nedeljski

Primorski dnevnik

Poštnina plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 7. januarja 1968

Leto XXIV. - Št. 6 (6899)

OB OBISKU M. ŠPILJKA V RIMU

Rešitev vprašanj Slovencev dolžnost osrednjih oblasti

Predsednik jugoslovanskega zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak in tajnik za zunanje zadeve Marko Nikezić bosta dva dni gosta italijanske vlade, s čimer se vrača obisk, ki ga je pred dobrima dvema letoma opravil predsednik vlade Moro v Jugoslaviji.

Na dnevnem redu takratnega obiska so bila pomembna vprašanja italijansko - jugoslovanskih odnosov v vseh smereh. Prav gotovo se bo tudi tokrat v dvodnevnih razgovorih razpravljalo o istih stvareh, seveda po dveletnih izkušnjah in novih dogodkih. Nas Slovence, ki prebivamo v Italiji, v tem okviru nedvomno najbolj zanimajo vprašanja, ki se na nas neposredno nanašajo.

Že med Morovim obiskom v Beogradu je bilo mnogo govora o položaju obeh narodnih manjšin: slovenske v Italiji in italijanske v Jugoslaviji; izražamo prepričanje, da bo tudi tokrat temu pomembnemu vprašanju posvečena dolžna pozornost.

Med takratnim obiskom je predsednik Moro odločno izjavil, da je treba spoštovati ne samo črko temveč tudi duha mednarodnih sporazumov, glede londonske spomenice o soglasju pa je dejal: «Mi izražamo svojo pripravljenost prispevati, da se spomenica o soglasju čim bolje izvaja. Treba pa je pripomniti, da spomenica ni bila ratificirana in nima zakonske moči. Zato bo treba s posebnimi zakoni zagotoviti izvajanje preostalih določil.»

V dveh letih, ki nas ločita od teh izjav, je bilo sicer nekaj narejenega, še zdaleč pa ne toliko, kot bi želeli in kot bi pričakovali v ozračju dobrih sosedskih odnosov in zlasti v ugodnejšem notranjem ozračju italijanskega političnega življenja.

Od pričakovanih ukrepov vsedržavnega značaja je bil sprejet zakon, po katerem lahko dajemo svojim otrokom slovenska imena, in nov zakon, ki govori o tolmačih na sodiščih, s čimer pa seveda še vedno ni odstranjena prepoved uporabe jezika za pripadnike manjšine pred sodnimi oblastmi. V okviru nove občinske uprave je bil na tržaški občini ustanovljen prevajalski urad, prav tako je bilo nekaj narejenega na občinskih izpostavah. Zelo pomembne so bile izjave predstavnikov vseh demokratičnih strank, od strank levega centra pa do levice, v tržaškem kot v goriškem občinskem svetu ter v obeh pokrajinskih svetih in še zlasti v deželnem svetu, da je treba rešiti vprašanja slovenske manjšine, ter so izrazili pripravljenost, da v tej smeri tudi nekaj ukrenejo.

Na šolskem področju se je izvedla stalnost slovenskih učiteljev na osnovnih šolah, s čimer so po več kot dvajsetletnem čakanju slovenski učitelji končno v enakem položaju, kot so v sorodnih italijanskih šolah italijanski učitelji. Treba bo čim prej še rešiti status slovenskih profesorjev na srednjih šolah in urediti tudi druga nič manj važna vprašanja slovenske šole.

Žal, pa ni bila rešena ena temeljnih zahtev slovenskega prebivalstva, ki odraža potrebo ustanovitve strokovnih zavodov na Tržaškem in na Goriškem. V krajevnih okvirih je bilo narejeno vse potrebno: oba poprajinska konzorcija za strokovno vzgojo sta dala pozitivno mnenje, oba občinska sveta sta sprejela ustrezna sklepa z obveznimi finančnimi bremeni (in to na Goriškem soglasno, na Tržaškem pa so se liberalci vzdržali in so samo misini glasovali proti), oba skrbnika sta vlogi poslala prizadetemu ministrstvu v Rim, ki ju je blagohotno proučilo in ki je imelo pozitivno mnenje.

Prišel pa je veto osrednjih oblasti in to z nam nerazumljivim in nesprejemljivim argumentiranjem recipročnosti.

Ti primeri, kot tudi nekateri drugi, ki jih v zvezi z deželo navajamo na drugem mestu današnje številke našega lista, pričajo, da se je v demokratičnem razvoju v krajevnem okviru nekaj premaknilo na bolje. Ustvarilo se je boljše ozračje in kaže se pripravljenost, da se nekaj naredi.

Skratka, položaj se je obrnil. Pred leti so v Rimu govorili nekako takole: saj mi bi naredili korake v korist manjšine, pa kaj, ko si ne upamo, saj to izzove manifestacije in ogorčen odpor v Trstu in v Gorici. Sedaj pa so v Trstu in Gorici pripravljeni nekaj narediti, pa pride veto in prepoved iz organov osrednjih oblasti.

Krajevni dejavniki, pa naj gre za občine, pokrajine in deželo, ne morejo reševati osnovnih vprašanj manjšine, in med njimi navajamo na prvem mestu vprašanje uporabe slovenskega jezika v odnosu do oblasti, ker je ustavno sodišče razsodilo, da to ne spada v njihovo pristojnost.

Predvsem gre za izvajanje člena 5 posebnega statuta, ki določa:

«Pripadniki jugoslovanske etnične skupine na področju pod italijansko upravo in pripadniki italijanske etnične skupine na področju pod jugoslovansko upravo bodo lahko svobodno uporabljali svoj jezik v osebnih in uradnih stikih z upravnimi in sodnimi oblastmi obeh področij. Imeli bodo pravico prejemati od oblasti odgovore v istem jeziku pri ustnih odgovorih bodisi neposredno ali po tolmaču; v korespondenci morajo oblasti zagotoviti vsaj prevod odgovora.

Javnim dokumentom nanašajočim se na pripadnike teh etničnih skupin, vštevši sodne razsodbe, bo priložen prevod v ustreznem jeziku. Isto velja za uradna obvestila, javne razglase in publikacije».

Ne vemo za primer, da bi kak pripadnik slovenske manjšine prejel od oblasti odgovor v slovenskem jeziku, oziroma vsaj prevod odgovora v slovenščini. Skoro v nobenem uradu se ne more uporabiti slovenski jezik v poslovanju z oblastmi, pred sodiščem pa to tudi formalno prepovedujeta oba znana člena zakonika.

V tej zvezi bi torej bilo treba sprejeti posebne zakone, da se zagotovi «izvajanje preostalih določil», kot je to med zadnjim obiskom v Beogradu izjavil predsednik vlade Moro. Tu gre v prvi vrsti za pristojnosti vlade, da tako določila izdela, oziroma da izdela zakonske predloge ali odloke. To pa ne samo na Tržaškem temveč za celokupno slovensko manjšino v Italiji.

Skrajno pomanjkljivo in nezadovoljivo so urejena tudi druga vprašanja, ki se nanašajo na pravico do uporabe slovenskega jezika. Saj skoro v nobenem uradu ni nobenega uradnika, ki bi obvladal slovenski jezik. To tudi tam ne, kjer prihajajo uradniki v vsakodnevni stik s slovenskimi strankami.

Daleč smo še od resnično pravičnega reševanja vprašanja zastopstva Slovencev v javnih ustanovah. Lahko rečemo, da smo, kjer se Slovenci sami izvolimo (občinski in pokrajinski sveti ter dežela), kolikor toliko pravično zastopani, kjer pa gre za imenovanje slovenskih predstavnikov, strokovnjakov in podobno, je stanje celo slabše, kot je bilo pred leti. Gre za vrsto perečih vprašanj slovenske manjšine, ki jih ni mogoče reševati v krajevnem okviru, in za katere so potrebni napori osrednjih oblasti, vlade, ministrstev in parlamenta. Menimo, da je prišel čas, ko se je treba tega lotiti, da se izvede ne samo črka temveč tudi po duhu izpolnijo mednarodne obveznosti.

Še bi lahko navajali vrsto nerešenih vprašanj in podrobneje naštevali določila londonske spomenice o soglasju ali točneje posebnega statuta, ki se slabo, oziroma se sploh ne izvajajo.

Vendar pa smo prepričani, da bodo v boljšem ozračju tudi ta vprašanja prišla na dnevni red in pričakujemo, da bo sedanje srečanje med visokimi predstavniki dveh sosednih držav rodilo tudi v tej smeri konkretne zaključke in prispevalo k novim pobudam.

Zato želimo delegacijama plodno delo v splošnem prijateljskem ozračju dobrih sosedskih odnosov.

NAROČNIKI! BRALCI!

Kdor se prvič naroči na Primorski dnevnik prejme v dar lepo slovensko knjigo.

Tudi tisti, ki bo poravnal naročnino za vse leto 1968, dobi lepo slovensko knjigo.

Med tiste, ki bodo poravnali celoletno naročnino do 10. februarja, bo razdeljenih deset prikupnih nagrad. Žreb bo določil srečne dobitnike!

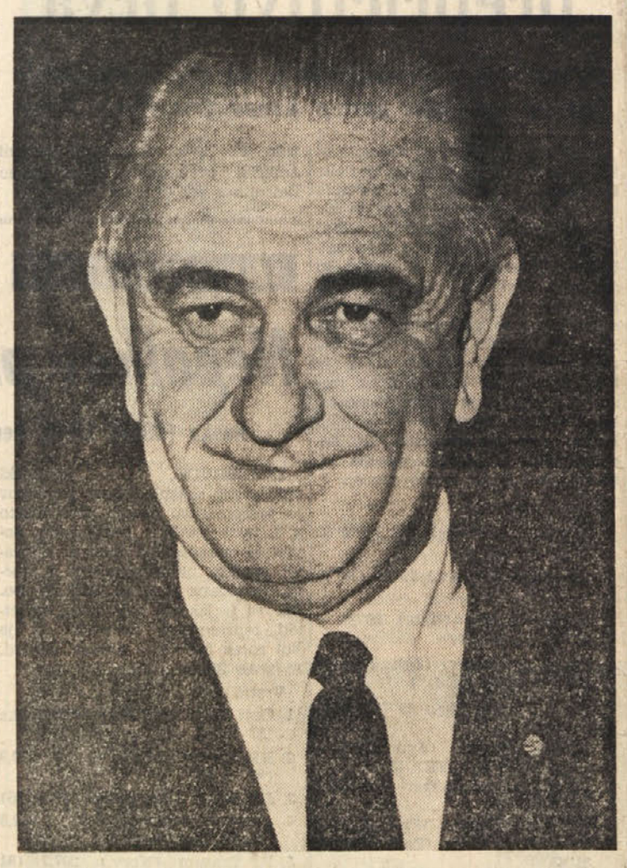

Ameriški predsednik Johnson je med svojim nedavnim obiskom v Rimu obiskal tudi papeža Pavla VI., ki je v zadnjem času že večkrat obsodil vojno v Vietnamu in je tudi pozval ZDA, naj storijo vse mogoče, da bo konec te strašne moritve. Toda Johnson se ne zmeni za številne pozive in obsodbe temveč celo grozi s stopnjevanjem in z raztegnitvijo vojne. Spodnja slika kaže vietnamsko družino, ki se skuša rešiti na varno pred podivjanim napadalcem, ki je požgal njihovo vas

Od Poncija do Pilata

Naši deželi je bilo ustavno priznan značaj dežele s posebnim statutom samo zato, ker živijo v njej tudi Slovenci. To vedo pri nas tudi že vrabci na strehi; le tisti, ki imajo v rokah škarje in platno, nočejo tega vedeti in so za to gluhi in slepi. In posebni statut, ki je bil naši deželi priznan, pravi v tretjem členu: V deželi se priznavajo vsem državljanom enake pravice in enako ravnanje ne glede na njihovo jezikovno pripadnost ob zaščiti njihovih narodnostnih in kulturnih značilnosti.

Vsakdo, ki se ravna in sodi po zdravi pameti, bo pač pričakoval, da se tudi s predpisi določi, kako naj se ta enakopravnost dejansko, to je praktično uresniči, in kako naj se zaščitijo narodnostne in kulturne značilnosti manjšine. A dežela živi že četrto leto in o takih izvršilnih določbah za uresničenje splošnega načela, vsebovanega v členu 3 posebnega statuta, ni ne duha ne sluha. V deželnem svetu je sicer bilo zlasti na zahtevo svetovalcev slovenske narodnosti in delavskih strank nekaj previdnih, rekli bi skoraj boječih poskusov, da se v posameznih zakonih tudi v praksi uveljavita enakopravnost in zaščita, toda vsi ti poskusi so naleteli na odločen odpor vlade, ki si je s pomočjo ustavnega sodišča pridržala popolno in izključno pravico za izdajanje zakonov in zakonskih predpisov glede manjšinske zaščite v naši deželi, čeprav je praksa na primer za Tridentinsko - Gornje Poadižje in za Dolino Aoste precej drugačna. A vlada si je samo pridržala to pravico, ni pa ničesar ukrenila. Tako je zatem v številnih primerih, ko so načeli v deželnem svetu vprašanje slovenskih pravic, prišlo do tega, da se je deželni odbor izgovarjal na prepoved vlade, oziroma na razsodbo ustavnega sodišča, in če so že skušali vnesti v kakšen zakon kakšno določbo v prid Slovencem, so storili to le v tako prikriti obliki, da bi morali to določbo še posebno tolmačiti, da bi postala razumljiva, samo zato da ne bi ranili občutljivosti rimskih osrednjih oblasti.

Zato naj se nihče ne čudi, da so Slovenci razočarani nad «obračunom» deželne dejavnosti v odnosu do njih, saj so mnogo pričakovali od uresničenja dežele in se tudi vsi odločno potegovali za to uresničenje ne glede na stranke in struje, katerim pripadajo. Zaradi tega bi bil že skrajni čas, da v tem pogledu natočijo čistega vina.

To vprašanje se namreč vleče kot rdeča nit skozi vso zakonodajno dejavnost dežele in deželni odbor se sedaj vedno sklicuje na stališče vlade in ustavno sodišče, ko se načne kakšno vprašanje v zvezi s Slovenci.

Začelo se je z notranjim pravilnikom deželnega sveta, ko je vlada vložila ugovor proti nekaterim njegovim členom, ki so se nanašali na slovensko manjšino, pri čemer je šlo zlasti za člen 23, ki je določal, da predstavlja svetovalsko skupino samo en svetovalec, če je izvoljen na kakšni listi slovenske manjšine. Takrat, to je 10. marca 1965, je ustavno sodišče izreklo razsodbo, v kateri je poudarilo, da pripada samo državi pravica narekovati norme za zaščito etnično-jezikovnih manjšin. S tem naj bi bilo enkrat za vselej določeno, da dežela ne more storiti ničesar za uresničenje člena 3 posebnega statuta. To pa je skregano z zdravo logiko, saj se ne razume, zakaj je bil vnesen potem ta člen v posebni statut, in konec koncev, zakaj je bil sploh priznan naši deželi posebni statut, saj se razlikuje od večine dežel (če se ne upošteva navzočnost Slovencev) le po tem, da je na meji. Toda na meji sta na primer tudi Veneto ali Lombardija, katera meji s Švico.

Ne bomo tu naštevali vseh primerov, ko se je odbor skliceval na omenjeno razsodbo ustavnega sodišča, ali ko je vlada zavrnila zakone, ker je menila, da si je dežela prilaščala neke pravice glede priznanja pravic Slovencem. Že dva dobra meseca po omenjeni razsodbi je namreč vlada vrnila deželnemu svetu v ponovno razpravo zakonski osnutek štev. 10 od 28. maja 1965, ki se je nanašal na organe in postopke pri deželnem načrtovanju. Drugi odstavek člena 9 tega zakona se je namreč glasil: «V primerih, ko pojde za vprašanja, ki se tičejo slovenske skupnosti, bodo poklicali na sestanke odbora za načrtovanje osebo, ki bo kompetentna na tem posebnem področju.» Vlada je zahtevala, da se ta odstavek izloči, češ da

(Nadaljevanje na 2. strani)

IZJAVI MORA IN ŠPILJKA PRED URADNIM OBISKOM V ITALIJI

Etnični skupini, ki živita v obeh državah element medsebojnega spoznavanja in zbliževanja

Moro: Naši odnosi so zadovoljiv primer nečesa več, kot je samo mirno sožitje - Podtajnik za zunanje zadeve Jugoslavije Mitja Vošnjak je v skupščini obrazložil odnose z Italijo

V SREDO BO ŠPILJAK SPREJEL ŠESTČLANSKO DELEGACIJO SLOVENCEV V ITALIJI

RIM, 6. — Uradni obisk predsednika zveznega izvršnega sveta SFRJ Mika Špiljka se bo pričel v ponedeljek, ko bo v spremstvu državnega tajnika za zunanje zadeve Marka Nikezića in drugih osebnosti prispel z letalom ob 10. uri na rimsko letališče. Sledili bodo razgovori med predsednikoma in ministroma za zunanje zadeve Markom Nikezićem ter Amintorjem Fanfanijem in tudi sprejem pri predsedniku republike Saragatu. Razgovorom bo prisostvoval kot član jugoslovanske delegacije tudi generalni konzul v Trstu inž. Marjan Tepina.

Uradni del obiska bo trajal dva dni, in sicer v ponedeljek in v torek. Jugoslovanska delegacija bo ostala v Italiji še nekaj dni kot gost Italije V sredo, ob 10. uri bo jugoslovanskega predsednika izvršnega sveta Mika Špiljka sprejel papež Pavel VI.

Ob 11.30 bo jugoslovanski predsednik sprejel delegacijo predstavnikov Slovencev v Italiji. Delegacijo sestavljajo: Boris Race, dr. Peter Sancin, Izidor Predan, dr. Jože Škerk, prof. Anton Kacin in prof. Slavko Bratina. Kot vidimo iz sestave delegacije, so v njej predstavniki različnih organizacij in osebnosti razne ideološke opredelitve, predvsem pa zastopniki Slovencev vseh treh pokrajin, kjer prebivamo v Italiji.

Gre za uradni razgovor predstavnikov vseh Slovencev s predsednikom jugoslovanskega izvršnega sveta in je zato vest o tem sprejemu — povsem razumljivo — vzbudila med slovenskim prebivalstvom v Italiji upravičeno zanimanje in naletela na topel odziv, saj gre za izraz prizadetosti in zanimanja za naša vprašanja s strani najvišjega jugoslovanskega državnega vodstva.

Taki stiki in razgovor med predstavniki Slovencev v Italiji z jugoslovanskimi državniki — kot je že bil tudi razgovor predsednika italijanske vlade Mora s predsednikom Unije Italijanov za Istro in Reko prof. Bormejem med Morovim obiskom v Jugoslaviji — so vsekakor koristni in prispevajo k iskanju načinov, da bodo — kot je v svoji izjavi poudaril predsednik Špiljak — «etnične skupine, ki žive v obeh državah, resnično vedno bolj postajale element medsebojnega spoznavanja in zbliževanja».

BEOGRAD, 6. — Predsednik zveznega izvršnega sveta Mika Špiljak je pred odhodom na uraden obisk v Italijo podal naslednjo izjavo italijanski časopisni agenciji Ansa:

«V posebno zadovoljstvo mi je, da bom med obiskom v republiki Italiji, kamor odhajam na vabilo predsednika vlade gospoda Alda Mora, imel priložnost z gospodom predsednikom vlade in z drugimi odgovornimi zastopniki izmenjati misli o nekaterih mednarodnih vprašanjih in o naših medsebojnih odnosih. Veseli me tudi, da bom imel priložnost srečati se z njegovo ekscelenco Giuseppom Saragatom, predsednikom italijanske republike Italije.

Taki medsebojni obiski so po našem prepričanju dobra priložnost, da se pregledajo in ocenijo do sedaj doseženi rezultati, kakor tudi pobuda za nadaljnje napore v razvijanju in napredku medsebojnih odnosov. Jugoslovanska vlada z zadovoljstvom ocenjuje, da so se v nekaj več kot dvajsetih letih z obojestransko pripravljenostjo in z realističnim obravnavanjem interesov obeh držav ustvarili med Jugoslavijo in Italijo dobrososedni odnosi v najpopolnejšem smislu besede. Meja med našima državama je postala ena najbolj odprtih meja v Evropi, čez katero vsako leto prihajajo milijoni prebivalcev mejnega področja in turistov iz vseh delov naših dveh držav. Sestanki umetnikov in znanstvenikov, gostovanje gledališč, izmenjava filmov, sodelovanje televizije in drugih prispevajo k vedno boljšemu spoznavanju naših narodov s kulturnimi dosežki naših držav. Pomembno mesto v taki izmenjavi imajo tudi etnične skupine, ki žive v naših dveh državah in ki dejansko postajajo vedno bolj element medsebojnega spoznavanja in zbliževanja.

Po mnenju jugoslovanske vlade so v gospodarskem sodelovanju med obema državama, ki je že do sedaj po svojem obsegu doseglo visoko stopnjo, možnosti za njegov nadaljnji napredek v interesu ene in druge strani. Z uvajanjem novih oblik sodelovanja, z nadaljnjim razvojem industrijskega sodelovanja, premagovanjem nekaterih težav okrog jugoslovanskega izvoza, z reševanjem prometnih in podobnih vprašanj lahko še bolj izkoristimo tudi ugodne pogoje zemljepisne bližine.

Razvoj italijansko - jugoslovanskega gospodarskega sodelovanja je pomemben element v naporih našega gospodarstva, da se čim tesneje poveže z mednarodnim tržiščem. V časih, ko napori za izvajanje gospodarske reforme zadevajo vedno bolj ob problem zaščitnih ovir, ki zmanjšujejo gospodarske možnosti izmenjave, je iskanje rešitve, ki bi spodbujala širšo izmenjavo med našima državama, toliko važnejše.

Na koncu bi želel poudariti prepričanje jugoslovanske vlade, da je za pozitiven razvoj mednarodnega sodelovanja potrebno zagotoviti naravne pogoje, to je zagotoviti mir na svetu. Jugoslovanska vlada se je zavzemala in se zavzema za dosego tega smotra in zaradi tega tudi želi razvoj dobrih odnosov z vsemi sosednimi državami, z vsemi državami Evrope in ostalih delov sveta. Prepričan sem, da so tudi tu interesi naših dveh držav zelo slični in da z nadaljnjim razvojem našega sodelovanja prispevamo k širšim naporom za ohranitev miru na svetu.»

Odbor za zunanje zadeve in mednarodne odnose zveznega sveta zvezne skupščine je na današnji seji pred obiskom predsednika zveznega izvršnega sveta Špiljka v Italiji pozitivno ocenil medsebojni razvoj odnosov med obema državama in izrazil upanje, da bo obisk predsednika zveznega izvršnega sveta v Italiji nov in važen korak v tej smeri. Pred razpravo je pomočnik državnega tajnika za zunanje zadeve Mitja Vošnjak seznanil člane odbora s stanjem v zvezi z nadaljnjim razvojem odnosov z Italijo ter s smotri in programom obiska predsednika Špiljka v Italiji in Vatikanu. Odbor je ugotovil rezultate, dosežene na področju trgovinske izmenjave, gospodarskega, znanstvenega in tehničnega sodelovanja in malega obmejnega prometa z Italijo ter izrazil upanje, da se bo v prijateljskem in gostoljubnem ozračju razgovorov našla rešitev za preostala odprta vprašanja, ki obremenjujejo sicer plodno sodelovanje. Člani odbora so izrazili mnenje, da bo obisk dal možnost, da se s predsednikom italijanske vlade proučijo tudi vprašanja nadaljnjega reševanja vprašanj, ki se tičejo jugoslovanske manjšine v Italiji.

RIM, 6. — «Stanje odnosov med Italijo in Jugoslavijo je zadovoljivo,» je izjavil predsednik ministrskega sveta Italije Aldo Moro dopisniku Tanjuga v Rimu pred obiskom jugoslovanske delegacije v Italiji. «Če pogledamo, je dejal Moro, kakšne so bile ovire med nami in koliko njih je premaganih z dokazom dobre volje z obeh strani, se moramo veseliti z doseženimi rezultati in biti ohrabreni v upanju v nadaljnji ugoden razvoj. Na prvem mestu naj se ugotavljajo dejstva. Med obema državama je bilo sklenjeno znatno število sporazumov, ki urejajo vedno intenzivnejše in pogostejše odnose na vseh področjih. Zelo visoka stopnja trgovinske izmenjave, tehnično in industrijsko sodelovanje, turistični in obmejni promet, katerega važnost in pomen presega izključno statistično vrednost in povečanje kulturne izmenjave kažejo, da so politični in diplomatski sporazumi odraz žive in življenjske stvarnosti.

Če upoštevamo, je rekel Moro, to, kar je moglo biti vzrok sporov in ločitev, če se spomnimo na različne politične in družbene sisteme obeh držav, se prav lahko reče ob ugotovitvi sedanje stvarnosti, da so naši odnosi konkreten in zadovoljiv primer nekega, kar je več, od miroljubnega sožitja

Stiki med političnimi osebnostmi obeh držav (in s hvaležnim spominom na svoje potovanje v Jugoslavijo pred dvema letoma), v okviru katerih je prihodnji obisk predsednika zveznega izvršnega sveta vrhunec, so istočasno očiten znak razvoja naših odnosov in predvsem prispevek temu ugodnemu razvoju.

Če upoštevamo smotre politike naših dveh držav kljub razlikam pri nekaterih ocenitvah, nas hrabri ugotovitev da imamo skupne namere glede miru in stabilnosti na našem področju in predvsem v Sredozemlju, ki nam dovoljuje, da razširimo naš razgovor in predvidevamo koristne stike stremeč po mirnem napredku civiliziranega sveta.

Bližnje srečanje v Rimu, kakor tudi srečanje v Beogradu bo torej, o tem sem prepričan, znak prirodnega prijateljstva in sodelovanja med sosednima narodoma, ki se jima po resnih sporih daje priložnost plodnega sporazuma. S tem prijateljskim duhom pozdravljam prihod v Italijo predsednika Špiljka, ministra Nikezića in njihovih sodelavcev.»

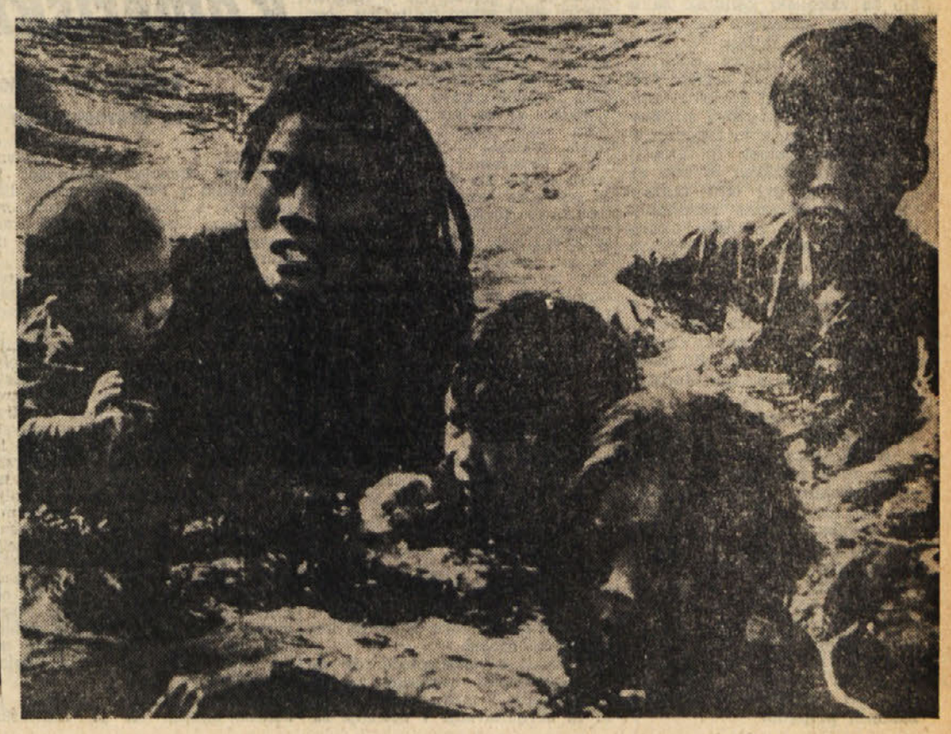

NOVE POBUDE V ZVEZI Z VOJNO V VIETNAMU

Poziv nizozemske vlade Washingtonu naj išče možnosti za konec vojne

Predlog bivšega predsednika angleške vlade Edena - Sihanuk o bližnjih razgovorih z Bowlesom - Ameriški odgovor sovjetski vladi

HAAG, 6. — Nizozemski zunanji minister Luns je pozval ameriško vlado, naj zavzame kolikor mogoče pozitivno stališče do morebitnih severnovietnamskih namenov do pogajanj, zato da izkoristi priložnost za mirno rešitev.

To je sporočil uradni predstavnik, ki je dodal, da so poziv sporočili Washingtonu po ameriškem poslaniku v Haagu, s katerim se je Luns sestal davi. To je bilo sklenjeno na včerajšnji seji vlade.

Znano je, da je lanskega avgusta poslanska zbornica soglasno odobrila resolucijo, ki poziva vlado, naj zahteva od ZDA konec bombardiranja Severnega Vietnama, da se lahko začnejo pogajanja.

Bivši angleški ministrski predsednik Eden je znova predlagal sestanek petih držav kot prvi korak za sporazumno rešitev v Vietnamu. Predlagal je, naj se sestanka udeležijo Velika Britanija in Sovjetska zveza kot sopredsednici ženevske konference ter Kanada, Indija in Poljska, ki so članice mednarodne nadzorstvene komisije. Naloga sestanka naj bi bila zmanjšati razliko med stališčem obeh strani, da se omogoči ponovno sklicanje ženevske konference o Indokitajski.

Indonezijski minister Malik je danes zanikal trditve, da je Severni Vietnam stopil v stik z Indonezijo, da bi posredovala za sporazumno rešitev spora.

Južnovietnamski predsednik Van Tieu pa je izjavil, da se njegova vlada ne bi uprla «neuradnim razgovorom» med ameriško in severnovietnamsko vlado, toda prava pogajanja bi morala biti med Sajgonom in Hanojem. Nato je dejal, da ne verjame, da bi ameriška vlada sprejela pogajanja, če bi severnovietnamska vlada še vztrajala pri štirih točkah in pri programu južnovietnamske narodno-osvobodilne fronte kot pogoju za pogajanja. Dejal je, da bi tak sporazum nasprotoval politiki sajgonske vlade. Glede izjav severnovietnamskega zunanjega ministra je rekel, da se mu ne zdi, da vsebujejo kaj res novega.»

«New York Times» objavlja danes intervju kamboškega predsednika Sihanuka, ki pravi, da bo Kambodža obnovila diplomatske odnose z ZDA, če bo Johnsonov posebni odposlanec Bowles prinesel s seboj v Pnom Penh ameriško priznanje sedanjih kamboških meja. Sihanuk pa je mnenja, da Bowles prav gotovo ne bo prinesel tega priznanja, in dodaja, da bo prihod Bowlesa omogočil vsaj ugotoviti ali je predsednik Johnson še vedno pripravljen preprečiti napad na Kambodžo ter zmanjšati napetost med ZDA in Kambodžo.

Sihanuk je nato izjavil, da mu bo pritisk Američanov ter Kitajcev in hanojske vlade na njegov režim vezal roke med razgovori z Bowlesom. Dejal je, da bo njegova svoboda akcije med razgovori omejena in zaradi tega ne more biti za posredovalca v sporu med Američani in Severnimi Vietnamci ter osvobodilno fronto. Prav tako se ne more pogajati o morebitni pravici Američanov do zasledovanja v Kambodži ali o zamenjavi ujetnikov med osvobodilno fronto in Američani.

Zatem je Sihanuk poudaril, da nima nihče pravice mu dajati nauka o njegovem patriotizmu, ter je pripomnil, da so imeli Kitajci na stotine sestankov z ameriškimi diplomati v Varšavi. Prav tako sta Hošiminh in predsednik južnovietnamske osvobodilne fronte imela stike s številnimi Američani.

Ameriška informacijska agencija je objavila danes v Novem Delhiju noto, v kateri pravi, da je namen Bowlesovega poslanstva v Pnom Penhu preprečiti, da se vietnamska vojna razširi na Kambodžo, ne pa iskati sporazumno rešitev.

V noti je rečeno, da bosta Bowles in Sihanuk govorila predvsem o «pravici ameriških čet, da zasledujejo pripadnike osvobodilne fronte na kamboškem ozemlju». Sihanuk pa je v omenjenem intervjuju izjavil, da Kambodža ne more upoštevati sodelovanja z ZDA, da bi preprečili, da bi «osvobodilne sile in Severni Vietnam uporabljali kamboško ozemlje», ker bi jo to postavilo proti Kitajski, Severnemu Vietnamu in južnovietnamski osvobodilni fronti, ter proti vsemu socialističnemu taboru.

Edino nadzorstvo, ki ga Kambodža lahko sprejme, je nadzorstvo mednarodne nadzorstvene komisije, ki je bila ustanovljena leta 1954 na ženevski konferenci.

Ameriška vlada je izročila danes noto sovjetskemu poslaniku v Washingtonu, s katero zagotavlja sovjetski vladi, da bodo povečali napore, da se prepreči, da bi bile sovjetske ladje v Severnem Vietnamu poškodovane med ameriškim bombardiranjem. V noti je rečeno, da prva preiskava, ki so jo izvedle ameriške oblasti v zvezi z obtožbo v sovjetski noti, ne potrjuje in ne zanikuje sovjetske teze, da so škodo, ki je bila povzročena sovjetski ladji «Pereslav Zalevski», povzročile bombe, ki so jih odvrgla ameriška letala.

«Če so ameriške bombe, ki so jih spustila ameriška letala, povzročile škodo mednarodnim ladjam na področju Hajfonga, je bila ta škoda nehotena, in vlada ZDA to obžaluje. Še dalje bo sprejemala vse previdnostne ukrepe, da prepreči, da bi bile nesovražne ladje poškodovane. Na žalost, pa je nemogoče popolnoma odpraviti nevarnost, da bi bile ladje, ki prihajajo na področje sovražnosti, ali so tam vkrcane, nehote poškodovane zaradi akcij ene ali druge strani.

Vendar pa je sovjetska vlada lahko gotova, da bodo ameriške oblasti povečale svoje napore, da se prepreči ponovitev takih incidentov.»

«Izvestija» posvečajo članek dogodku s sovjetsko ladjo, v katerem je rečeno, da je šlo za nameren napad, in izključujejo, da je šlo za pomoto.

Egiptovska nota U Tantu v zvezi s čiščenjem Sueškega prekopa

V Port Saidu so včeraj začeli pripravljalna dela - Kairo predlaga odložitev arabske konference na vrhu

KAIRO, 6. — Delo za čiščenje Sueškega prekopa se je začelo. Ustanova, ki skrbi za to delo, je danes razstrelila enega od umetnih otokov v Port Saidu, ki je zapiral vhod v severni del prekopa. To je sporočil predsednik ustanove, ki je dodal, da ima to namen razširiti plovni prekop po mednarodni vodni poti. Ni znano, ali je ta ukrep v zvezi z morebitnim odhodom petnajstih tujih ladij, ki so ustavljene v prekopu.

Včeraj je egiptovska vlada poslala glavnemu tajniku OZN U Tantu noto v zvezi z odhodom teh ladij. To poroča list «Gumhurja», ki dodaja, da bo egiptovsko zunanje ministrstvo sporočilo vsebino note poslanikom v Kairu tistih držav, katerih ladje so ustavljene v prekopu.

List piše, da obravnava nota naslednje: 1. Rezultate študije, ki so jo izvedli egiptovski strokovnjaki glede potrebnega dela. 2. Do sedaj izvedeni ukrepi. 3. Vprašanja, ki jih je sprožil Izrael in ki bi lahko kompromitirala delo ter preprečila odhod ladij. 4. Potrditev, da bo načelnik opazovalcev OZN general Bull obveščen o datumu, ko se bo delo začelo.

Egiptovska vlada je uradno predlagala odložitev arabske konference na vrhu, ki se je imela začeti 17. januarja v Rabatu. Ta predlog je sporočil egiptovski predstavnik na današnji seji sveta arabske zveze v Kairu. Egiptovski delegat je izjavil, da njegova vlada predlaga odložitev konference, dokler se ne zaključijo posvetovanja med arabskimi državami, da se določi nov datum, ki naj omogoči vsem arabskim državnim poglavarjem udeležbo.

Namestnik maroškega zunanjega ministra, ki je predsedoval seji, je pozneje izjavil, da sta Sirija in Saudova Arabija na seji ponovili, da se ne misiita udeležiti konference. Po mnenju Sirije ni nobene potrebe nove konference na vrhu, po mnenju Saudove Arabije pa so se arabski voditelji prenaglili s sklicanjem konference. Zaradi tega se bodo delegati posvetovali s svojimi vladami in se bodo ponovno sestali v ponedeljek.

Stanje Blaiberga

CAPETOWN, 6. — Zdravstveno stanje dr Philipa Blaiberga, ki že pet dni živi s srcem temnopoltega Cliva Haupta, se stalno boljša. Srce bije normalno, krvni obtok je dober, pulz pravilen in če ne bo komplikacij, kaže, da je upravičen optimizem prof Chrisa Barnarda, ki je včeraj izjavil, da se bo lahko Blaiberg vrnil čez tri tedne domov. Današnje zdravniško poročilo, ki so ga objavili v Groote Schuur Hospital, omenja, da ni nobenega znaka zavračanja niti infekcije. Stanje dr Blaiberga je zadovoljivo in bolnik je zelo dobre volje. Danes je Blaiberg prvič vsedel, pri čemer se je naslanjal na blazine, na postelji in je zaužil nekoliko piščanca in sočivja. Ves čas se je šalil z zdravniki in bolničarkami, ki mu stalno strežejo.

Včeraj je prof. Barnard med tiskovno konferenco obrazložil ves potek zdravljenja Washkanskega in Blaiberga za odpravo nevarnosti «zavračanja novega organa». Med današnjo tiskovno konferenco pa je obvestil, da bo prihodnjič presadil srce v Afričana, ker samo Afričane muči neka oblika srčne miopatije. Na vprašanje, koliko časa bi živel Blaiberg brez presaditve novega srca, je Barnard odgovoril: «Ne morem reči. Mislim pa, da bi bilo bolje vprašati, kako bi bil živel. Blaiberg je bil zelo, zelo bolan in je gotovo, da je njegovo stanje sedaj veliko boljše kot pred operacijo.»

V intervjuju belgijski tiskovni agenciji je predsednik mednarodne družbe za kardiologijo prof. Jean Lequime izjavil, da «je znanstvenike, ki se bavijo s kardiološkim raziskovanjem, močno pretresla reklama o kirurških posegih v Capetownu in tudi, o operaciji sami.» Ko je priznal, da gre za zanimive posege, ki pa so le tehničnega značaja, medtem ko je najvažnejši problem zavračanja, se prof. Lequime sprašuje, «če je dovoljeno zamenjati bolno srce z drugim, ki bo v najboljšem primeru dovolilo le malenkostno podaljšanje življenja».

Izjave Rapackega

VARŠAVA, 6. — Med opisom najvažnejših mednarodnih dogodkov v 1967. letu, ki ga je podal na intervjuju poljski televizijski mreži, je zunanji minister Poljske Rapacki med drugim rekel, da je «glavni vzrok napetosti na svetu modernizirana politika sile, ki jo označuje linija sedanje ameriške uprave». Rapacki je izjavil, da je Poljska pripravljena podpisati pogodbo proti širjenju jedrskega oboroževanja, vendar je izrazil dvom, da ima zahod isti namen.

Rapacki je nato potrdil, da «bi bil vseevropski sporazum za neuporabo sile v medsebojnih odnosih in za nevmešavanje v notranje zadeve dostojen okvir načrtu o postopni graditvi varnosti v Evropi».

V zvezi z evropskimi problemi je poljski zunanji minister potrdil, «da bi kakršenkoli načrt o odpravi Nemške demokratične republike z evropskega zemljevida ali spremembe zahodnih meja Poljske sprožil uporabo sile, kar bi «hote ali nehote» spremenilo v jedrsko vojno».

Poudaril je tudi nujnost skupnega sporazuma o varnosti v Evropi, ki bi odpravil razdelitev celine na dva nasprotna vojaška bloka, in je dodal, da je treba priznati evropski ozemeljski in politični status quo, če hočemo, da bo evropska varnost slonela na ravnotežju med vzhodom in zahodom.

O Vietnamu je Rapacki izjavil, da ameriška vlada noče pogajanj in noče miru.

Tito odpotoval v Afganistan

BEOGRAD, 6. — Predsednik republike maršal Tito je danes odpotoval z letalom v Afganistan. Pred odhodom je v izjavi afganistanski časopisni agenciji izrazil prepričanje, da bo njegov obisk in prijateljska izmenjava misli o aktualnih mednarodnih vprašanjih prispeval k napredku dvostranskega sodelovanja in k skupnemu naporu obeh držav na mednarodnem področju za uveljavitev načela aktivnega miroljubnega sožitja. Glede mednarodnega položaja je Tito ugotovil, da je zaskrbljujoč, ker se nadaljuje politika sile, ki veča napetost in resno ogroža mir. Zahteva večine človeštva, je poudaril Tito, je, da se preneha s tako politiko, da se vprašanja rešujejo na miroljuben način, da se spoštujejo pravice in neodvisnost narodov in držav.

Dalida osvojila prvo mesto v «Partitissimi»

RIM, 6. — Davi so na finančnem ministrstvu izžrebali prvih šest srečk novoletne loterije, ki so povezane s prvimi dobitki, ki znašajo 150, 130, 115, 110, 105 in 100 milijonov lir. Od šestih srečk so bile tri prodane v Rimu. Teh šest srečk so povezali s pevci ob zaključku sporeda «Partitissima» po televiziji.

Izžrebali so tudi 35 srečk, ki dobi vsaka 15 milijonov. Od teh jih je bilo 7 prodanih v Rimu, ena pa v Vidmu. V Trstu ni bila prodana nobena od izžrebanih srečk.

Dalida je danes s popevko «Dan dan dan» Dossene, Righinija in Luccarellija osvojila prvo mesto v televizijski oddaji «Partitissima», ki je bila povezana z novoletno loterijo. Za zmagovalno popevko je Dalida dobila 196 glasov.

Končna lestvica «Partitissima» je naslednja: Dalida 11 točk, Rita Pavone 9, Claudio Villa 8, Ornella Vanoni 3, Domenico Modugno 3, Bobby Solo 2 točki. Popevke, ki so jih zapeli v zaključnem dnevu «Partitissime», pa so dobile naslednje število glasov: «Dan dan dan» 196, «Concerto alla vita» 117, «Tu cuore mio» 72, «Meraviglioso» 34, «Fiesta» 20 in «Non finirà» 11 glasov.

Dalida je tako prinesla posetniku listka B-82377, ki je bil kupljen v Rimu prvo nagrado 150 milijonov. Nagrado 130 milijonov bo dobil listek BD-18649 (La Spezia), abiniran na skupino Rite Pavone, tretja nagrada, ki je bila povezana s Claudiom Villom ki znaša 115 milijonov, bo pripadla listku Q-85482 (Alessandria). Ostale tri nagrade pa znašajo 110, 105 in 100 milijonov.

KATZENBACH V PARIZU

Francoske pripombe k ameriškim ukrepom

Načelno se Francija strinja z napori za uravnovešenje plačilne bilance ZDA

PARIZ, 6. — Ameriški državni podtajnik Nicholas Katzenbach je imel danes v Parizu najprej daljši razgovor s finančnim ministrom Debrejem, kasneje pa krajši razgovor z zunanjim ministrom de Murvillom.

Iz krogov finančnega ministrstva se je kasneje izvedelo, da je Debré izrazil dva pomisleka: predvsem gre za ameriška plačila v tujini, nato pa za diskriminacijo med razvitimi državami. Glede plačil ne bodo druge države mogle sprejeti omejitev, če ameriški ukrepi ne bodo izvedeni tudi v notranjosti države, saj je treba vplivati tudi na notranje povpraševanje in na celotni ameriški gospodarski organizem. Po drugi plati pa ne bo mogoče sprejeti diskriminacije med raznimi razvitimi državami. Debre pravi, da se sedaj z ameriškimi podružnicami v Franciji ravna kot s francoskimi podjetji zlasti glede najemanja kreditov, državnih dobav itd. Če pa bo od zunaj uveljavljena ameriška disciplina zlasti glede vračanja dobičkov, se bi celotno vprašanje na novo postavilo in bi nastale nujne posledice.

Francoski finančni minister je končno izjavil, da je francoska vlada tolikokrat pozivala ZDA, da obnove ravnotežje v plačilni bilanci, da sedaj ne more kritizirati načel, na katerih temelji Johnsonov program, pa čeprav se z vsemi ukrepi ne strinja. Poudaril je nadalje, da se morajo zahodne države truditi, da ne bi kršile načela svobodne izmenjave, ki ni bila brez težav obnovljena po svetovnem spopadu.

Iz drugih krogov se je izvedelo, da je Katzenbach povedal, da ameriška uprava še ni dokončno izbrala načina omejitve turističnih potovanj in da proučuje razne možnosti.

Ob svojem odhodu je Katzenbach izjavil novinarjem, da sta z de Murvillom obravnavala vprašanja z realizmom in da se nista dotaknila Vietnama. Glede splošnih zaključkov pa je dejal, da francoski ministri niso postavili nobenih zahtev in da ima vtis, da na splošno odobravajo ameriški program.

Popoldne je ameriškega izrednega poslanika sprejel v Londonu predsednik vlade Wilson. Katzenbach je že bil v začetku tedna v Londonu, ko se je sestal z britanskim finančnim ministrom Jenkinsom.

Od Poncija do Pilata

(Nadaljevanje s 1. strani)

pripada v odločanje o vprašanju pravic manjšin samo državi. Zaradi tega so morali ta odstavek popraviti tako, da se je naziv slovenska skupnost spremenil v skupnosti s posebnimi interesi. Zdelo bi se torej, kot da so se v Rimu ustrašili, da bi se zaradi besed «slovenska skupnost» zamajali temelji države. Pa pustimo ironijo ob strani, saj je nam vseeno, kdo bi pripravil zakon o zaščiti slovenske manjšine: dežela ali država, glavno bi bilo, da bi takšen zakon dosegli. Dokler pa tega ne bo, bomo poleg drugega tudi žrtev diskriminacije, saj velja za nemško manjšino v Gornjem Poadižju in za francosko v Dolini Aosta drugačen, zanjo precej ugoden postopek.

Da nam bo ravnanje vlade še bolj jasno, naj omenimo samo še en primer, to je, ko je šlo za zakonski osnutek za ustanovitev ustanove za razvoj kmetijstva v deželi. V členu 11 tega zakonskega osnutka, katerega je odobril deželni svet 18. aprila lani, ki govori o tem, da pospešuje ustanova strokovno usposabljanje in izpopolnjevanje kmetovalcev in kmetijskih strokovnjakov, je bilo rečeno, da se pri tem morajo upoštevati posebne narodnostne potrebe in potrebe okolja prizadetih. Tudi tokrat je vlada vrnila zakonski osnutek, češ da je deželni svet prekoračil svoje pristojnosti, ker si država pridržuje pravico obravnavanja manjšinskih zadev. Vlado je namreč motilo besedilo, ki omenja narodnostne potrebe.

Spričo vsega tega bi bilo prav, da se sedaj, ko se začenjajo v Rimu razgovori na visoki ravni med italijanskimi in jugoslovanskimi državniki, načne tudi to vprašanje, da bomo končno vedeli ne le, kdo je pristojen za njegovo rešitev, marveč da bo to svojo pristojnost izvedel tudi v praksi, tako da ne bomo vedno prisiljeni le zahtevati, ampak da se bomo lahko mogli tudi enkrat zahvaliti za doseženo pravico, to je za priznanje tega, kar nam po človeških in naravnih zakonih pripada.

šport šport šport

SMUČANJE — *Veleslalom v Oberstaufnu*

Marielle Goitschell prepričljivo prva

Švicarka Fernande Bochatay je popolnoma razočarala Povsem zadovoljiv nastop Kanadčanke Nancy Green

OBERSTAUFEN, 6. — Olimpijska in svetovna prvakinja Marielle Goitschell (Francija) je osvojila za svoje barve prvo zmago te sezone. Marielle Goitschell je včeraj dokazala, da je še vedno med najboljšimi smučarkami na svetu in je tako prekinila uspešno serijo Švicarjev, ki so v prvih tekmovanjih te sezone presenetili vse. Odlično se je tudi izkazala kanadska smučarka Nancy Green, ki se je tako uvrstila na končno tretje mesto. Povsem pa je tokrat razočarala Švicarka Fernande Bochatay. Redna pa je bila Italijanka Glorianda Cipolla, ki je tako zasedla 14. mesto, kar je za Italijo precej.

Vrstni red:

1. Marielle Goitschell (Fr.) 79"62 (39'53 + 40"09)
2. Gertrud Gabl (Av.) 79"84 (38"79 + 41"05)
3. Nancy Greene (Kan.) 80"28 (39"71 + 40"57)
4. Burgl Farbinger (Zah Nemč.) 80"40 (39"40 + 41")
5. Annie Famose (Fr.) 80"72 (39"58 + 41"14)
6. Brigitte Stiwald (Av.) 81"10
7. Gina Hathorn (VB) 81"15
8. Christine Beranger - Goitschel (Fr.) 81"25
9. Florence Steurer (Fr.) 81"42
10. Rosi Mittermaier (Zah. Nemč.) 81"45
11. Olga Pall (Av.) 81"92
12. Berni Rauter (Av.) 82"43
13. Glorianda Cipolla (It.) 82"47
14. Fernande Bochatay (Šv.) 82"90
15. Edith Hiltbrand (Šv.) 83"07

Lestvica kombinacije

1. Nancy Greene (Kan.) 16,27 točke
2. Burgl Farbinger (Z. Nem.) 17,77
3. Florence Steurer (Fr.) 20,83
4. Fernande Bochatay (Šv.) 21,86
5. Gertrud Gabl (Av.) 24,50
6. Annie Famose (Fr.) 27,84
7. Olga Pall (Av.) 29,86
8. Brigitte Seiwald (Av.) 39,34
9. Christine Beranger (Fr.) 42,46
10. Rosi Mittermeier (Z. Nem.) 45,43

Lestvica za svetovni naslov

1. Nancy Greene
2. Fernande Bochatay (Šv.) in Marielle Goitschel (Fr.) 25
4. Gertrud Gabl (Av.) 23
5. Burgl Farbinger (Z. Nem.) in Florence Steurer (Fr.) 22
7. Annie Famose (Fr.) 12
8. Olga Pall (Av.) in Brigitte Seiwald (Av.) 8
10. Isabelle Mir (Fr.) 6

KOŠARKA

ZA «BORGHIJEV POKAL»

Sovjeti poraženi

NAPOLI, 6. — Povsem nepričakovano je v prvem dnevu na mednarodnem turnirju za «Borghijev pokal» Ignis iz Vareseja premagal peterko Sovjetske armade. Ignis Sud pa je odpravil River Plate.

IGNIS (Varese) — SOVJETSKA ARMADA 65:53 (34:27)

IGNIS VARESE: Fubalini (8), Menechin (5), Bovone (9), Sullivan (19), Hoellendoner (12), Rusconih (4), Villetti (6), Gergati (2), Musetti, Ossena.

SOVJETSKA ARMADA: Baradin (7), Koulkov (6), Nesterov (4), Kapranov (6), Kavirkin, Astakgov (14), Travin (5), Medvedev (11), Kruschkov, Selikov.

IGNIS SUD PARTENOPE—RIVER PLATE 75:52 (33:22)

IGNIS SUD: Gavagnin (15), Vittori (14), Maggetti (16), De Simone (5), Williams (13), Errico (4), Flaborea (8), Abbate, Cepar, Dazzi.

RIVER PLATE: Feresin (10), Pagnotta (9), Draghi N. (12), Pasquali (1), Cocaro (2), Pallicora (8), Garmendia (4), Mendez (6), Draghi E., Picarelli.

V finale sta se uvrstili peterki Ignis (Varese) in Ignis Sud.

* * *

PADOVA, 6. — V prijateljski košarkarski tekmi je Spartak iz Prage premagal domači Boario Petrarca z 68:58 (31:31).

KOLESARSTVO

SOLBIATE OLONA, 6. — Eric De Vlaeminck je v ciklokrosu osvojil prestižno zmago v Solbiate Olona. Belgijski kolesar je premagal vse svoje običajne tekmece, med katerimi tudi Longoja (It.) in Wolfschohla (Nem.).

Vrstni red:

1. Eric De Vlaeminck (Belg.)
2. Longo (It.) z 42" zamude
3. Livian (It.) 1'05"
4. Rolf Wolfschohl (Nem.) 1'53"
5. Huub Harings (Hol.) 3'25"

HOKEJ NA LEDU

WINNIPEG, 6. — V mednarodnem turnirju v hokeju na ledu v Winnipegu je Švedska nepričakovano premagala SZ s 6:4 (2:0, 2:2, 2:2).

* * *

DETROIT, 6. — Italijanska državna reprezentanca v hokeju na ledu je v svoji turneji po Severni Ameriki premagala reprezentanco Detroita s 5:2 (3:1, 2:1, 0:0).

GORIŠKI NOGOMET - III. amaterska kategorija

Sovodnje v Tržiču proti Marcelliani

V zadnji tekmi jesenskega prvenstva bodo morali Sovodenjci v Tržič, kjer se bodo spoprijeli s tamkajšnjo enajsterico «Marcelliana». Ta ekipa nam ni znana, kajti Sovodenjci se niso še z njo srečali. Vsekakor je usidrana nekje v sredini lestvice. Vsako predvidevanje je torej tvegano.

Sovodenjska ekipa je trenutno demoralizirana. Po splošnem mnenju ji primanjkuje volje in treninga, ne pa tehnike; saj so v nedeljo Sovodenjci prikazali sijajne akcije, nato pa so popustili. Goriškim nogometašem pa manjka tudi strelec, ki bi iz vsakega položaja streljal v vrata. Nujna je torej preureditev ekipe, kajti občinstvo zahteva od moštva več volje in kako zmago. Za današnjo tekmo, ki bo v Tržiču od 14.30 je trener Cijak pozval naslednje nogometaše, da se prijavijo «Pri Francetu» ob 13.30: S. Ferfolja, Kuzmin, Pellegrin, Prinčič, Černe, B. Ferfoglja, Marinič, Cijak, Dužman, A. Ferfolja, B. Petejan, Marega, Šfiligoj in Malič.

Priporoča se točnost. Odhod bo izpred omenjene gostilne v avtokoloni. Vabljeni so tudi simpatizerji.

K. B.

TREVIGLIO, 6. — V naknadni tekmi nogometne C lige A skupine je Trevigliese premagal Bolzano z 2:1. Strelci: V 41' p.p. Camotti (T) iz enajstmetrovke, v 21' d.p. Saiani (B), v 24' d.p. Ventura (B) avtogol.

SMUČARSKI SKOKI — V INNSBRUCKU

Nepalkov pred Wirkolo

Raska (ČSSR) tretji, Neuendorf (Z. Nemčija) šesti

INNSBRUCK, 6. — Sovjetski smučarski skakalec Gari Nepalkov je presenetljivo osvojil prvo mesto v 3. tekmovanju v Innsbrucku. Sovjetski skakalec je namreč odpravil svojega najnevarnejšega tekmeca Norvežana Bjoerna Wirkolo. Dobro se je izkazal tudi drugi sovjetski reprezentant Seglanov, ki je kot rojak Napalkov dosegel rekordni skok 91 m.

Vrstni red.

1. Gari Nepalkov (SZ) 222,5 točke (87 in 91 m)
2. Bjoern Wirkola (Norv.) 220,9 (87 in 87)
3. Jiri Raska (Seh.) 215,5 (87 in 86)
4. Anatoly Seglanov (SZ) 212,5 (87 in 91)
5. B. Tontum (Norv.) 207,7 (84 in 87)
6. Dieter Neuendorf (Vzh. Nem.) 207,6 (85 in 84,5)
7. L. Grini (Norv.) 206,7 (83 in 85,5)
8. Wolfgang Stoehr (Vzh. Nem.) 205,0 (86 in 82)

LESTVICA po 3 tekmovanjih:

1. Bjoern Wirkola (Norv.) 679 točk
2. Dieter Neuendorf (Vzh. Nem.) 655,8
3. L. Grini (Norv.) 638,7
4. B. Tontum (Norv.) 638,5
5. Jiri Raska (Čeh.) 635,9

Včerajšnja izida

III. AMATERSKE KATEGORIJE

Roianese - Zarja 0:0

Primorec - Aurisina 1:1 (0:1)

Zaradi pomanjkanja prostora objavljamo samo izida včerajšnjih tekem. Podrobnejši poročili o tekmah bomo objavili v torkovi številki.

8. PONEDELJEK, JANUARJA

coin TRST KORZO ITALIA

PREDSTAVLJA

SVOJ BARVNO BOGAT

SEJEM PERILA

Kompleti perila v zelo pisanih vzorcih domače mode za leto 1968. Novosti za kopalnico, kuhinjo in jedilnico ter posteljno perilo. Gre za tkanine za najprijetnejše intimnosti in najtoplejše gostoljublje.

C. 0308-68

FRANK F. BRAUN:

NA VSE NI MOGOČE MISLITI

Nestorjeva cesta je bila zasedena; dva tovornjaka s prikolicama sta parkirala ob strani. Parkiral sem na Schillerjevem trgu, tam je vedno kakšen prostor. Na zvoniku je odbilo šest. Prižgal sem parkirno luč in odšel kakih sto metrov dalje.

Vratar me je zagledal in mi pokimal. Pozvonil sem v prvem nadstropju in nihče se ni javil. Zbal sem se že, da Otta ni doma. Potem je le odprl in me povabil noter. Imel sem občutek, da bi mi raje vrata zaloputnil pred nosom.

«Zelo se mi mudi,» je dejal. Čez pol ure moram biti na letališču. Potujem v München.»

«Ah, tako,» sem rekel in se ozrl po sobi. «Kaj pa petsto mark, ki sem ti jih posodil?»

«Za to je še čas,» je menil Otto. Bil je zelo živčen; v kovček je vrgel pižamo; poleg kovčka sem opazil ročno torbico. Seveda, črnih torbic iz krokodiljega usnja je ogromno. To torbico pa sem poznal, o tem ni dvoma. Svoji ženi sem jo podaril za rojstni dan.

Otto je očitno sledil mojemu pogledu. Pograbil je pisano svileno blazino in jo neopazno vrgel na torbico. Napravil sem se, kot da ne bi ničesar opazil. Oddahnil si je in rekel: «Torej, oditi moram.»

«Avto imam na Schillerjevem trgu. Pridi s kovčkom,» sem predlagal. «Zapeljal te bom na letališče.» Obotavljal se je. Šel je k vratom. «Čakam te v avtu.»

«Oh,» je brž pristavil, «to je čudovito.»

Sedel sem za volanom. Čez deset minut je prišel. Bil je dobre volje. Svoj rumeni kovček je vrgel na zadnji sedež in sedel k meni. «Pritisni na plin,» je rekel. «Moje mesto je sicer rezervirano, a ne bodo me čakali.»

Odpeljal sem. Boleli so me zobje, ker sem jih tako stiskal.

Na obrežju se je zdrznil. «Kaj leži tukaj?» je hotel vedeti.

«Oh, nič. Samo železna palica.» Pobral sem jo. Njegovih vodenih, bledih, ovčjih oči nisem mogel več prenašati. Ko sem udaril, je bilo slišati, kot da bi kdo prelomil vejo. Nobene krvi. Le sklonil se je naprej in ni več vstal.

Peljal sem dalje. Ne na letališče, kaj bi tam z njim.

V Grünewaldu še danes stoji mnogo starih vil, požganih razvalin. Teren je predrag, pravijo. Parkiral sem v tihi ulici. Hiša je bila več, ali bolje, še manj kot razvalina. Nekaj temeljev in klet. Vrt poraščen s travo in posut s peskom. Čez ograjo sem z Ottom prišel brez muk; ni bil težak. Do hiše so vodile kamnite ploščice; niti stopinj ne bo videti.

«Odložil sem ga poleg porušenega ognjišča. Stara, raztrgana plahta, nekdanje jadro, je bila pri roki. Pokril sem ga. Še vedno je imel tiste vodene krotke oči.

Po ovinkih sem se odpeljal domov. Postalo je že temno. Malo sem hotel o vsem premisliti. Pa saj ni bilo kaj premišljevati. Slučajno sem zagledal njegov kovček. Vrgel sem ga z mostu v vodo. Tam bodo iskali tudi truplo, če bodo odkrili kovček.

Moja žena me je čakala z večerjo. «Zakasnil si se,» mi je prijazno rekla.

«Dober večer,» sem odvrnil; potem še: «Da.» Ničesar drugega. Saj je šlo že proti osmi uri. V garaži sem bil avto temeljito pregledal glede na sledi. Nič.

Naslednje dopoldne, bil sem v uradu, je zazvonil telefon. Bila je policija, in sicer kriminalistična policija. Naj pridem v to in to ulico, ne morem zgrešiti — komisar Wiedt, soba 210.

Odpeljal sem se tja. Komisar je bil mož moje starosti. Na zgornji ustnici je imel kot katran temne brcice. Povedal je, da sem bil pač Ottov prijatelj in da me je vratar videl, da sem ga še včeraj zvečer obiskal. Da je kasneje telefoniral letališka uprava, da je letalo pripravljeno za polet, Otto torej ni prišel. Da so zjutraj iz reke potegnili njegov kovček. Da je Otto izginil. Če imam morda kaj izjaviti. Pri tem si je nervozno pulil brado, na kateri ni bilo kaj puliti.

Pojasnil sem mu, da sem z Ottom govoril le kratek čas in da sem potem odšel, ker se je hotel odpeljati na letališče. Komisar je prikimal. To se je ujemalo z vratarjevo izjavo. «Dejstvo je,» je rekel, «da ste bili vi verjetno zadnji človek, s katerim je Otto Wildburg govoril. Prosim, pustite tu svoj potni list. Za zdaj mesta ne smete zapustiti.»

Brez besed sem segel v žep. S policijo se ne moremo prepirati. Toda potnega lista v žepu ni bilo. Včeraj sem imel oblečeno modro obleko. Tam sem ga moral pustiti. «Nimam ga pri sebi,» sem pojasnil.

«Upam, da ga niste izgubili.» Končno je pustil brado pri miru. «Pojdite ponj. Do dvanajstih imate čas.»

Ujezil sem se. «Me imate morda za morilca? Zakaj pa sploh mislite, da je Otto mrtev? Kovček lahko pade v vodo, ne da bi se pripetil zločin.»

«Saj nisem niti omenil umora,» je odvrnil. «Čemu govorite o umoru?» Vljudno mi je odprl vrata in jih za menoj spet zaprl.

Odpeljal sem se domov. Žena me je sprejela, bela kot stena. «Kriminalistična policija te je iskala,» je rekla. «Hoteli so govoriti s teboj.»

«Zakaj?» sem se naredil nevednega. Ni vedela. Nisem ji povedal. Nisem hotel videti solz v njenih očeh.

«Uradnik je hotel vedeti, katero obleko si nosil včeraj.»

«No, in?»

«Pokazala sem mu modro obleko. Ogledal si jo je.»

«No, in?»

«Nič drugega. Odšel je, ker te je hotel poiskati v uradu. Kaj se je zgodilo?»

Nisem ji povedal. Iskal sem svoj potni list, pa ga nisem našel. Niti v modri obleki niti v nočni omarici niti v pisalni mizi. Tekel sem v garažo. Nič. Pregledal sem avto. Nič. Začela me je boleti glava. Vedno, kadar se močno razburim, me boli glava ali mi je slabo. Dobro sem vedel, da je bil potni list včeraj v žepu. Misel, da bi ga lahko izgubil, me je mučila. Tam pri razvalinah. Človek se skloni, potni list pa je v usnjenem etuiju; taka stvar kaj rada zdrsi; človek niti ne opazi. Včeraj zvečer je bilo skoraj temno.

Sedel sem v avto in se odpeljal v Grünewald. Parkiral sem pri Bismarckovem trgu. Tam je bilo mnogo avtomobilov: tako ne morem vzbuditi pozornosti. Ostanek poti sem šel peš. Našel sem razvalino, svetlo pot iz kamnitih ploščic.

Otto je ležal tako, kakor sem ga zapustil, saj je bil mrtev. Odkril sem ga. Potem sem začel iskati. Poleg njega. Obrnil sem ga stran. Pod njim. Povsod.

Nič.

Kje bi mogel izgubiti potni list? Stresel sem tisti kos jadrovine. Samo prah in smeti.

Tedaj je nekdo na stopnicah rekel: «Kaj pa iščete?»

Počasi sem se obrnil. Naglica ni bila potrebna. Na kletnih vratih je stal komisar. Praskal se je po bradi. Za njim je neki uradnik držal pištolo in meril vame.

Odgovoril sem: «Iščem svoj potni list. Najbrž sem ga tu izgubil.»

«Vaš potni list je s seboj odnesel neki kolega. Bil je v vaši modri obleki.»

Vstal sem, si iztepel kolena in dejal: «Na vse človek ne more misliti.» Pokril sem Otta. To ni bilo več važno. Sploh nič ni bilo več važno.

Odšel sem proti naperjenemu revolverju.

Slikar LOJZE SPACAL v Bassinovi monografiji

(Založba Obzorja, Maribor in Založništvo tržaškega tiska, Trst)

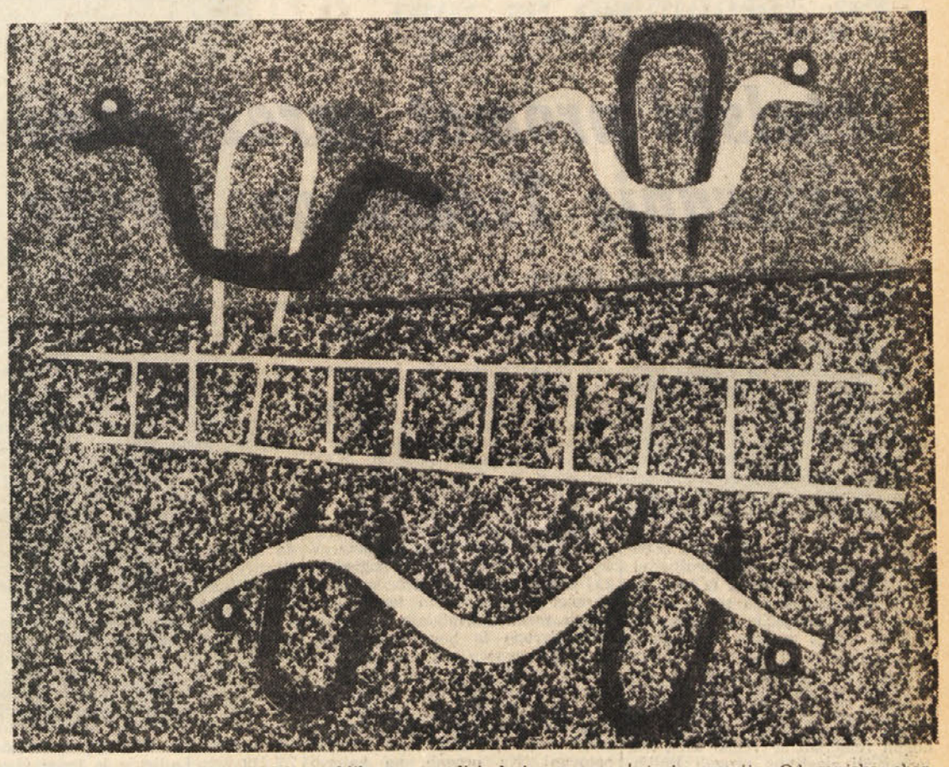

Desno: LOJZE SPACAL Kraški jarmi *(lesorez, 1966)*

V vrsti slovenskih umetnikov gre Lojzu Spacalu posebno in zelo pomembno mesto. Kakor kamnitna kraška kalona je razpet nad svojo zemljo, ko sega na eni strani od jasnega kraško tektonskega sveta in kamna do slovenske slikovite razpoloženosti na drugi strani; pradavni utrip kraških tal se druži v njem z nemirnim iskanjem velikega mesta, zvestoba domači pesmi se prepleta z vabljivimi sanjami tujine, resničnosti se mu preliva v simboličnost in simbol v resničnost. Oči mu iščejo novih svetov, s srcem pa je priklenjen v tišino domačije, v njeno življenje in umiranje, v klitje podzavestnih tokov, v ponikalnice zgodovine, v horizontale morja in kube hiš, v obline čolnov in koles in sonca in meseca, v resnico materije in njegovega odseva v vodi in v spominih. Spacalovo delo — v olju in grafiki, v lesenih kolažih in skulptoslikah — je umetniška izpoved z zahodnega obrobja slovenske zemlje; enkratno je in sugestivno pričljivo. Že dolgo smo si želeli monografije, ki bi ga z besedo in s sliko nadrobneje zajela. Dočakali smo jo končno v besedilu Aleksandra Bassina in ob številnih, delno celo barvnih reprodukcijah v založbi mariborskih Obzorij in Tržaškega tiska. Tako je tudi knjiga prerasla meje kakor Spacalova umetnost sama, z italjanskim in nemškim povzetkom pa približuje umetnostno izpoved našega rojaka tudi tujini. Toda pravilno ugotavlja Bassin, da Spacal tujini ni več neznan, saj ga je pravzaprav sprejela in potrdila prej kot slovensko okolje — nov dokaz, da ne znamo premeriti lastnih duhovnih razsežnosti s pravično in razumljivo mero.

Bassin se je kot umetnostni kritik prizadevno in temeljito poglobil v dobrih trideset let Spacalovega dela, ga vsebinsko in oblikovno analiziral in pospremil še z dovolj izčrpno bibliografijo ter s seznamoma razstav in nagrad. Spoznanja drugih avtorjev je plodno pridružil lastnim izsledkom in tako dosegel hvalevredno sintezo tega, kar je bilo do sedaj o Spacalu povedanega, ne da bi ga tuje raziskovanje motilo ob iskanju lastne poti v vabljivo deželo umetnikovega ustvarjanja. Morda nekoliko razumsko hladno — kar pa daje tekstu objektivnost — toda z dobrim posluhom za vse razvojno pogojene duhovne in formalne premike je oživel pred nami Spacalov opus v organskem zaporedju; znal ga je ujeti v silnice umetnikovega življenja — to pa je bilo spet mnogokrat tako tesno povezano z življenjem slovenskega človeka na tržaškem Krasu, da lahko razumemo, odkod je v Spacalovih slikah toliko trpke poezije. Od sanjsko obarvanega magičnega realizma prvih štiridesetih let do baladično ekspresivne vizije medvojnega trpljenja in do srečanja s folklornim bogastvom slovenskega človeka, ki se nevsiljivo pridružuje doživetju italijanskega srednjeveškega slikarstva, spremljamo Spacalovo zorenje v vedno čistejšo likovnost, se poslavljamo od simbolov toplega človeškega bivanja, pa namesto njih srečujemo večnostna znamenja elementarnih sestavin kraškega okolja in mestne civilizacije kot dveh nasprotnih, pa vendar drug drugega dopolnjujočih polov. Stereotomna zgradba mediteranskega sveta je narekovala Spacalu strogo pretehtano kompozicijo, vplivala pa je tudi na njegov monumentalizirani izraz. Vsebinska in oblikovna govorica se simultano združujeta. Tudi srečanje s kubizmom je Spacalu potrdilo in utrdilo le osebno noto, ni pa mu narekovalo kakšnih trajnejših oblikovnih pravil. Prostorska komponenta, ki se je že zgodaj začela nagibati v ploskovitost, se je končno docela umaknila sugestivnemu in za Spacalovo razpoloženje tako značilnemu dvospevu ploskve in črte, tega pa je podprla izraznost barve. Pohvalno moram poudariti, da se Bassinov tekst prav v tem še posebno odlikuje, da je znal prisluhniti Spacalovim barvnim emocijam, ki so nepogrešljive in krepke sooblikovalke njegove slikarske vizije sveta in predmestov; avtor je znal tem barvam izvabiti temeljno duhovno vsebino. Po drugi strani pa je Bassin Spacala tudi prepričljivo vključil v okvir modernih evropskih umetnostnih tokov; pomeril ga je na primer ob P. Kleeju in P. Mondrianu, pri tem pa ni pozabil na njegovo začetno izhodišče v ozračju italijanskih slikarskih šol in še manj na slikarjevo osebno oblikovno razpoloženje. Kajti končno je «Spacalu osnovno izhodišče t i p i k a sveta, ki ga živi», urejenost tega sveta pa se mu preliva v ritem, ki je enakovreden muzikalnemu. Šele okoli leta 1960 je začel Spacal odločneje zapuščati trdni predmetnostni svet in se zatekati v strukturalizem, v iskanje amorfne oblike in neobdelane materije, nikoli pa se ni do konca podredil abstraktnosti. Nasprotno, celo materijal sam je pogosto prevzel vlogo vsebine, kar najlepše dokazujejo zlasti leseni kolaži.

Kakor je Spacalovo delo razvojno izredno enovito, vendar opažamo v njem več odločilnih zarez, ki pomenijo nova oblikovna izhodišča; najvidnejši je pač odmik od nekdanjega magičnega realizma in ekspresivnosti in nastop dvodimenzionalno prestiliziranega, grafično občutenega sveta temeljnih form okoli leta 1950. Bassinov pregled bi mnogo pridobil, če bi avtor take posamezne prehodne trenutke določneje podčrtal in zraven nadrobneje osvetlil tudi kaj vabljivo vprašanje zavisnosti med slikami in olju in grafičnimi listi. Očitno je namreč, da Spacal pri iskanju novih oblikovnih poti izredno spretno povezuje različne dosežke obeh slikarskih tehnik in drugo z drugo kontrolira. Na splošno velja, da Bassinovo besedilo ni lahko; premišljeno je in problemsko poglobljeno, precej pa bi pridobilo, če bi se ognilo vsaj nekaterim od številnih tujk. Bralcu odpira okno v svet Spacalove umetniške resničnosti pa tudi v širše obzorje modernega slikarstva, s katerim hoče Spacal vedno vzdržati korak — toda nikoli za ceno lastne orientacijske smeri. Prav zato je njegovo delo kot zelo pomembna sestavina modernih slikarskih in zlasti še grafičnih prizadevanj doseglo mednarodni ugled in številna priznanja. Priznanje pa zasluži tudi pričujoča monografija, ki jo dopolnjujejo dobro in smiselno izbrane reprodukcije. Te govore že same po sebi, še bolj pa zažive, če jih vskladimo z besedilom. Prepričan sem, da bo knjiga, ki so jo skupaj opremili A. Bassin, J. Brumen in L. Spacal, marsikomu v veselje in da bo tudi na Primorskem našla tisti sprejem in odmev, ki ga kot posredovalka Spacalove slikarske hvalnice Krasu in morju zasluži.

Cc.

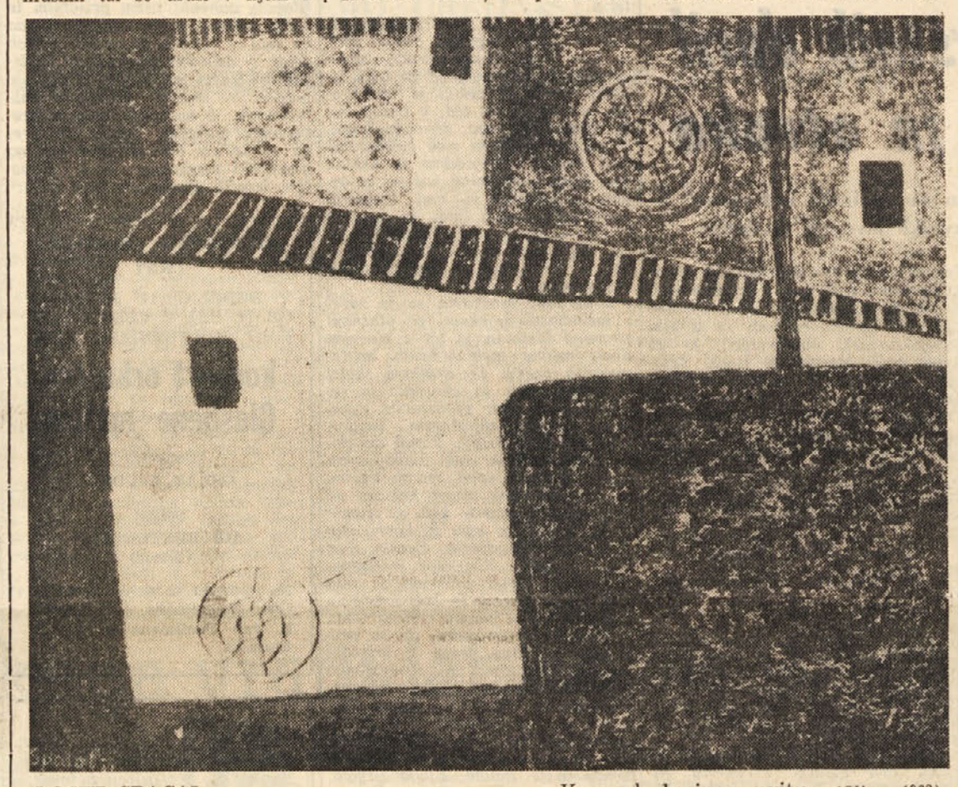

LOJZE SPACAL Kras ob luninem svitu *(Olje, 1962)*

ZA OBLETNICO PREŠERNOVEGA ROJSTVA

Krst pri Savici

(Faksimile - Izdala MLADINSKA KNJIGA v Ljubljani)

Lani je založba Mladinska knjiga za Prešernov rojstni dan izdala faksimile rokopisa Prešernovih poezij in s to izdajo začela knjižno serijo z naslovom MONUMENTA LITTERARUM SLOVENICARUM. Ureja jo prof. Alfonz Gspan s sodelovanjem dr. Marje Boršnikove in dr. Branka Berčiča. Faksimile rokopisa Prešernovih poezij je izšel v 5000 izvodih, vendar je izdaja danes, po letu dni, skorajda razprodana, saj je založbi ostalo neprodanih le kakih dvesto izvodov. To pa pomeni velik založniški uspeh, še bolj pa je dokaz velikega zanimanja za Prešerna in ljubezni naših ljudi do pesnika. V počastitev 167. obletnice rojstva največjega slovenskega pesnika pa je Mladinska knjiga decembra izdala faksimile Prešernovega Krsta pri Savici. V lični mapi se nahaja faksimile cenzurno - revizijskega rokopisa Prešernovega Krsta pri Savici, ki predstavlja sicer natančen posnetek Prešernovega rokopisa, kakor ga je pesnik predložil cenzuri leta 1836. Rokopis se nahaja sedaj v hrambi Narodnega muzeja v Ljubljani. Nadalje se v mapi nahaja fototipski ponatis prve knjižne izdaje Krsta, ki je natančen posnetek izvirnika iz leta 1836. V posebnem snopiču pa je objavljena spremna beseda ravnatelja Narodnega muzeja dr. Jožeta Kastelica in Jožeta Žigona o rokopisih Krsta, s poročilom o reprodukciji Branka Reispa.

V svojem uvodu označuje Jože Kastelic pomen in značaj Prešernovega Krsta, poudarjajoč, da je delo nastalo niti ne pol leta potem, ko je umrl Prešernov prijatelj Matija Čop in le malo kasneje od spoznanja, da je Julija Primic namenjena drugemu. Vse drugače je bilo pred komaj dvema letoma, ko je pesnik objavil Sonetni venec z magistralom Primicovi Juliji, to magistralno pesniško umetnino, ustvarjeno po nasvetih in z občudujočim odobravanjem prijatelja Čopa. Zdaj pa mora Prešeren že pisati epilog vsemu. Kastelic poudarja, da notranje probleme Krsta rešuje literarna zgodovina. Najnovejša arheološka izkopavanja na blejskem gradu in otoku pa so odkrila sledove staroslovenske naseljenosti gradu in otoka in tako zunanje pozorišče, ki ga je postavila Prešernova, v ljudskem izročilu zakoreninjena fantazija, obogatila z resničnostjo.

Jože Žigon pa v svoji spremni besedi piše o rokopisnih izvodih Krsta pri Savici. Pri tem pojasnjuje, da je za časa Prešernovega življenja Krst pri Savici izšel trikrat, enkrat leta 1836 v samostojni knjižici (to smo zdaj dobili v faksimilu), drugič v Bleiweisovih Novicah in tretjič v sklopu Poezij iz leta 1847. Ker je bilo treba vsako delo, ki ga je kdo hotel izdati v tisku, predložiti cenzuri v dveh izvodih, bi pričakovali, da je tudi Krsta obstajalo šest rokopisnih izvodov. V resnici pa ni tako. Samo za prvo izdajo leta 1836 je pesnik pripravil dva izvoda rokopisa svoje pesnitve, enega za tiskarno in enega za cenzuro. Tiskarniški rokopis se je izgubil, ostal je le cenzurni rokopis, ki je kot unikat toliko večja dragocenost. Tako imamo torej sedaj na vpogled Prešernov rokopis Krsta pri Savici in prvo izdajo Krsta iz leta 1836, ki pa se seveda nekoliko razlikujeta od oblike Krsta kakor ga poznamo iz izdaje leta 1847.

Prav ljubitelje knjig pa ne bo odveč opozoriti, da bo v kratkem izšel v tej zbirki Gregorčič. Založba je že pripravila faksimile izdaje Gregorčičevih poezij iz leta 1882, tki. Zlate knjige, kar bo gotovo navdušilo ljubitelje Gregorčiča. Prihodnje leto pa izidejo Jenkove Vaje, rokopis v dveh knjigah, pa faksimile prve izdaje Cankarjeve Erotike, ki je bila, kot je znano, uničena.

Vsi sodelavci pri novi zbirki zaslužijo vse priznanje, od zgoraj omenjenih urednikov izdaje, avtorjev uvoda, do organizacijskega urednika Martina Žniderščica in opremljevalca ter tehničnega urednika Aca Mavca, pa do tiskarjev, ki so spet dokazali svoje tehnične sposobnosti za tako bibliofilsko izdajo.

Sl. Ru.

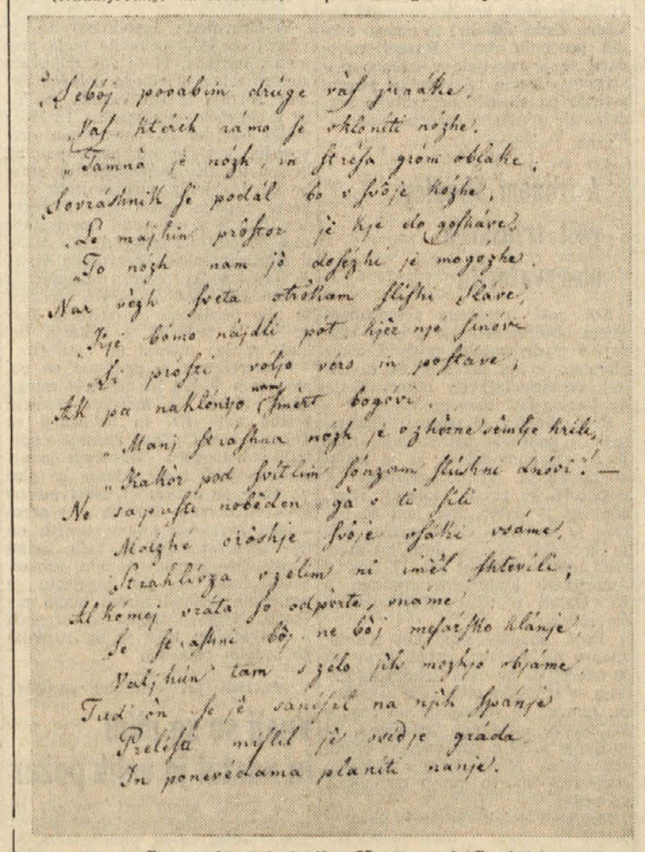

Stran iz faksimila Krsta pri Savici

Bach, Mozart, Beethoven, Goleminov

na koncertu orkestra GM prihodnjo nedeljo

Za svoj prihodnji koncert si je orkester GM izbral dela Bacha, Mozarta, Beethovna in Goleminova. Bistven del sporeda sestavljata tokrat dva klavirska koncerta J. S. Bacha in L. V. Beethovna. Ker smo v zadnjih letih — če izvzamemo nastope gojencev šole GM — le poredko prisluhnili tej vrsti koncertnih skladb, bosta oba koncerta, ki ju bo izvajal eden najboljših slovenskih klavirskih mojstrov Aci Bertoncelj, prav gotovo zanimiva programska sprememba za naše koncertno občinstvo.

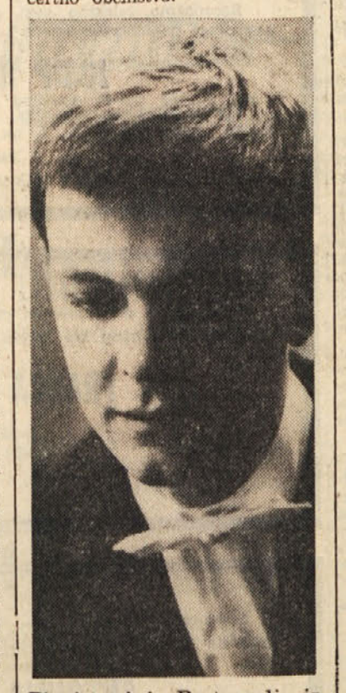

Pianist Aci Bertoncelj iz Ljubljane, ki bo v nedeljo, 14. 1. 1968 v Kulturnem domu na koncertu orkestra Gasbene matice izvajal Klavirski koncert v a-duru J.S. Bacha in Klavirski koncert v c-duru L. V. Beethovna

Johann Sebastian Bach je najpomembnejši skladatelj glasbenega baroka in obenem eden največjih mojstrov v zgodovini glasbene umetnosti.

Bachu je življenje potekalo mirno, brez pretresov, ki so sicer tako svojski glasbenim ustvarjalcem. Svoje življenje je posvetil le glasbi ter je ustvaril dela, ki predstavljajo najboljše kar je bilo napisano v svetovni glasbeni literaturi. V njih se na čudovit način združujeta globoka iskrena vsebina in dognana oblika. Bachovi klavirski koncerti so prvi koncerti te vrste v glasbeni literaturi. On je osvobodil cembalo oz. klavir iz podrejenega položaja spremljevalca — zlasti kot basso continuo — in mu zaupal solistični part. Zanimivo je, da so njegovi klavirski koncerti predelave tedaj že obstoječih skladb, originali so povečini violinski koncerti. Bach je s tem koncertantno tradicijo, ki je bila pri roki, prelil v novo obliko — iz violinskega je ustvaril klavirski koncert.

Med sedmimi koncerti za en klavir in orkester se odlikuje *koncert v a-duru* po svoji čudoviti gradnji in globoko glasbenih zamislih, kakor jih je znal oblikovati ta glasbeni mojster.

Drugačen značaj razodevajo skladbe največjega mojstra glasbene klasike *Ludviga Van Beethovna.* Ta genialni skladatelj, katerega notranje življenje je bilo polno nasprotij, ni ustvaril z lahkoto kot večina njegovih prednikov. Njegova dela so bila rojena iz bolečih preizkušenj, vsa pa odražajo napreden, etično visok pogled na življenje.

Beethovnovo ustvarjanje delimo v tri obdobja. Prvo je še pod močnim vplivom Haydna in Mozarta. Drugo bi opredelili nekako kot višek klasičnega ustvarjanja ter se v njem skladateljev značaj najmočneje odraža. V tretjem pa je že povsem očiten Beethovnov prehod iz klasike k romantiki, obdobju v katerem so nastala njegova monumentalna dela, kot n. pr. Missa solemnis in IX. simfonija.

Beethoven je napisal 5 koncertov za klavir, 1 za violino in 1 za violino, čelo in klavir. Pred temi koncerti je mojster napisal še dva klavirska koncerta, prvega, ko mu je bilo komaj dvajset let, datum nastanka drugega — v enem stavku — pa ni znan; oba pa sta zanimiva le kot začetna skladateljeva poizkusa.

Klavirski koncert v c-duru op. 15 in tudi še naslednji koncert v b-duru še ne pomenita skladateljevega preloma s tradicijo in konvencionalnim načinom glasbenega oblikovanja.

Koncert v c-duru op. 15 je skladatelj sam prvič javno izvedel 2. aprila 1800, v tisku pa je izšel leto kasneje. Čeprav vsebinsko in oblikovno ne presega del drugih glasbenih mojstrov tiste dobe, ga vendarle pogosto srečujemo v koncertnih sporedih. Zlasti drugi stavek largo s svojim intimnim nastrojenjem ter briljantni finale sta ga priljubila koncertnemu občinstvu.

«Mala nočna glasba», ki jo je napisal salzburški mojster *Wolfgang Amadeus Mozart*, spada v vrsto priljubljenih, nezahtevnih orkestralnih skladb manjšega obsega, ki so pravzaprav nadaljevanje lahkotne predklasične suite. Skladatelj je napisal okrog 30 podobnih del, ki imajo naslove Serenada, Divertimento ali Kasacija. Za vse je značilna lahkotnost, neprisiljenost, v počasnih stavkih mestoma celo romantičen navdih. S svojo bogato invencijo pa daleč prekašajo tovrstna dela, ki so jih v veliki množini pisali Mozartovi sodobniki. *Mala nočna glasba* za godalni orkester, ki jo je Mozart napisal l. 1787 — v letu nastanka opere Don Juan — je pravi biser ter jo lahko smatramo kot vzorec orkestralne serenadne glasbe.

Kot zanimivo koncertno novost bo orkester predstavil *štiri skice za godalni orkester* sodobnega bolgarskega skladatelja *Marjana Goleminova.*

Pri izgradnji lastne glasbene kulture so imeli Bolgari še težje stališče kot južnoslovanski narodi. Šele osvoboditev izpod turškega jarma je ustvarila pogoje za intenzivno kulturno življenje. Začetki glasbene dejavnosti so tudi pri Bolgarih vezani na sodelovanje inozemskih glasbenih strokovnjakov. Že proti koncu prejšnjega stoletja pa nastanejo prve skladbe domačih glasbenih ustvarjalcev, katerim je bogata glasbena folklora nudila obilo možnosti za obdelavo narodne motivike. Leta 1904 ustanovijo v Sofiji prvo glasbeno šolo, nekaj let po svetovni vojni pa osnujejo tudi glasbeno akademijo in lastno opero.

Med bolgarskimi skladatelji bližnje preteklosti so se uveljavi-

(Nadaljevanje na 5. strani)

Vreme včeraj: Najvišja temperatura 5,7, najnižja 3,6, ob 19. uri 4,3 stopinje, zračni tlak 1002,3 neredno raste, veter severozahodnik 17 km na uro, nebo 9 desetin pooblačeno, 1,1 mm dežja, morje rahlo razgibano, temperatura morja 8,4 stopinje.

Tržaški dnevnik

Danes, NEDELJA, 7. januarja
ZDRAVKO
Sonce vzide ob 7.45 in zatone ob 16.37. Dolžina dneva 8.52. — Luna vzide ob 11.35 in zatone ob 00.00.
Jutri, PONEDELJEK, 8. januarja
MAKS

OB TRIDESETLETNICI DRUŽBE «FINMARE»

Letalski promet ogroža tudi poslovanje Tržaškega Lloyda

Država dolguje družbi Finmare čez 100 milijard lir - Na 118 vožnjah so Lloydove ladje lani prepeljale 84.000 potnikov in 838.000 ton blaga - Ladjevje Finmare šteje 92 ladij s 700.000 brt.

Pred kratkim je bil v Rimu redni občni zbor državne družbe Società Finanziaria Marittima «Finmare», ki združuje štiri italijanske plovne družbe: «Tržaški Lloyd», «Italia», «Tirrenia» in «Adriatica», katere vzdržujejo pomorske zveze pretežnega državnega pomena (di preminente interesse nazionale ali kratko p.i.n.). Na zboru je predsednik ing. G. Rosini podal poročilo o tridesetem poslovnem letu družbe (1. julij 1966-30. junij 1967). Iz tega poročila povzemamo, da se je to poslovno leto zaključilo s čistim dobičkom 1.361,8 milijona lir, vendar da se je vsota, ki jo družbi dolguje država (na podlagi zakona z dne 30. januarja 1935) dvignila na 101,6 milijarde lir. Poročilo nadalje naglaša, da se število potnikov na dolgih relacijah še vedno krči, kar je opaziti zlasti na progah Italija-Severna Amerika, medtem ko se vzporedno veča število turistov, ki se udeležujejo raznih krožnih potovanj, in pa potnikov na srednje dolgih in kratkih razdaljah. V tem okviru so se najbolje obnesle trajektne ladje, ki omogočajo turistom razne vrste kombiniranih potovanj kopno-morje. V primerjavi s poslovnim letom 1965-66 se je zadnje leto zaključilo z znatno ugodnejšimi rezultati. Ladje družbe so namreč opravile za 4 odst. daljšo pot (5,662.826 milj, leto poprej pa 5 milijonov 445.867 milj). Izkupiček od prepeljanih potnikov in prepeljanega blaga pa je bil za 10,7 odst. višji od izkupička iz prejšnjega leta, ter je zrastel s 96,2 na 106,5 milijarde lir.

Vsega skupaj so ladje Finmare v poslovnem letu 1966-67 opravile 2725 voženj ter prepeljale skupno 1,791.000 potnikov (leto poprej je znašalo število voženj 2.638, število prepeljanih potnikov pa 1,740.000); količina prepeljanega blaga pa se je nasprotno skrčila za 1,6 odst. in sicer z 1,973.000 na 1,941.000 ton. Potniški promet je vrgel družbi 62.143 (leto poprej 56.383) milijonov, blagovni promet pa 41.883 (leto poprej 37.607) milijonov lir. Poleg tega je družba zabeležila še 2.469 (leto poprej 2.176) milijonov lir raznih drugih dohodkov.

Zanimiva je vloga, ki jo v okviru državne družbe Finmare igra Tržaški Lloyd. Število voženj, ki so jih opravile Lloydove ladje, je v letu 1966-67 ostalo praktično neizpremenjeno v primerjavi z letom 1965-66: 118 v primerjavi s 116; število prevoženih milj pa se je povečalo za 5 odst. in sicer z 1,837.000 na 1,928.000. Medtem ko se je blagovni promet dvignil za 1,7 odst., ali v absolutni vrednosti z 824.000 na 838.000 ton, se je potniški promet skrčil za 1,2 odst. in sicer s 85.000 na 84.000 enot. Izkupiček od prodanih storitev v okviru potniškega prometa se je zato dvignil le za 4 odst. in sicer s 14.351 na 14.924 milijonov lir, izkupiček od prodanih storitev v blagovnem prometu pa se je dvignil za 16,2 odst., ali z 19.455 na 22.615 milijonov lir. Če upoštevamo še izkupiček od raznih drugih storitev, ki jih je ladjevje družbe opravilo za razne naročnike in uporabnike, ki pa se je lani skrčil za 3,8 odst. od 610 na 587 milijonov lir, pridemo do zaključka, da je ladjevje Tržaškega Lloyda lani doseglo 38 tisoč 126 milijonov lir bruto prometa, to je za 10,8 odst. boljši rezultat kakor prejšnje leto, ko je v družbine blagajne priteklo 34.416 milijonov lir. Pred Tržaškim Lloydom je v okviru Finmare po pomenu le družba Italia, Tirrenia in Adriatica pa sledita vsaka s približno četrtino Lloydovega prometa. V tej zvezi je zanimivo tudi pogledati, kaj pravi Rosinijevo poročilo o konkurenci med ladjo in letalom na dolgih medkontinentalnih relacijah. Med Evropo in Severno Ameriko je ta konkurenca zelo živa in ladja počasi zaostaja za letalom, predvsem v visoki turistični sezoni. Zato si največji ladjarji skušajo pomagati s tem, da organizirajo v mrtvi sezoni čedalje več krožnih potovanj. Na progah, na katerih plovejo ladje Tržaškega Lloyda, pa konkurenco letalskih družb nekako kompenzira večji odliv izseljencev iz Evrope proti Daljnemu vzhodu, Južni Afriki in predvsem proti Avstraliji, v nasprotno smer pa naraščajoče število turistov, ki prihaja med letom na obisk v Evropo. Čeprav je Tržaški Lloyd v začetku leta 1967 nekoliko dvignil svoje prevozne tarife, se to ni negativno odrazilo na razvoj prometa, tako da se je bilanca družbe konec poslovnega leta lahko zaključila z znatno boljšim rezultatom kakor leto poprej (+ 10,8 odst.).

Na koncu naj navedemo še današnje stanje ladjevja Finmare: 30. junija 1967 je družba štela 89 ladij, ki so imele skupaj 693.271 brt; poleg tega so plule zanjo še tri najete ladje skupno tonažo 7.848 brt, tako da je plulo pod zastavo Finmare praktično 92 ladij s skupno 701.119 brt. Ladjevje je tedaj štelo 53 potniških in mešanih ladij ter 39 tovornih ladij.

VČERAJ V KULTURNEM DOMU PRVI NASTOP GOSTOV Z REKE

SPET SO JUGOSLOVANSKE PESMI IN PLESI MOČNO NAVDUŠILI TRŽAŠKO OBČINSTVO

Danes popoldne bodo gostje nastopili v Križu; obisk prireditve najtopleje priporočamo

Čeprav je nastop reških ansamblov — folklornega plesnega ansambla «Student» in pevskega zbora «Mladost», ki goji skoraj izključno narodno-folklorno pesem — privabilo včeraj popoldne v Kulturni dom kar veliko občinstva, da je bila dvorana malone polna, si drznemo reči, da je lahko žal vsem tistim tržaškim Slovencem, ki cenijo in ljubijo tovrstno narodno umetnost, da so to prireditev zamudili. V dveh urah in pol sta nas ansambla popeljala po malone vsej Jugoslaviji in nam posredovala prečejšen del zelo velikega jugoslovanskega folklornega bogastva.

Po pozdravu predsednika Slovenske prosvetne zveze dr. Roberta Hlavatyja in ko se je častni predsednik kulturno umetniškega društva «Mladost» Vinko Bujan v imenu ansamblov zahvalil za topel sprejem, je napovedovalka-recitatorka Eta Paškvan napovedala prvi del programa, ki je obsegel istrsko folkloro, stare istrske pesmi in plese.

Zbor «Mladost», katerega člani so bili oblečeni v pestre jugoslovanske narodne noše, je zapel štiri stare istrske narodne pesmi v priredbi znanega istrskega glasbenika in zbiratelja istrske narodne pesmi in melodike Ivana Matetića Ronjgova. Med eno pesmijo in drugo pa je Eta Paškvan podala nekaj krajših pesmi znanega istrskega pesnika dr. Mije Mirkovića — Mate Balote. Za konec istrskega dela programa je baletna skupina ob spremljavi tipičnih istrskih inštrumentov roženic in supil zaplesala znani istrski narodni ples «balun».

Iz Istre so nas izvajalci povedli s seboj v Hrvatsko Primorje. Najprej je zbor zapel kratek splet znanih pesmi, med katerimi na primer Popuhnul je tihi vjeter in Vrbniče nad morem, nakar je sledila poezija in nato je samo moški zbor s pesmijo «Dobar večer Uzorita» zaključil s Hrvatskim Primorjem in nas takoj povedel na otok Krk. Plesni ansambel je zaplesal cel niz starih plesov s tega otoka in takoj zatem smo se s Krka z ansamblom za trenutek preselili v Slovenijo. Zbor je izvajal znano pesem «Prišla je pomlad» v nam manj znani priredbi, dočim je recitatorka Eta Paškvan podala krajši Župančičev tekst.

In že smo spet na Hrvaškem, tokrat v okolici Zagreba. Pevski zbor je lepo podal venec znanih, melodioznih, hkrati živahnih in tudi šegavih narodnih pesmi iz teh krajev, pesmi, ki jih tod, v vaseh širše okolice Zagreba, še vedno pojo. Iz okolice Zagreba smo plesni skupini sledili v Vojvodino in uživali nad lepimi narodnimi nošami te bogate pokrajine in nad temperamentnostjo njenih ljudi, ki se kaže v veselih in živahnih narodnih plesih. Za konec prvega dela programa je zbor zapel še eno vojvodinsko pesem.

Drugi del programa se je začel z melodioznimi, hkrati pa otožnimi pesmimi Medjimurja ter z vložkom dveh močno melanholičnih medjimurskih poezij. Po kratkem skoku v Hercegovino, ki sta nam jo recitatorka in zbor predstavila z veselo pesmijo «Mostarski pazar», smo bili že v Srbiji. Plesni ansambel nam je v krasnih šumadinskih nošah prikazal splet znanih tipično srbskih narodnih plesov kot sta na primer tudi srbsko kolo in šumadinka. Iz Srbije smo za konec stopili še v Makedonijo. Pevski zbor nam je zapel štiri lepe makedonske pesmi, med katerimi je bila tudi znana pesem še bolj znanemu makedonskemu junaku vojvodi Goci.

Mimogrede navajamo, da so pevci peli narodne pesmi v priredbi Jakova Gotovca, že omenjenega Matetića Ronjgova, Brajše-Rašana, Brusadellija, Cossetta, Karola Pahorja in Skalovskega, recitatorka pa je med pevske in plesne nastope vrinila krajše pesmi odnosno tekste Mate Balote, Ljuba Brgiča, Otona Župančiča in Draga Domjanića. Zbor «Mladost» vodi Nedeljko Mihelič, plesno skupino pa Dušan Kovačević, v zboru sta kot solistki peli Zorica Skorič in Jagoda Zec.

Ko smo tako na kratko in žal zaradi pomanjkanja prostora tudi suhoparno le navedli posamezne točke bogatega programa, s katerim so prišli med nas reški gostje, ponovno poudarimo, da so tisti, ki so to prireditev zamudili, zamudili zelo lep užitev. Hkrati pa z veseljem ugotavljamo, da je jugoslovansko folklorno bogastvo, ki se je počasi, skozi stoletja ustvarjalo, še vedno živo in cenjeno in da bo zato še dolgo kljubovalo času. O tem nas prepričuje dejstvo, da sta ga k nam prinesla dva ansambla, ki jih sestavlja skoraj izključno mladina. Zato hvala jim za užitek, ki so nam ga nudili in nam s svojim gostovanjem prinesli tudi «tisti plamen skupne bratske ljubezni, ki ne sme nikdar ugasniti», kot je v svojem pozdravu rekel dr. Robert Hlavatyj.

Danes bosta ansambla nastopila v Križu.

F. U.

Openski večer na čast dr. Hlavatyja

Openci so sinoči priredili en mesec po uradni proslavi 70-letnice intimno večerjo na čast dr. Robertu Hlavatyju. V prijetni družbi so vaščani dr. Hlavatyja obdarili s simboličnimi darovi, in sicer z uhanom, kot je bilo nekdaj v navadi na Krasu, in s čopičem ter kleščami, simbolom umetniškega in poklicnega delovanja slavljenca. Ganjen nad tolikimi izrazi pozornosti in prijateljstva Opencev, se je dr. Hlavaty zahvalil vsem prisotnim in vsem vaščanom ter zagotovil, da bo tudi v bodoče po svojih močeh delal v dobrobit domačinov in tržaških Slovencev sploh. Večer je potekel v izredno prijetnem razpoloženju ob kozarčku vina in prepevanju narodnih pesmi, še prej pa so se vsi prisotni podpisali na umetniški pergament, ki so ga potem izročili slavljencu.

NA CESTNIH KRIŽIŠČIH IN V RAZNIH DVORANAH

Mnogo raznovrstnih daril za mestne stražnike in otroke

Razdeljevanja darov v raznih zavodih in dvoranah so se udeležili tudi prefekt, župan, predsednik pokrajine in drugi predstavniki javnega življenja

Kot vsako leto na včerajšnji dan so tudi letos mestni redarji in otroci dobili številna darila.

Že v zgodnjih dopoldanskih urah so se na glavnih mestnih križiščih kakor tudi ob nekaterih stranskih križiščih, kjer so postavljeni semafori, začela kopičiti darila, ki so jih mestnim redarjem prinašali avtomobilisti, predstavniki oblasti ter raznih ustanov in podjetij.

Najbolj živo seveda je bilo na križišču pri «Portici», kjer so se iz radovednosti ustavljali tudi mnogi občani, ko so mestnim redarjem prinašali bogata darila, kot n. pr. hladilnike, televizorje in podobne stvari. Seveda ni manjkalo zabojev raznih žganih pijač, likerjev, vina in raznovrstnih drugih dobrin. Na tem križišču je že dopoldne zrasla grmada daril. Skoraj enaka slika se je mimoidočim prikazala na križišču «Ponte della Fabra», kjer so se prav tako kot pri «Portici» od časa do časa ustavljali lahki tovornjaki in razkladali «težka» darila. Ob teh priložnostih so bili vedno prisotni fotografi, saj bodo razna podjetja to priložnost izkoristila tudi v reklamne namene.

Dopoldne so prišli obdarit mestne redarje tudi župan inž. Spaccini, vladni komisar prefekt dr. Cappellini, kvestor dr. Guida in številni drugi predstavniki ustanov in oblasti. Tudi društvo tržaških kronistov je popoldne izročilo mestnim redarjem zaboj likerjev na Trgu Goldoni.

Vsa darila, ki jih je bilo tudi letos mnogo, bodo mestni redarji razdelili med seboj. Kot je običaj, bodo razne hladilnike in druge bolj vredne predmete žrebali med vsemi uslužbenci.

Velik praznik je bil včeraj tudi za otroke, ki živijo v raznih zavodih, ter za otroke uslužbencev javnih in drugih večjih ustanov. Tako je v dopoldanskih urah predsednik pokrajinske uprave dr. Savona razdelil darila (igrače, oblačila in slaščice) otrokom, ki so v zavodih pokrajinske uprave. Pokrajinski odbornik za dobrodelnost prof. Foschi pa je obdaril revne in potrebne otroke v okoliških občinah. Darilne pakete otrokom v pokrajinskem Zdravstveno - pedagoškem zavodu je razdelil pokrajinski podpredsednik prof. Apih. Skupno je pokrajinska uprava razdelila včeraj otrokom 1100 darilnih zavojev.

Pokrajinski predsednik dr. Savona se je nato udeležil razdeljevanja 320 darilnih paketov v dvorani kina Capitol, ki so jih sindikalne organizacije pripravile za otroke pokrajinskih uslužbencev. Ob tej priložnosti so za otroke vrteli tudi nekaj dokumentarnih filmov ter je bila loterija z bogatimi dobitki. Predsednik pokrajine je popoldne razdelil darila otrokom v zavodu «Villa Sartorio», medtem ko je odbornik Foschi prisostvoval razdelitvi daril otrokom zavoda «Sergio Laghi».

Včeraj dopoldne so imeli praznik tudi otroci gasilcev, ki so se zbrali v kasarni na Trgu Nicolini, kjer so jih bogato obdarili. Obdaritvi so prisostvovali poleg staršev in poveljnika gasilcev tudi župan inž. Spaccini in vladni komisar dr. Cappellini. Ob tej priložnosti je imel poveljnik nagovor, v katerem je pozdravil prisotne oblasti, ter izrekel prijazne besede otrokom, ki vsako leto nestrpno pričakujejo tega dne.

Prav tako so se v dopoldanskih urah zbrali v telovadnici «Ginnastica Triestina» otroci članov javne varnosti. Tu so jim razdelili 890 paketov. Obdaritvi so prisostvovali poleg staršev vladni komisar prefekt Cappellini, kvestor Guida in inšpektor cone polkovnik Termanini. Prisotni so bili tudi funkcionarji javne varnosti in častniki policijske pokrajinske skupine ter drugih policijskih rodov v Trstu.

Kvestor dr. Guida je pozdravil vse prisotne, nakar je imel kratek nagovor tud. prefekt Cappellini. Nato so izžrebali med prisotnimi otroki 25 hranilnih knjižic (v vsaki položena vsota 5000 lir) in mnogo drugih posebnih daril. Razdeljevanje daril se je razvijalo v izredno prisrčnem ozračju. Asistentke ženske policije pa so med prireditvijo razdeljevale otrokom raznobarvne balončke in slaščice.

Grbec, Mirk, Kogoj in Ščekova na koncertih postaje Trst A

Tržaški sedež RAI-ITALIJANSKE RADIOTELEVIZIJE, je pripravil — kakor je že napravil v prejšnjih sezonah — za to sezono več nizov koncertov in med temi tudi vrsto javnih prireditev za sporede v slovenskem jeziku.

Postaja Trst A v slovenskem jeziku ima namreč v načrtu štiri koncerte, ki so v celoti posvečeni samospevom štirih tržaških slovenskih skladateljev: Ivana Grbca, Vasilija Mirka, Marija Kogoja in Brede Ščekove. Prvi teh koncertov, na katerem bosta nastopila sopranistka Ljuba Berce-Košuta in pianist Gabrijel Pisani, bo v ponedeljek, 15. januarja, ob 21.00 uri v avditoriju «A» našega sedeža v Ulici Fabio Severo, 7. Spored obsega 17 samospevov Ivana Grbca; trinajst teh samospevov bo doživelo praizvedbo. Vabila bodo občinstvu na razpolago v veži sedeža na dan koncerta.

Astronom Shapley gost tržaškega observatorija

Kot gost tržaškega zvezdoznanskega observatorija je prispel včeraj v naše mesto prof. Harlow Shapley, ki je bil svojčas ravnatelj zvezdoznanskega observatorija na Harvardovi univerzi.

Prof Shapley je priznan strokovnjak s področja astronomije, kjer je z vztrajnim delom, ki je trajalo desetletja, krepko prispeval k poglobitvi te zvrsti znanosti. Prof. Shapley je danes star nad 80 let, toda je še vedno čil in njegov duh je še vedno prožen. Jutri bo ameriški gost predaval ob 17. uri v Ameriškem kulturnem središču v Ul. Galati o temi «Galaksija in človeštvo».

Prof. Shapley slovi kot zvezdoznanec na svetovni ravni. Prav on je odkril, da se naša Zemlja ne nahaja v središču naše ožje Galaksije, temveč je potisnjena ob rob te velikanske strukture vesoljstva, ki jo ljudje poznajo pod imenom «Rimska cesta». Nismo torej v središču stvarstva, kot so mnogi domnevali do sedaj.

Kot smo dejali, je prof. Shapley prišel že včeraj v naše mesto ter je že obiskal tržaški zvezdoznanski observatorij. Obiskal bo tudi zvezdoznansko podružnico pri Bazovici.

Obisk ameriškega znanstvenika je zelo pomemben tudi za tržaški zvezdoznanski observatorij, ki ga vodi prof. Margherita Hack. Tržaško središče je v zadnjih letih precej napredovalo ter je že prejelo nekatere naprave, ki so silno važne pri astronomskih opazovanjih. Upajo še, da bodo v kratkem prejeli še druge naprave, ki bodo omogočile središču da nadaljuje še z večjimi uspehi svoje delo.

OSNUTEK MEDOBČINSKEGA REGULACIJSKEGA NAČRTA

Za nadaljnji razvoj občin in pokrajine

Računajo, da bodo pokrajinski in občinski sveti proučili osnutek in o njem glasovali v dobrih treh mesecih

Pred kratkim se je sestala potebna komisija za medobčinski regulacijski načrt in je odobrila osnutek načrta, ki so ga izdelali po 120 sejah v poldrugem letu dela. Omenjeno komisijo sestavljajo predsednik pokrajine dr. Savona, tržaški župan inž. Spaccini, miljski župan Millo, devinsko-nabrežinski župan Legiša, dolinski župan Lovrihа, repentabrski župan Miha Gustin, zgoniški župan Josip Guštin, pokrajinski arhitekt Pedrossi, inž. Sabelli in inž. Polacco za tržaško občino, inž. Uxa za občinski tehnični urad v Nabrežini, geom. Petronio za občinski tehnični urad v Miljah in geom. Gerli za občinski tehnični urah v Dolini.

Dokument, ki ga je omenjena komisija odobrila, ima 13 poglavij in je celoten pregled, nekakšna «fotografija» področja vse naše pokrajine; vsebuje zgodovinsko analizo, opis okolja, demografsko dinamiko, gradnje, gospodarstvo, lokacijo produktivnih dejavnosti, promet, storitve, naprave, teritorialno razdelitev, uvod in zaključke. Kakor je znano, je pobudo za sestavo medobčinskega regulacijskega načrta dal tržaški župan inž. Spaccini, ko je še bil odbornik za urbanistiko.

Sprejeto novega urbanističnega zakona, o katerem zdaj razpravlja parlament, in zadevnega deželnega osnutka zakona, je proučitev medobčinskega regulacijskega načrta osnovne važnosti. Medtem bodo o predlogu medobčinskega regulacijskega načrta razpravljali pokrajinski svet in vsi občinski sveti v naši pokrajini. Računajo, da bodo pokrajinski in občinski sveti proučili osnutek in o njem glasovali v dobrih treh mesecih. Nato bodo lahko osnutek načrta izdelali do podrobnosti, kar bo seveda zahtevalo večje strožke. V ta namen je omenjena komisija sklenila predlagati odobritev izdatkov v višini 10 mil. lir, ki naj bi jih prispevale tržaška občina (1 mil. lir), pokrajina (2 mil. lir), ostale občine pa skupno 1 mil. lir. Posamezne študije in raziskave bi naročili tudi zunanjim strokovnjakom, vse de lo pa bi se nadaljevalo pod vodstvom skupine županov in pokrajinskega predsednika, upoštevajoč seveda sklepe in navodila pokrajinskega sveta in občinskih svetov.

Kakor smo že omenili, bo medobčinski regulacijski načrt velikega pomena za nadaljnji razvoj vseh občin in celotne pokrajine. Temeljito bo treba proučiti razna vprašanja, zlasti glede prometnih žil, vodovodnih naprav, razvoja naselij, industrije, kmetijstva, zaščite zgodovinskih, etničnih in naravnih značilnosti itd. Zato ponovno opozarjamo zlasti občinske svete in slovenske strokovnjake ter organizacije, naj pozorno proučijo vsa vprašanja in naj pripravijo tudi študije o posameznih problemih, zlasti o tistih, ki se naše narodne skupnosti najbolj tičejo.

Poziv združenja ANPI

Zveza partizanov ANPI poziva vse tovariše, ki niso še izpolnili vprašalnih pol, naj jih izpolnijo v najkrajšem času in izročijo na sedežu v Ul. Zonta 4, ali pa pooblaščencem po vaseh.

Ljudska prosveta

Prosvetno društvo IVAN CANKAR obvešča, da bo v ponedeljek, 8. januarja ob 20.30 odborova seja. Priporočamo točno in polnoštevilno udeležbo odbornikov.

VČERAJ POPOLDNE V DREV. IPPODROMO

Avtomobilist je trčil v motor in podrl 40-letnega motociklista

Nesrečnik je v predsmrtni nezavesti obležal na cestišču - Podlegel je hudim poškodbam četrt ure po sprejemu v bolnišnico

V Drevoredu Ippodromo se je včeraj ob 13.30 pripetila huda prometna nesreča, ki je žal zahtevala smrtno žrtev 40-letnega delavca Benita Torreja iz Ul. Veruda 56. Ta se je na motorju «bianchi» TS 27515 peljal navzdol po omenjenem drevoredu, ker je bil namenjen na Seneni trg. Ko je pripeljal do stavbe št. 4/a je iz nepojasnjenih razlogov zapeljal proti sredini cestišča. Isto je v nasprotni smeri storil tudi 48-letni lekarnar Attilio Vidali z Miramarskega drevoreda 43, ki je prav tedaj privozil nasproti z avtom fiat 1500 TS 52472. Trčenje je bilo neizbežno in nesrečni Torre se je prevrnil z motorja ter hudo ranjen obležal na cestišču.

Ponesrečencu je priskočil na pomoč sam Vidali in nekateri mimoidoči. Nekdo je medtem poklical rešilni avto RK in bolničarji so Torreja nekaj minut kasneje odpeljali v bolnišnico. Nesrečnik je pri nesreči dobil hude udarce po glavi, rane po zatilju in začel močno krvaveti iz nosa. Torreja so v predsmrtni nezavesti nujno sprejeli na nevrokirurški oddelek, toda vsaka zdravniška pomoč je bila zaman. Samo četrt ure po sprejemu je nesrečnik izdihnil zaradi hudih poškodb. Njegovo truplo so prenesli v mrtvašnico, kjer je na razpolago sodnim oblastem.

V Žavljah pri čistilnici «Aquila»

Vneli so se plini in nastal je velik požar

Na Dolgi kroni pri Žavljah se je včeraj zjutraj razplamtel silovit požar. Vneli so se plini goriva, ki so uhajali iz treh skupin zračnikov podzemeljskega rezervoarja štev. 454 vojaškega skladišča goriva v neposredni bližini čistilnice «Aquila».

Na kraj požara so hitro prihiteli agenti javne varnosti in karabinjerji iz Milj ter gasilci, ki so se takoj lotili dela. V nekaj urah so nastali požar omejili in ga nato kmalu pogasili. Po končanem gašenju so gasilci ugotovili, da je požar zajel tudi suhljad in grmovje v neposredni bližini na približno 10.000 kv. metrih površine in načel celo stanovanjski zgradbi 28-letne Liliane Furlan por. Piciga ter 59-letnega Giuseppa Scherianija. V obeh stavbah je požar povzročil tudi škodo, saj so ognjeni zgublji načeli pode, strope in okenske okvire. Na srečo ni bilo človeških žrtev.

Požar je po vsej verjetnosti nastal zaradi isker, ki so uhajale iz dimnikov, obeh stavb. Prav te dni so polnili podzemeljski rezervoar z gorivom in vnetljivi plini so uhajali skozi skupine zračnikov. Ker pa ni bilo vetra, so lebdeli nad krajem in se niso razpršili. Ozračje je bilo torej nasičeno z vnetljivimi plini in zadostovalo je nekaj majhnih isker iz dimnikov sosednjih hiš, da so se vneli. Kmalu nato je nastal požar, ki je zajel stavbi in posušeno travo.

Z avtom je zdrsel na mokrem asfaltu

Blizu begunskega taborišča pri Padričah se je sinoči na trbiški cesti pripetila prometna nesreča, pri kateri se je poškodoval 45-letni uradnik Cesare Vecchiet iz Ul. Baiamonti 25, ki je proti Opčinam vozil avto fiat 600 TS 73258. Zaradi hitre vožnje je Vecchiet z avtom zdrsel po mokrem cestišču. Avto se je obrnil okrog svoje osi, zapeljal nato s ceste in se zaril v gosto grmovje na desni.

Pri zaporednih sunkih se je Vecchiet pobil po prsih in začel bruhati. Z rešilnim avtom so ga prepeljali v bolnišnico in sprejeli na pljučno kirurški oddelek, kjer se bo moral zdraviti 6 dni.

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA

vabi

danes, 7. januarja ob 16.30 v dvorani Ljudskega doma v KRIŽU na folklorni popoldan

OD ISTRE DO MAKEDONIJE

Gostujeta 50-članski mešani pevski zbor «MLADOST» in folklorna skupina «STUDENT» z Reke

Pevski spored ob spremljavi ljudskih instrumentov je izredno zanimiv in naši publiki v glavnem še nepoznan. Zato priporočamo cenjenemu občinstvu, da si pravočasno poskrbi vstopnice.

Vstopnina:

300 lir, otroci 150 lir; prodaja vstopnic eno uro pred začetkom koncerta.

SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

GOST PROSVETNEGA DRUŠTVA «IVAN TRINKO» IZ ČEDADA

Danes, 7. januarja ob 16. uri v župnijski dvorani «VICTORIA» v Št. Petru ob Nadiži:

Jaka Štoka

«ANARHIST»

(burka v dveh dejanjih)

Danes ob 16. uri bo v cerkvi sv. Antona Novega

koncert božičnih pesmi

Prireja in izvaja

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV

Na koncertu bodo prvič izvedene tudi pesmi, ki so 3. decembra 1967 prejele nagrado od ZCPZ.

GLASBENA MATICA TRST

V NEDELJO, 14. JANUARJA OB 17. URI V VELIKI DVORANI KULTURNEGA DOMA

koncert orkestra Glasbene matice

Dirigent: OSKAR KJUDER

Solist: ACI BERTONCELJ (klavir)

Na sporedu so dela skladateljev: Goleminova, J. S. Bacha, L. van Beethovna in W. A. Mozarta.

Slovenski klub prireja za torek, 9. januarja, ob 20.30 zanimiv večer na katerem bo govoril časnikar TONE FORNEZZI iz Ljubljane. Naslov njegovega zabavnega pripovedovanja je

«Z MOPEDOM NA GROENLANDIJO».

S številnimi diapozitivi bo še bolj ponazoril to zanimivo pot na ledeno kapo sveta.

Vljudno vabljeni!

Kino

Nazionale 14.00 «Quella sporca dozzina» Technicolor. Lee Marvin, Ernest Bognine, George Kennedy.
Excelsior 14.00 «Cenerentola». Walt Disney. Barvna risanka o čudoviti pravljici.
Fenice 14.30 «Sintonia di guerra». Technicolor. Charlton Heston Maximilian Schell.
Eden 15.00 «L'investigatore». F. Sinatra Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Grattacielo 15.00 «Natascia». Technicolor. Film po romanu Leva Tolstoja Vojna in mir. Ljudmila Saveljeva, Sergej Bondarčuk.
Ritz (Ulica San Francesco štev. 10) 14.30 «Dr. Faust». R. Burton, E. Taylor. Technicolor. Prepovedano mladini pod 14. letom.
Alabarda 14.30 «I barbieri di Sicilia». Technicolor. Zabavni film. Franco Franchi, Ciccio Ingrassia
Filodrammatico 14.00 «C'era una volta». Sophia Loren, Omar Sharif. Romantična zgodba v Technicolorju.
Moderno 14.00 «I due bagnini». F. Franchi, C. Ingrassia, Lola Falana, Rocky Roberts
Cristallo 16.00 «Un italiano in America» A. Sordi, V. De Sica. Cinemascope, technicolor.
Garibaldi 14.00 «OSS 17 a Tokio si muore». F. Stafford, Marina Vlady. Technicolor.
Capitol 16.00 «La feldmarescialla». Rita Pavone, Francis Blanche, Wide Saeen, Eastmancolor.
Aurora 15.00 «Riflessi in un occhio d'oro». E. Taylor. Technocolor.
Astoria 16.00, 21.30 «Avventura in Oriente» Tecnnicolor. Elvis Presley.
Impero 15.00 «Bella di giorno». C. Daneue.
Astra 15.30 «A noi fiore Flint». S. L. Coburn. Technicolor. Zabavna detektivka.
Vittorio Veneto 14.30 «Il buono, il brutto, il cattivo». Clint Eatswood, Eli Walsch, Lee van Heflin. Technicolor.
Ideale 16.00 «Uccidete Johnny Ringo». Technicolor. B. Ashley, Greta Polling.
Abbazia 14.00 «La caccia». Marlon Brando, Jane Fonda. Technicolor.

Gledališča

VERDI

V soboto, 13. t.m.: Rimsky-Korsakov: «DEKLICA IZ PSKOVA». Premiera: Dirigiral bo **Samo Hubad**, režijsko pa bo delo postavil na tržaški oder **Mladen Sablič**. Scenograf je **Miomir Denič**. Vlogo carja Ivana Vasiljeviča «Groznega» bo pel **Boris Hristov**, princesa Olga pa bo **Radmila Bakočević**. Nastopajo še Lorenzo Gaetani, Lajos Kozma, Daniela Mazzucato, Genia Las in drugi pevci. Zborovodja je Aldo Danieli. V Trstu se bo delo to pot prvič izvajalo.

STALNO GLEDALIŠČE

Gledališče **San Babila iz Milana** bo od 9. do 14. januarja v Avditoriju prikazovalo dramo **Arthurja Millerja** «SMRT TRGOVSKEGA POTNIKA», in sicer s skupino, ki jo vodi **Tino Buazzelli**. Delo je zrežiral Edmo Fenoglio, scenograf in kostumograf pa je Mario Chiari. Predstava je sicer izven abonmaja, toda abonenti imajo poseben popust.

Darovi in prispevki

V počastitev spomina pok. Eufemije Piščanc vd. Pertot daruje sestrična Palmira 1000 lir za Dijaško matico. Namesto cvetja na grob pok. Vladimira Zavadlala daruje družina Kodrič 2000 lir za Sportno združenje Bor.

Vesela družba Opencev, ki je sinoči praznovala 70-letnico dr. Roberta Hlavatyja, daruje 18.500 lir za partizanski spomenik na Opčinah.

ZAHVALA

Toplo se zahvaljujemo vsem, ki so spremili na zadnji poti našega dragega

Viktorja Žerjala

Posebna zahvala pevcem, darovalcem vencev in tistim, ki so nam tudi gmotno pomagali.

Žalujoča mati Karolina in brat Alojzij Žerjal

Boljunec, 7 januarja 1968

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi

JOSIP ŠKAMPERLE

Pogreb nepozabnega pokojnika bo jutri, 8. t.m. ob 14. uri iz glavne bolnišnice na domače pokopališče v Repentabru.

Žalujoči žena, hčere, zet, sestre in drugi sorodniki

Trst, Repentabor, Kreplje, Buenos Aires, 7 jan 1968

Sporočamo žalostno vest, da nas je za vedno zapustil naš dragi petinosemdesetletni oče

JOSIP RAVBER

Pogreb dragega pokojnika bo danes ob 15. uri iz hiše žalosti, Veliki Repen št. 2, na domače pokopališče

Žalujoči otroci z družinami

Trst, Veliki Repen, 7 januarja 1968

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so na kateri koli način sočustvovali z nami ob izgubi našega dragega očeta

FRANCA ŠTOKE

Žena Josipina, svakinja Župančič, brat Viktor, sestra Francka in drugi sorodniki

7. januarja 1968

Sporočamo žalostno vest, da nas je 6. t. m. za vedno zapustila naša draga žena in mama

ANTONIJA KOREN

Pogreb bo jutri, v ponedeljek, 8. t. m. ob 14.30 iz mrtvašnice glavne bolnišnice.

Žalujoči mož Pepi, sinovi Paolo, Danilo, Pino in Maria z družinami ter drugo sorodstvo

Trst, 7. januarja 1968

KAROSERIJA «PROSEK»

IZVRŠUJE VSAKOVRSTNA POPRAVILA

CESTNA POMOČ

Lastnik ALBIN PERTOT

PROSEK, 1

Telefon 225-367

Mali oglasi

TRGOVSKEGA VAJENCA z znanjem slovenščine, za stalno, išče trgovina z avtomobilskimi pritiklinami. Telefonirajte v ponedeljek na št. 55-888.

NA SEDEŽU DEŽELNEGA ODBORNIŠTVA ZA INDUSTRIJO IN TRGOVINO

Predstavniki trgovinskih zbornic so razpravljali o razvoju gospodarstva

Skupno z odbornikom dr. Marpillerom so obravnavali zlasti vprašanje pristaniškega prometa in prevozov - Nujnost povezave dežele z evropskim omrežjem avtocest

Na deželnem odborništvu za industrijo in trgovino je bil sestanek predsednikov in glavnih tajnikov vseh trgovinskih zbornic v naši deželi, ki mu je predsedoval odbornik Marpillero. Na sestanku so razpravljali o dejavnosti trgovinskih zbornic v preteklem letu in proučili posege dežele in trgovinskih zbornic v gospodarsko dejavnost v letošnjem letu.

Obširno so razpravljali o načrtih, ki se tičejo gospodarstva v naši deželi in se pri tem dotaknili raznih zelo perečih vprašanj. Predvsem so obravnavali vprašanje pristaniškega prometa in prevozov. Pri tem so poudarili, da bi predor pod prelazom pri Monte Croce Carnico skrčil kar za 100 km razdajalo med tržaškim pristaniščem ter med Nemčijo na splošno in Bavarsko še posebej. Zatem so obravnavali vprašanje gradnje avto ceste Videm-Trbiž, ki je že postala prava nujnost zaradi naraščajočega prometa in zaradi povezave italijanskega cestnega omrežja z omrežjem srednje in vzhodne Evrope. Pri tem gre predvsem za povezavo z dvema velikima evropskima cestama, ki jih predvideva ženevski dogovor, to je avto cesto »E 7» (Rim - Videm - Dunaj - Praga - Varšava) in avto cesto «E 14» (Rim - Trst - Salzburg - Linz - Praga - Ščečin).

Tudi v zvezi z načrti za zgraditev avto ceste Videm - Trbiž, ki jo bodo vključili v načrt avto cest medministrskega odbora za gospodarsko načrtovanje (CIPE), se predvideva dokončna ureditev mejnega prelaza Trbiž - Kokovo, čez katerega je tako velik turistični in trgovski promet, ki prihaja iz Bavarske in Avstrije in je namenjen proti gornjemu Jadranu ter proti vzhodnemu delu Padske nižine. Na prelazu pri Kokovem bodo zgradili nov carinski park, ki bo zelo sodobno opremljen. Sicer pa je ta osnovna vprašanja prometa in omrežja avto cest že podrobno orisal v svojem predavanju sam odbornik Marpillero, ko je govoril 1. decembra lani v prostorih italijanske trgovinske zbornice v Muenchnu.

Razpravljali so tudi o razvoju v zvezi z načrti za gradnjo avto ceste Villesse - Gorica, ki bi morali prispevati k utrditvi posoškega gospodarstva. Kot je znano, je deželna uprava že pozitivno posegla v to stvar, s tem da je določila svoj prispevek za uresničenje tega načrta, in sicer v obliki predujma. V razpravi so se končno dotaknili tudi vprašanj trgovinskih centrov za zunanjo trgovino, udeležbe podjetij iz naše dežele na raznih mednarodnih velesejmih in razstavah ter udeležbe deželne zveze trgovinskih zbornic na specializirani razstavi izdelkov iz marmorja v Muenchnu.

Končno so se pogovorili tudi o sestavi odposlanstva gospodarstvenikov, ki bo odšlo pod vodstvom odbornika Marpillera in voditeljev trgovinskih zbornic v deželi konec tega meseca v Izrael. Na ta način so začeli uresničevati načrt v okviru akcije za poglobitev vprašanj, katera je že načel predsednik deželnega odbora Berzanti za časa svojega obiska v Izraela. Petnajstega decembra je bil namreč v prostorih odborništva za industrijo in trgovino sestanek s trgovinskim atašejem izraelskega veleposlanika v Rimu, pri čemer so bili navzoči tudi odbornik Marpillero, predsednik in tajnik tržaške trgovinske zbornice, predstavnik deželnega odbora dr. Paparo, zastopnik tržaške pristaniške ustanove inž. Colautti, dr. Maurel, ravnatelj deželne finančne družbe in dr. Paschi kot izvedenec za trgovino. Pri tem je treba omeniti, da bo v kratkem priplula v Trst izraelska ladja, naložena s sadjem, ki je namenjeno za Nemčijo. To je zelo važen dogodek, saj kaže, da bo lahko imel Trst že veliko vlogo za promet med Bližnjim vzhodom in srednjo Evropo. Izraelci nameravajo namreč ustanoviti v Trstu svoj trgovinski urad, okrepiti pristaniški promet in uvesti službo ladij s trajekti ter tesno sodelovati z gospodarstveniki iz naše dežele v industriji, trgovini in kmetijstvu, tudi v zvezi z italijanski min izraelskim izvozom.

Na sestanku, ki je trajal nad tri ure, so tudi govorili o pozitivnih plateh vedno bolj tesnih odnosov med trgovinskimi zbornicami in deželnimi organi s posebnim poudarkom na delovanje deželnega odborništva za industrijo in trgovino, ki spodbuja gospodarski razvoj tudi preko trgovinskih zbornic.

Osumljen, da je kradel denar delavcem

Policisti sodnega oddelka komisariata v Miljah so predvčerajšnjim prijavili sodišču 42-letnega delavca Angela Stocchija iz Milj, Sv. Barbara 11, ki je osumljen tatvine. Stocchija so agenti pustili na začasni svobodi.

Preiskava, ki je policiste privedla do tega, da so Stocchija prijavili sodišču, se je pričela sredi lanskega septembra, ko je skupina delavcev, uslužbenih v oddelku ladjedelnice «Mattassi» s priključenim mizarskim oddelkom, prišla na komisariat in prijavila tatvino listnic in denarnic, ki so izginile iz slačilnice.

Med okradenci so bili 36-letni elektrovarilec Claudio Bonazza iz Milj, Ul. Stazione 24, kateremu so neznanci, ali bolje neznanec odnesel listnico s 3000 lirami, osebno izkaznico in drugimi papirji. Drugi okradenec je bil 36-letni mizar Santo Stefanotto iz Milj, Calle Graziadio 3. Njemu je iz hlačnega žepa zmanjkalo 25.000 lir in razni dokumenti. 32-letnemu mizarju Corradu Carusu iz Štramarja pri Miljah 13 je zmanjkalo 1000 lir in razni dokumenti. Vsi okradenci so povedali, da so tistega dne, ko jim je iz žepov v slačilnici spravljenih oblek zmanjkal denar, opazili, da se je okrog slačilnice pri kateri so bila vrata odprta, motovilil omenjeni Stocchi. Slednji je baje izkoristil ugodno priložnost, ko so bili vsi delavci ladjedelnice «Mattassi» v Ul. C. Battisti v Miljah polno zaposleni in pokradel njihove stvari.

Policisti so na podlagi prijav pričeli s preiskavo. Osumili so Stocchija ter ga nekajkrat povabili na zaslišanje na komisariat. Stocchi je vedno tajil vsakršno krivdo, ker pa ga agenti dobro poznajo, da se ukvarja z majhnimi tatvinami in se zna potem zelo dobro izmikati in zanikati, so ga prijavili sodišču.

IZ DOBE, KI ŽE POSTAJA ZGODOVINA

Objavljamo sliko V.a razreda Ciril.Metodove šole v Trstu iz l. 1920. Lastnik fotografije je Srečko Švamberger iz Bazovice 137. Poleg učencev so na sliki (na desni strani) ravnatelj Andrej Čok in učitelj ter pevovodja Fran Venturini, (na levi strani) učiteljica Vrtovčeva, katehet Matija Škabar in učitelj Kosič. (Podobnih starih fotografij je med našimi bralci gotovo še več in mi smo pripravljeni jih objaviti, čenam jih posodijo.)

IZ LONJERJA

GAŠPER ČOK ima že osemdeset let

Gašper Čok, «Gašperjev» iz Lonjerja, spada med naše korenine, možakarje, ki pričajo o marljivosti, bistrosti in narodni zavesti našega kmečkega človeka. Poznajo in cenijo ga ne samo v njegovi rojstni vasi in okolici, ampak tudi po drugih vaseh in v mestu. V torek je naš Gašper v krogu svojih dragih praznoval svojo 80-letnico, rodil se je namreč v Lonjerju 2.1.1888. Ne bi mu jih prisodil, ko se z njim pogovarjam in mi pripoveduje o svoji življenjski poti ter navaja za razne dogodke točne datume in podrobnosti. Tako ima še bister spomin ter jasne misli. Še bi marljivo delal v vinogradu, hodil v mesto na prireditve in sestanke, ter pomagal s svojimi nasveti in s tehtno, spodbudno besedo o zadevah, ki se tičejo našega kmetijskega gospodarstva, toda noge nočejo ubogati, zaradi posledic fronte v Galiciji. Tam so mu premrznile in se je moral zdraviti več mesecev. Spet je bil dober in so ga poslali na soško fronto. Tudi ob umiku čez visoko gorovje ni bilo prijetno, vendar se je živ vrnil domov ob koncu prve svetovne vojne, sicer v skrajnem času, da se je lahko doma zdravil, ker je že ob povratku zbolel. Njegova sicer zdrava, krepka narava je premagala vse bolezni in napore.

Osnovno šolo je dovršil na Katinari in je že iz mladih let pomagal doma na kmetiji. Ko mu je bilo 17 let, mu je umrl oče in je prevzel domačijo, ker so se trije starejši bratje že poročili in odšli od doma. Ob 21. letu je moral služiti cesarja Franca Jožefa cela tri leta, in sicer pri 8. poljsko-topničarskem polku v Gorici. Vrnil se je domov in leta 1913 se je poročil z domačinko Marijo Pertot. (Imela sta štiri otroke, sina Mirka in tri hčerke. Vsi so še živi in poročeni). Mlada poročenca pa sta bila malo časa skupaj. Izbruhnila je namreč prva svetovn. vojna in Gašperja je že leta 1914 spet klical cesarski glas. Poslali s ga v Galicijo, kjer je zbolel. Okreval je in 1. marca 1916 je bil že na italijanski fronti. Ko je po povratku okreval, je spet nadaljeval delo na kmetiji, dolga desetletja, dokler mu niso odpovedale noge.

A naš Gašper ni samo krepko delal na svoji kmetiji. Dobrih 18 let je bil v odboru vaške zavarovalnice za govejo živino, 27 let pa pri pogrebnem društvu. Gašper Čok je tudi med ustanovnimi člani Kmetijske zadruge v Trstu in Kmecke zveze, v odboru katere je bil do njenega zadnjega občnega zbora.

Med zadnjo vojno je naš slavljenec, skupno z ženo in vso družino, sodeloval in pomagal v borbi proti nacifašizmu. Sin Mirko je bil v partizanih, pri «Gašperjevih» pa so borci in aktivisti imeli varno zatočišče, hrano in sestanke. Ob hudem «rastrellamentu» marca 1945 so Nemci aretirali tudi Gašperja, ženo in hčerko Angelo. Zaprti so bili «pri Jezuitih» in v Koroneju. Mučili so zlasti hčerko, rešil pa jih je konec vojne.

Našemu dragemu Gašperju, ki ga štejemo med dolgoletne in zveste čitatelje našega dnevnika, čestitamo ob lepem življenjskem jubileju ter mu želimo zdravje in še dolgo vrsto let življenja.

a b.

PISMO UREDNIŠTVU

Zaskrbljenost Barkovljanov ob načrtu za novo cesto v zgornjo okolico

Prejeli smo in objavljamo:

Spoštovano uredništvo.

Na tržaški strani vašega časnika ste 27. decembra objavili članek pod naslovom: «Predlog za gradnjo važne ceste za povezavo mesta z avto cesto». V tem članku podrobno razlagate načrt tržaške občinske uprave o gradnji nove široke ceste, ki naj bi se pričela na Trgu Duca degli Abruzzi, tekla skozi staro pristanišče, Barkovlje, pod Kontovelom in se združila s trbiško cesto pri Gabrovcu.

Pisec članka je po našem mnenju pravilno poudaril, da bo ta nova cesta, kakor je začrtana na zemljevidu, ki je priložen osnutku petletnega razvojnega načrta tržaške občine, prerezala nekako čez polovico «kmetijsko področje» pod Kontovelom, ki ga bo delno uničila itd. itd. Prav tako je v članku izražena zaskrbljenost, kako bodo ob razlastitvi ta zemljišča ocenjevali.

Pri tem pa moramo pripomniti, da v članku ni bilo omenjeno, da bo nova cesta, če bo zgrajena, kot si jo zamišlja občinska uprava, najbalj prizadela Barkovljane, ki imajo svoje stare in nove hiše prav vzdolž področja, po katerem naj bi ta cesta stekla. Nočemo ničesar očitati piscu, ki se na to ni spomnil, ali pa je iz kakega drugega razloga prešel mimo tega, za nas prizadete Barkovljane zelo resnega vprašanja.

Želimo pa pri tem poudariti, da, če bodo pod Kontovelom razlastili zemljišča in s tem škodili dobočemu razvoju kmetijstva, bodo pa nam Barkovljanom uničili ognjišče ki smo si ga s toliko žrtvami sezidali. Morda nam bi lahko kdo oporekal, češ plačali nam bodo odškodnino in lahko si bomo kje drugje postavili nov dom. Tem pa lahko takoj odgovorimo, da imamo zlasti Slovenci na Tržaškem zelo grenke izkušnje v zvezi z razlastitvami. Poleg tega pa smo si postavili svoje domove tam, kjer nam je bilo najbolj pogodu, kjer imamo mir, čeprav včasih bolj slabe dohodne poti. Če pa bodo novo cesto speljali tako, kot ste opisali v vašem časniku, potem nam bodo vse to, kar smo si v toliko letih zgradili, popolnoma uničili.

Ali se vam ne zdi, da imamo tudi mi pravico povedati svoje mnenje že sedaj, še preden bodo načrti za novo cesto dokončno izdelani? Prepričani smo, da se strinjate z nami in da bo Primorski dnevnik, kot je to vedno storil, v bodoče napisal nekaj tudi o tem važnem in za mnoge od nas življenjskem vprašanju

Skupina Barkovljanov

Naši barkovljanski čitatelji naj nam ne zamerijo, če se naš časnikar v omenjenem članku ni dotaknil vprašanj, ki ste nam jih sedaj predočili. Zagotavljamo vam, da to ni bilo namenoma zamolčano. Vaša vprašanja so tako važna, da smo imeli namen, jih posebej obravnavati. To pa zaradi tega, ker je za področje pod Kontovelom iz sedanje osnovne zamisli bolj ali manj znano, kod in kako bo nova cesta speljana. Za vodročje Barkovelj pa smo se še hoteli pozanimati, ali bo nova cesta, kjer so stanovanjske hiše, speljana v nadvozu ali pa bodo hiše enostavno porušili.

Toda vi ste nam s tem vašim pismom dovolj jasno predočili svojo zaskrbljenost, ki jo hkrati posredujemo občinskim upraviteljem, da pri izdelavi dokončnih načrtov, če se bodo odločili, da omenjeni načrt uresničijo, vse to, kar ste nam pisali, vzamejo resno v poštev.

VESELA NOVICA ZA ŽIVINOREJCE

V Italiji so že zatrli afriško prašičjo kugo

Za ozdravljeno področje pa bo Italija proglašena šele 28. februarja

Ministrstvo za zdravstvo javlja, da je veterinarskemu osebju uspelo zadušiti nevarno afriško prašičjo kugo. Zaradi tega odpadejo vsi predpisi, na podlagi katerih so bila posamezna področja proglašena za kužna.

Zadnje žarišče afriške prašičje kuge se je pojavilo v Milanu. Vendar je bilo že 28. avgusta lanskega leta eliminirano, in sicer z uvedbo zelo drastičnega ukrepa prisilnega zakola in sežiga vseh prašičev v žarišču ter v bližnjem okolišu.

V svoji okrožnici ministrstvo za zdravstvo poziva vse prizadete k budnosti in javlja, da mora poteči šest mesecev po zadnjem izbruhu, da lahko z gotovostjo javi, da je bila ta huda in nevarna bolezen dokončno premagana. Torej, če ne pride kaj vmes, bo Italija proglašena za po afriški prašičji kugi ozdravljeno področje 28. februarja letos.

S tem bo italijanska predelovalna industrija rešena velikih težav. Smela bo zopet prodajati v inozemstvo tipične italijanske proizvode, kot so mortadela, salama, šunke, itd.

Našim čitateljem pa povemo, da je ta velik uspeh stal našo veterinarsko službo mnogo truda. Marsikateri veterinarji so bili v dneh krize noč in dan na nogah Osebno so nadzorovali prisilne zakole, delo gasilcev pri zažiganju mrhovine in predmetov, ki so prišli v stik z obolelimi prašiči. Vodja španske veterinarske službe je pred časom izjavil italijanskemu kolegu, da se Italija ne bo mogla več rešiti afriške prašičje kuge, ko je ta zavzela že tak obseg. V resnici razsaja ta bolezen v Španiji že 7-8 let in se je ne morejo rešiti, verjetno, zaradi tega, ker so premalo odločni pri zatiralnih akcijah.

To vest sporočamo z veseljem, vsem našim živinorejcem, da ne bodo več v skrbeh, kajti prisilni zakoli, če bi se ta bolezen pojavila pri nas, ki hudo oškodovali tudi našega kmeta. Nastala bi velike ovire pri prehodu v Jugoslavijo, ker bi se sosednja država prav gotovo borila z vsemi sredstvi, da bi se afriška prašičja kuga ne zanesla v Jugoslavijo.

Dr. D. RUSTJA

Koncert Glasbene matice

(Nadaljevanje s 3. strani)

li tudi izven mej svoje domovine Dobri Hristov, Angel Bukorešlijev — zbiralec narodnih pesmi, PetkoNaumov — znan violinski virtuoz, Georgi Atanašov, Dimitr Georgijev in še drugi. Kot najmočnejšo glasbeno osebnost te dobe pa lahko štejemo Panča Vladigerova, ki je s svojimi skladbami posegel na vsa področja glasbene literature. Sodobnejše glasbene smeri zastopa v svojih delih mlajši rod bolgarskih glasbenih ustvarjalcev, kot na pr. Veselin Stojanov, Georgij Dimitrov, Paraškev-Hadžijev itd. Med slednje spada tudi Marin Golominov, eden najpomembnejših bolgarskih skladateljev.

Golominov se v svojih *Glasbenih skicah za godala* s podnaslovi *Otroška igra, Žetev, Pravljica* in *Ples*, nasloni na domači glasbeni folklor. Preprosto grajene glasbene slike, v katerih se Golominov izogiba avantgardnih glasbenih prijemov, so izrazno zanimive. Z različnimi melodičnimi in ritmičnimi kombinacijami ustvarja skladatelj vrsto pestrih razpoloženj, kar poslušalcu še posebno približa to glasbeno delo.

Tečaja za kmetovalce v Bazovici in na Proseku

● **Opozarjamo kmetovalce, da zapade 31. januarja rok za prijavo sprememb v sestavi družine ali posestva, ki so nastale v letu 1967. Prijava je potrebna zaradi odmere prispevkov za socialno in zdravstveno zavarovanje.**

● **Kmečke ženske, ki so do 31 decembra 1967 dopolnile 60 leto starosti, če imajo potrebne pogoje, bodo v letu 1968 imele pravico do kmečke pokojnine.**

Gniloba koreninskega vratu jablan

Pred 18 leti se je v zahodni Evropi začela pojavljati nova bolezen na jablanah, ki precej vznemirja sadjarje, ker nastopa predvsem v modernih plantažnih nasadih in na eni izmed najboljših sort. V Ameriki pa je znana že več kot sto let, čeprav so njenega pravega povzročitelja ugotovili šele pozneje. Do zdaj je znana kot precej nevarna bolezen v Porenju, na Nizozemskem, v Belgiji, na Tirolskem in v Italiji.

Bolezen napada predvsem mlada drevesa, cepljena na vegetativne podlage. Drevesa, ki rastejo na podlagi tipa M IX in M IV, so zelo občutljiva, tista, rastoča na M VII, pa so nekoliko odpornejša. Sorte jablan so prav tako različno odporne proti tej bolezni. Najbolj občutljivi sta koksoranžna reneta in James Grieve, manj belič nik in Berlepsch, še manj pa ananas reneta, cukalmalio in kalvil Zelo odporne tudi v močno okuženih tleh so Boskoop, zlata parmena, ontario in blenheiska reneta.

Do 5. leta kaže drevje mladostno odpornost, zato nastanejo okužbe navadno šele na drevesih starih več kot pet let; na starost pa so spet odporna. Največjo škodo prizadeva bolezen prav v nasadih, starih od pet do deset let.

Za bolezen je značilna gniloba lubja okoli koreninskega vratu v začetnem stadiju; gniloba se pa širi pozneje po deblu navzgor. Okužbe na vejah in listih so zelo redke, na plodovih pa najdemo tu in tam znake gnilobe že med vegetacijsko dobo, nevarna pa je lahko ta gniloba na uskladiščenih plodovih. Na lubju v bližini koreninskega vratu se v začetku obolenja kažejo obsežne vijoličaste pege; z napredovanjem obolenja lahko objamejo vse deblo. Lub pod pego odmre, se začne sušiti in krčiti, zato nastanejo na površini razpoke. Če z nožem odrežemo lub na meji med zdravim in bolnim tkivom, vidimo med njima jasno mejo. Zdravo tkivo je zelenkastorumeno, okuženo pa rjavo. Često lahko zaznamo tudi duh po acetonu. Ker je z obolenjem lubja otežkočen in pozneje pretrgan dovod hranilnih snovi za korenine iz krošnje, začnejo te pešati, dovod vode ni več zadosten, listje začne rumeneti, veneti, često dobi rdečkasto barvo in jeseni zgodaj odpade. Rumenenje listja je po navadi prvi znak, ki ga opazimo. Takemu drevesu pa ni več rešitve in ga je treba odstraniti iz sadovnjaka. Bolezen se širi po nasadu v obliki pleš. Okoli prvotno okuženega drevesa odmirajo še druga.

Žal pa povsem zanesljiva ugotovitev bolezni po opisanih znakih ni mogoča, kajti tudi druge bolezni lahko povzročajo podobne znake. Zato je treba take znake obolenja laboratorijsko preiskati, ker s samim ogledom na terenu in po zunanjih znakih ne moremo ugotoviti, kaj je pravi vzrok obolenja.

Opisano obolenje povzroči glivica, sorodna krompirjevi plesni in peronospori vinske trte. Živi na odmrlih rastlinskih delih, ob določenih okoliščinah pa postane parazit. Napada zelo številne rastlinske vrste: jagode, okrasne rastline, vrtnine, plevele itd. Glivica dela v tleh razplodne organe, ob dežju in rosi, zlasti če sta ob deblu trava in plevel, pa njeni trosi dospejo na koreninski vrat debla; tu skozi mikroskopsko majhne ranice ali pa tudi skozi neranjeno skorjo prodro v notranjost in začno svoje uničevalno delo, to pa se kaže v znakih, ki smo jih že omenili.

Ker živi glivica v zemlji, je boj proti njej zelo otežkočen, saj ji ne moremo zlahka do živega. Pri okužbah v nasadih enoletnih rastlin se je dobro obneslo kolobarjenje, tega pa ne moremo storiti v plantažnih nasadih.

Kaj lahko ukrenemo v sadovnjaku zoper to bolezen? Predvsem je za nasade treba izbrati zemljo, ki ima dobre biološke in fizikalno - kemične lastnosti. V Nemčiji so ugotovili, da zbita in vlažna tla okužbe pospešujejo. Gnojenje s hlevskim gnojem pozivlja talne mikroflore in ustvarja ugodno razmerje med glivicami, bakterijami ter aktionomiceti. Glivici preprečujejo rast in širjenje predvsem aktinomiceti. Za zatiranje priporočajo trositi ricinusov zdrob — odpadek pri proizvodnji ricinusovega olja, in sicer 10 do 20 q/ha. Ta zdrob učinkuje podobno kot hlevski gnoj — pospešuje razvoj koristne talne mikroflore, ki deluje antagonistično proti glivici povzročiteljici obolenja. Setev križnic za zeleno gnojenje zmanjšuje nevarnost okužb, nasprotno pa jagode kot vmesna kultura nevarnost povečujejo. Travo in plevel okoli debel je treba stalno odstranjevati, da koreninski vrat ni za dalj časa vlažen. Najuspešneje je, da pri snovanju novih nasadov vzamemo sadike ustreznih sort, ki imajo med odporno vegetativno podlago in cepičem vključen še odporen deblotvorec.

Preventivno škropljenje koreninskega vratu in debel s 3 do 4% bordoško brozgo pod visokim pritiskom nekoliko prepreči okužbe. Na drevesih, ki so že okužena, izrežemo obolela mesta s 5-centimetrskim robom zdravega tkiva in premažemo s 5% mažo ortocida v živalski masti. Uspeh je treba večkrat preveriti, in če se obolenje širi, izrezovanje ponoviti.

IZ BOLJUNCA

VIKTORJA ŽERJALA so v sredo pokopali

V sredo smo pokopali na domačem pokopališču pokojnega Viktorja Žerjala iz Boljunca štev 266, ki je prav na dan Novega leta umrl v tržaški bolnišnici zaradi posledic nesreče na delu. Pevski zbor, venci in veliko število domačinov, prijateljev in znancev, ki so ga poleg svojcev in sorodnikov spremili na njegovi zadnji poti, so pričali, kako je bil pokojni Viktor «Rusov» priljubljen in kako je vse presunila njegova prerana smrt, saj je bil star šele 44 let. Na delu pri gradnji nove hiše v Boljuncu mu je spodrsnilo in si je pri tem zlomil nogo. Takoj so ga odpeljali v tržaško bolnišnico in je bilo upati, da bo v doglednem času okreval, toda čez 14 dni mu je odpovedalo srce in ni bilo več pomoči.

Pokojni Viktor, ki je bil samski, je živel s svojo materjo Karlino, ki je že vstopila v svoje 85. leto. V svojih mladih letih je delal v ladjedelnici Sv. Marka, dokler ni bil vpoklican k vojakom kot mornar ob začetku zadnje vojne. Po vojni je delal v kamnolomu pri Boljuncu 19 let, dokler ga niso odpustili z dela zaradi krčenja števila delavcev. Od tedaj si je služil kruh s priložnostnim delom, dokler se ni na delu tako hudo ponesrečil. Naj mu bo lahka domača zemlja. Materi in bratu naše globoko sožalje.

Obvestilo KZ in ZMP

Nadaljuje se tečaj za živinorejce v Bazovici (Slomškov dom), in sicer ob torkih in četrtkih ob 19. uri. Nadaljuje se tečaj za vinogradnike na Proseku (Društvena gostilna), in sicer ob ponedeljkih, sredah in sobotah ob 19.30.

KZ in ZMP

Kmečki koledarček za januar

NA NJIVI razvažamo gnoj, kopljemo in čistimo jarke, pripravimo zemljo za prihodnjo setev, preorjemo stara deteljišča in travnike.

Raztrosi vrhu pšenice po 1/2 k čilskega solitra, ali apnenega nitrata na vsakih 100 kv.m.

NA VRTU na debelo pognojimo zemljo, jo globoko (30 cm) preorjemo. V toplo gredo nasejemo kodrasto solato rezivko, rano glavnato solato in zelje kolerabico za presajanje, v zavetno lego špinačo, peteršilj, korenček in sadimo česen ter čebulček.

V VINOGRADU in SADOVNJAKU pripravimo kole (namakajmo jih več dni v 4-5% vodni raztopini modre galice) in pocinkano žico ter popravimo omajane zidove. V zavetnih in sončnih legah sejemo zgodnje vrste graha s sladkim zrnjem (Express), zgodnji majniški in dr., o istrski obali in v Brdih tudi že grah z oglatim ali zgrbančenim zrnjem (Čudež Amerike in kelvedonski ter nazadnje še Senator) Pospešimo globoko kopanje zemlje in jam za nove nasade. Breskve, marelice, mandeljni naj bodo že pripravljeni za saditev.

V KLETI pretočimo ob mirnem jasnem vremenu novo vino iz drožja. Kak teden pred pretakanjem odpri okna da mraz pretrese vino, ki se bo rajše očistilo. To pa velja samo za zdravo in dobro vino, ne pa za še sladko. Takega takoj prodaj!

Ne drži v kleti kislega zelja, repe in krompirja, ker se vino kmalu navleče neprijetnih duhov.

V HLEVU je zadnji čas, da zakoljemo prašiča za dom.

V SADOVNJAKU očisti sadno drevje suhih in nalomljenih vej ter takih, ki bi poznejše lahko delale napotje. Sadno drevje poškropimo z «oleofosom», ki med drugim uniči tudi jajčka listnih uši. Skoplji čim večje jame, če boš sadil sadna drevesa.

SENOŽET očisti kamenja in nepotrebnega grmovja ter mahu, potem pa raztrosi na 100 kv.m. po 10 kg Thomasove žlindre in 2 kg kalijeve soli. Če misliš kaj preorati v njivo, ne odlašaj!

Širite PRIMORSKI DNEVNIK

Kino na Opčinah

predvaja danes, dne 7. t.m. z začetkom ob 15. uri barvni film v Cinemascope

Masquerade

Igrajo: REX HARRISON . SUSAN HAYWARD - CLIFF ROBERTSON - CAPUCIN . EDIE in MAGGIE SMITH

KINO «IRIS» PROSEK

predvaja danes 7. t.m. s pričetkom ob 16. uri komični pustolovski Cinemascope v barvah film:

Quei temerari sulle macchine volanti

Igrajo: ALBERTO SORDI - STUART WHITMAN . SARAH MILES - IRINA DEMICK in drugi.

OGLEJTE SI, PRAVZAPRAV PRISLUHNITE ZADNJI NOVOSTI

TRŽAŠKE KNJIGARNE

Osnovni tečaji

ITALIJANŠČINE
ANGLEŠČINE
NEMŠČINE
FRANCOŠČINE

ZA OTROKE IN... STARSE S ploščo dobite tudi učno knjigo in slovar — Ne pozabite, da se pri učenju kateregakoli jezika lahko le s ploščami res temeljito seznanite s pravilno izgovarjavo in melodijo jezika!

TRST — Ul. sv. Frančiška 20 — Telefon 61-792

OBVESTILO

PODJETJE AGROTEHNIKA

Export Import

LJUBLJANA

prodaja zaradi preureditve počitniškega doma v Portorožu razno sobno pohištvo kot postelje, omare, nočne omarice in drugo po zelo ugodnih cenah. Prodajna licitacija bo v petek, dne 12.1.1968 v počitniškem domu AGROTEHNIKA v Portorožu, ul. Med vrtovi št. 2, z začetkom ob 10. uri. Ogled predmetov za prodaje je isti dan od 8. ure dalje.

«SANJSKO KNJIGO» dobite tudi:

na PROSEKU:	tobakarna BUKOVEC
v KRIŽU:	tobakarna ŠVAB
v NABREŽINI:	trgovina MIKA
v SESLJANU:	papirnica TAGLIAFERRO
na OPČINAH:	tobakarna MARIZZA
v BAZOVICI:	tobakarna KRIŽMANČIČ
v DOLINI:	trgovina KOS

RADIO VELE-VIZIJA

NEDELJA, 7. JANUARJA

Radio Trst A

8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 8.00 Koledar - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 J. L. Dussek: Dussek - 10.00 Godalni orkester - 10.15 Poslušali boste... - 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 «Poslednji Mohikanec» - 12.00 Nabožna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.45 Popevke - 15.30 «Pretkanec se ženi», veseloigra - 16.55 Revija orkestrov - 17.30 Prijatelji zborovskega petja - 18.00 Koncert - 18.30 Kino, včeraj in danes - 19.00 «The Ventures» - 19.15 Nedeljski vestnik - 19.30 Lahka glasba - 20.30 L. Rehar: «Pr' kolarju» - 21.00 Moderni ritmi - 21.30 Vaški ansambli 22.00 Nedelja v športu - 22.10 Prokofjev: Godalni kvartet op. 22 - 22.35 Vokalni ansambli - 22.45 Antologija jazza.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja - 9.45 Nabožna oddaja 11.00 Skladbe za godala - 12.15 Športni pregled - 14.00 El Campanon.

Koper

7.30, 12.30, 13.30, 14.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 9.10 Zabavni zvoki - 9.30 Nedeljsko srečanje - 9.45 Orkester - 10.00 Prenos RL - 10.30 Operne arije 11.00 Dogodki in odmevi - 11.30 Današnji pevci - 11.50, 14.10 in 15.07 Glasba po željah - 12.35 Zunanjepolitični pregled - 14.10 Sosedni kraji in ljudje - 16.00 A. Jelačin: Prepih - 16.00 in 19.30 Prenos RL - 19.30 Prenos RL - 19.30 Športna nedelja - 22.10 in 22.35 Plesna glasba.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.10 Nabožna oddaja - 10.45 Glasbeno tekmovanje «Ferma la musica» - 11.40 Roditeljski krožek - 12.00 Kontrapunkt - 13.15 Glasbena igra «Tisočak» - 13.33 Poje Nico Fidenco - 14.30 Beat glasba - 15.30 Nogomet od minute do minute - 16.30 Popoldne z Mino - 18.00 Simf. koncert - 19.10 Orkester Zuccheri - 20.20 Glasbeni variete - 21.30 Rimski virtuozi.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 19.30 Poročila - 8.45 Oddaja za ženske - 9.35 Veliki variete - 11.00 Nedeljske pesmi - 11.35 Juke box - 12.00 Športna prognoza - 13.00 Radijski kvizi - 14.30 Teden aktualnosti - 15.00 Zabavna glasba - 15.50 Nastopajo diletanti - 16.35 Športna nedelja - 18.00 Poje C. Villa - 18.40 in 20.00 Za konec nedelje - 21.00 Življenje in delo F. Borrominija - 22.00 Glasbeno-govorni spored.

III. program

10.00 Manfredini in Haendel - 10.30 Rodrigov koncert-serenada - 11.15 Sopranistka J. Rhodes in tenorist A. Misciano - 12.20 Chopin in Dvořak - 13.00 Čajkovski, Schumann in De Falla - 14.30 Grieg in Borodin - 15.30 Schwarz: Il drago - 17.30 Sličice iz Francije - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturne aktualnosti - 19.15 Koncert - 20.30 Preteklost in prihodnost - 21.35 Jazz - 22.15 Revija revij.

Ital. televizija

11.00 Nabožna oddaja - 12.35 Kmetijska oddaja - 15.00 Šport - 17.00 Program za mladino - 18.00 Settevoci - 19.00 Dnevnik - 19.10 Nogometna tekma - 19.55 Šport in kronike strank - 20.30 Dnevnik - 21.00 S. Pellico: «Le mie prigioni» - 22.15 Šport - 23.15 Dnevnik.

II. kanal

18.00 «Il crepuscolo dei marajah» - 18.40 Chiosso-Mastrocinque: Prigode Laure Storm - 21.00 Dnevnik - 21.00 Samba - 22.20 Najlepši prizori iz Chaplinovih filmov.

Slovenija

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila - 6.30 in 7.20 Informativna oddaja - 7.30 Za kmetijske proizvajalce 8.05 C. Aveline: Baba Dien in košček sladkorja - 10.00 Še pomnite, tovariši... - 10.45 Lepe melodije - 11.00 Turistični napotki - 12.00 Na današnji dan - 13.15 Operetne melodije - 13.40 Nedeljska reportaža - 14.00 Lahka glasba - 14.30 R. Raufl: «Rojstni dan», humoreska - 17.05 Znameniti pevci - 17.30 N. Jonquille: Nenavadna prigoda gospoda Bicha - 18.50 Klavirske skladbe - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Glasbene razglednice - 20.00 V nedeljo zvečer - 22.15 F. Schubert in R. Strauss - 23.05 Literarni nokturno.

PONEDELJEK, 8. JANUARJA

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 Poročila - 7.00 Koledar - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 in 17.40 Radio za šole - 12.00 Harmonikar Dom Frontiere - 12.10 Pomenek s poslušalkami - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Priljubljene melodije - 17.00 Mandolinski ansambel - 17.20 Ne vse, toda o vsem - 17.30 Ansambel G. Mescolija - 18.00 Zbor «Monte Cauriol» - 18.15 Umetnost in prireditve - 18.30 Iz opusa Čajkovskega in Messiaena - 19.30 Kako in zakaj - 19.40 Glasovi in slogi - 20.00 Šport - 20.35 Vokalni trii in kvarteti - 20.50 O. H. Bianchi: «Hleb kruha» - 21.05 Tamburaški ansambli - 21.30 Retrospektiva jazza - 22.00 Pol ure popevk - 22.30 Baritonist M. Ostaševski - 22.50 Glasba za lahko noč.

Trst

12.05 Plošče - 12.25 Tretja stran - 13.15 Orkester Casamassima - 13.50 Folklora - 14.30 Jazz.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.00, 16.00, 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester - 10.45 Plošče - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Ritmi - 11.30 Današnji pevci - 11.45 Glasbeni zmenek 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.15 Za oddih in razvedrilo - 14.30 Zvoki in barve - 15.30 Popularne skladbe - 16.30 Šport - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.10 Prijetna glasba - 17.40 Klavičembalistka S. Velicogna - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Orkester - 22.10 Današnji motivi.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.10 Zvočni trak - 10.05 Šola - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.05 Kontrapunkt - 14.40 Ital. popevke - 15.30 Glasba po željah - 16.30 Moderne melodije - 17.16 Shakespearovi angleški kralji - 18.15 Angleščina - 18.20 Glasba za mladino - 20.15 Zmenek petih - 21.00 Koncert - 22.20 Monteverdijeve skladbe.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 Poročila - 8.40 Orkester - 9.40 Glasbeni album 10.00 Renzo Ricci in Eva Magni - 10.15 Jazz - 10.45 Glasbeni spored - 11.44 Pesmi desetletja - 13.00 Tedenski športni pregled - 14.05 Juke box - 14.45 Glasbena paleta - 15.35 Neapeljske - 16.00 Popoldanski spored - 18.00 Pisana glasba - 20.00 Operne prireditve - 21.10 New York '68 - 21.55 Plesna glasba.

III. program

10.00 Scarlattijeva Madridska maša - 10.25 Brahms in Soler - 11.50 Smetana, simf. poem Višegrad - 12.20 Gluckov balet Paris in Helena - 12.30 Orgle - 12.55 Veliki interpreti - 15.30 Mascagni: Cavalleria rusticana - 16.40 Skladbe Paderevskega - 17.20 Frančoščina - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Koncert - 20.30 Valdarnini: Un certo Icaro - 21.15 Čajkovski.

Ital. televizija

17.00 Giocagiò - 17.30 Dnevnik - 17.45 Program za mladino - 18.45 Knjižne izdaje - 19.15 Otrok v šolski dobi - 19.45 Šport in ital. kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Film «La via dei giganti» - 22.55 Filmske premiere - 23.05 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Nikoli ni prepozno - 19.00 Angleščina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Športni tednik - 22.00 Velika Britanija med Evropo in ZDA.

Slovenija

7.00, 8.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 Poročila 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedneže - 9.10 Iz jug. studiov - 9.45 Šolske pesmi - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Cocktail melodij - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Klavirske skladbe - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Mali ansambli - 13.30 Priporočajo vam... - 14.05 Veliki orkestri - 15.40 Partizanski invalidski zbor - 16.00 Vsak dan za vas - 17.05 Sopranistka V. Gerlovič in tenorist R. Koritnik - 18.00 Aktualnosti - 18.15 Signali - 18.35 Interna 469 - 19.00 Lahko noč, otroci! - 19.15 Poje L. Leskovar - 20.00 Simf. koncert - 21.45 Melodije 22.10 Radi ste jih poslušali - 23.05 J. Ovsec: Pesmi.

JUG. TELEVIZIJA OD 7. I. DO 13. I. - 1968

NEDELJA, 7. januarja
9.25, 20.00, 23.05 Poročila - 9.30 Veseli kosci - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Mokedajeva matineja - 15.25 Iz tedna v teden - 15.50 Življenje na soncu — film - 16.50 Zabava vas Mija Aleksić - 18.10 Jug. folklorni festival - 19.10 Dolgo, vroče poletje — film - 20.50 Glasbena oddaja - 21.50 Športni pregled - 22.20 Koncert A. Rubinsteina.

PONEDELJEK, 8. januarja
17.00, 20.00, 22.05 Poročila - 11.00 Splošna izobrazba - 16.10 Angleščina - 17.05 Oddaja za otroke - 17.30 Popotovanje po Aziji — film - 18.00 Obzornik - 18.30 Kako pomagamo gluhemu otroku - 18.50 Reportaža - 19.20 Naloge turističnih društev - 19.40 Solisti: Rafko Irgolič - 20.35 I. Kušan: Njemu v prid — TV drama - 21.35 Teme z variacijami.

TOREK, 9. januarja
18.05 in 22.20 Poročila - 11.00 in 16.40 Splošna izobrazba - 15.30 Slalom za ženske... — iz Grindelwalda - 18.10 Risanke - 18.25 O slovenskih narečjih in njihovem nastanku - 18.50 Svet na zaslonu - 19.30 Obzornik - 20.10 Sreča! — film - 21.40 Integrali S. Kosovela.

SREDA, 10. januarja
17.20, 20.00, 22.00 Poročila - 16.00 Veleslalom za ženske — iz Grindelwalda - 17.25 Lutkovna igra - 17.45 Kje je, kaj je - 18.00 Obzornik - 18.20 Ne črno, ne belo - 19.05 Koncert iz muzeja - 19.45 Cikcak - 20.30 Dr. Lojz Kraigher: Školjka — TV igra - 21.30 Škornji — film.

ČETRTEK, 11. januarja
17.10, 20.00, 21.45 Poročila - 11.00 Angleščina - 17.15 Zajček in vodnjak - 17.30 Slike sveta — otroški žurnal - 18.00 Obzornik - 18.20 Narodna glasba - 18.45 Reportaža - 19.05 Dokumentarna glasbena oddaja - 19.45 Cikcak - 20.35 Salon za smeh - 20.55 Šarm po francosko — zabavna oddaja.

PETEK, 12. januarja
17.25 in 20.30 Poročila - 11.30 in 14.55 Splošna izobrazba - 15.25 Smuk za ženske — iz Grindelwalda - 17.30 Majhna skrivnost — film - 18.00 Obzornik - 18.20 Mladinski koncert - 19.05 Otvoritev razstave del G. Stupice - 19.35 Dunajska drsalna revija - 19.50 Cikcak - 20.35 Osamljenost tekača — angleški film - 22.35 Dela G. Gershwina.

SOBOTA, 13. januarja
20.00 in 22.40 Poročila - 12.55 Wengen: Smuk za moške - 17.35 Iz tedna v teden — napoved sporeda - 18.00 Obzornik - 18.20 Zvezdica Zaspanka — lutke - 19.20 S kamero po svetu - 19.45 Cikcak - 20.35 Waterpolo Mladost - Dinamo (Bukarešta) - 21.35 Glasbena oddaja - 21.50 Gideon — film.

Goriško-beneški dnevnik

OB VELIKI UDELEŽBI BENEŠKIH SLOVENCEV

V društvu «Ivan Trinko» v Čedadu so priredili peti dan emigranta

Pozdravna nagovora predsednika društva Predana in poslanca Lizzera
Za dobro voljo je poskrbel Birtičev ansambel «Beneški fantje»

V prostorih prosvetnega društva «Ivan Trinko» v Čedadu so včeraj popoldne priredili peti dan emigranta. Zares koristni in pametni pobudi so se odzvali številni beneški Slovenci, ki so nekdaj delali v inozemstvu, ali ki delajo še sedaj in so se za praznike vrnili v svoj domači kraj. Za veselo vzdušje je poskrbel instrumentalni trio in duet Birtičevih «Beneških fantov», ki so igrali vesele poskočne, da so se ob njihovih taktih ljudje zavrteli. Razveseljiva je nadalje bila prisotnost številne mladine, zlasti deklet iz beneških vasi.

Emigrantsko srečanje je otvoril tajnik društva Izidor Predan, ki je domačine pozdravil v domačem narečju, pozdrave pa je prinesel tudi poslanec KPI Mario Lizzero.

Med prisotnimi naj omenimo župana iz občine Srednje Štulina, slikarja Bronta, ki je predsednik čedadskega kulturnega krožka, nadalje so bili na shodu prisotni nekateri občinski odborniki in svetovalci.

Ob zaključku prireditve, med katero so prodali veliko število pesmaric «Oj božime», je predsednik društva Mario Kont povabil vse prisotne, naj si danes popoldne ogledajo v župnijski dvorani Viktoria v Špetru Slovenov komedijo Slovenskega gledališča «Anarhist», v kateri bodo nastopili pevci iz Štoblanka.

Tajnik društva «Ivan Trinko» Predan je prisotne nagovoril s sledečimi besedami:

«Na današnji dan pred petimi leti smo se prvič zbrali v tej dvorani, da bi praznovali dan emigranta. Takrat nas je bilo še malo, vendar nas je bilo naslednje leto že več, tako da smo se medseboj do dobra spoznali. Vsako leto se več emigrantov obrača do nas, da jim po naših močeh rešujemo njihove probleme. Samo letos smo dobili iz Belgije čez dvajset družinskih doklad za tiste rudarje, ki so se vrnili s pokojnino domov. Današnji praznik je peti, vendar bi želeli, da bi bil tudi zadnji. To pa ne zaradi tega, ker se radi ne vidimo, ampak zato, ker bi želeli, da bi se naši ljudje ne pehali več v tujini za kosom kruha, ampak da bi ga zaslužili doma. Potem bi tale naš praznik lahko preimenovali v praznik delavcev, ki bi ga lahko vsak dan, vsako leto praznovali na današnji dan ali pa na dan 1. maja. Naše matere, žene in otroci se ne bi več jokali za svojci, ki hodijo v svet, od koder se jih dosti ne vrne več v svoj kraj. Ostajajo v inozemstvu, svojci jokajo za njimi in nobena domača roka ne more na njihove grobove položiti rože v spomin.

Če bi se zgodilo, da bi naši ljudje imeli delo doma, bi postalo v naših krajih prijetne, bolj veselo, zaživela bi naša beseda in glasila bi se naša pesem. Do vsega tega imamo pravico kot vsi drugi delavci naše demokratične Italije. To pravico nam daje ustava, ki je temeljni zakon italijanske republike. Žal se ta zakon za nas še ne izvaja v celoti kakor tudi ne za milijone italijanskih delavcev, ki se morajo kakor vi seliti po svetu, da zaslužijo kos kruha zase in za svojo družino.

Toda zgodovina nas uči, da niso nikoli nikomur ničesar darovali, ampak, da si je bilo treba pravice vedno znova priboriti. V zadnjih 50 letih so delavci vsega sveta izboljšali svoje delovne pogoje z ostrimi borbami, in če so prišli do tega, se morajo zahvaliti samo svoji enotnosti.

Tudi mi moramo biti združeni in združeni zahtevati našo pravico do dela v domačem kraju. V zadnjem letu je dobilo več naših delavcev zaposlitev v Manzanu in njegovi okolici. Čeprav ne zaslužijo toliko kot v inozemstvu, so vendarle srečni, ker preživljajo večer v krogu svoje družine. Težave imajo s prevozi, ki so zelo dragi. Zato mislim, da bi jim morale priskočiti na pomoč deželne oblasti.

Najbolje pa bi bilo, da bi se v naših dolinah zgradile tovarne, v katerih bi mogli uporabiti les in delovno silo, ki nam je ne manjka. Ta naša želja pa ne sme ostati samo v notranjosti med štirimi stenami, pač pa mora v svet, na pristojna mesta, kjer naj jo proučijo in uresničijo.

Ob koncu bi želel vsem tistim, ki se bodo morali vrniti na svoja delovna mesta, dosti zdravja in sreče ter srečen povratek na svoje domove, k svojim družinam, ki jih tako težko pričakujejo.

Komunistični poslanec Mario Lizzero je vsem prisotnim izrekel najboljše želje ob današnjem dnevu emigranta. Želel jim je, da bi se zaposlili v domačem kraju. V tej zvezi je poslanec omenil nedavni sestanek v Tarčentu, kjer so gospodarski strokovnjaki in javni delavci razpravljali o petletnem deželnem načrtu ter o vlogi Beneške Slovenije v deželnem načrtovanju. Na tem sestanku so strokovnjaki izrazili mnenje, da bi morale beneške doline služiti rekreaciji, počitku. Komunistična stranka takšen predlog zavrača in sodi, da je potrebno za te kraje zgraditi tovarne, v katerih bi ljudje našli zaposlitev, da jim ne bi bilo treba odhajati v inozemstvo. Nočemo več emigracije za prebivalce nadiških dolin, pač pa hočemo, da bodo ostali doma in da bodo tukajšnji Slovenci, ki stoletja živijo v teh krajih, prišli do svojih pravic, ki jim jih še vedno kratijo. Govor poslanca Lizzera, kakor tudi govor tajnika društva Predana so prisotni pozdravili s toplim ploskanjem.

Rešene prošnje bivših interniranecev v Nemčiji

Vsem tistim bivšim interniranecem v nacističnih taboriščih v Nemčiji, ki so svoj čas predložili prošnjo za odškodnino, sporočamo, da je pristojna komisija v Rimu zaključila prvi pregled prošenj za tako odškodnino. Kot znano je bilo vloženih več stotisoč prošenj, od katerih so večino zavrnili kot neupravičene. Pozitivno so rešili 13.000 prošenj in imena prizadetih bodo te dni objavili v uradnem listu.

Tisti, ki so jim prošnje zavrnili, pa menijo, da je bilo to neupravičeno, imajo pravico, da se v roku treh mesecev po objavi v uradnem listu pritožijo na pristojno komisijo. Po tem roku bodo definitivno rešili še sporne prošnje in nato razdelili odškodnino. Kot znano je v ta namen vlada Zahodne Nemčije že pred leti dala na razpolago šest milijard lir, ki jih bodo razdelili med prosilce, katerih prošnja je bila ali še bo ugodno rešena, sorazmerno s škodo, ki so ju utrpeli v nacističnih lagerjih.

VČERAJ NA SEDEŽU POKRAJINE

Razdelitev 140 nagrad za živinorejo in perutninarstvo

Med nagrajenimi so kmetovalci iz Podgore, Štandreža, Sovodenj, Doberdoba in Števerjana

Ob prisotnosti krajevnih oblasti, med katerimi je bil goriški prefekt dr. Principalle, zastopnik kmetijskega odborništva pri deželni upravi, prof. Marsano od kmetijske zbornice, predstavnik Kmečke zveze dr. Primožič in Alleanze contadini Marizza ter še drugi, je bila včeraj dopoldne v sejni dvorani pokrajinskega sveta razdelitev nagrad v okviru natečaja za izboljšanje živinoreje in perutninarstva.

Prisotne je pozdravil predsednik pokrajinske uprave dr. Chientarolli, ki je poudaril prizadevanja pokrajinske uprave na področju kmetijstva ter povedal, da je natečaj naletel na velik odmev saj se je prijavilo kar 163 interesentov in od teh jih je prejelo nagrado 140. Celokupen iznos nagrad je 10 milijonov lir poleg častnih diplom.

O natečaju je obširneje govoril odbornik za kmetijstvo pri pokrajinski upravi Vezil, ki je navedel še druge pobude pokrajine, med katerimi je tudi kmetijska praktična šola v Gradiški, v katero se je že od začetka priglasilo 11 učencev. Dodal je, da imajo na programu še druge pobude, kolikor bodo deležni deželnega prispevka zanje. Današnji natečaj je precej pripomogel k modernizaciji živinoreje in izboljšanju hlevov, saj je bilo v tem okviru opravljenih za 65 milijonov lir izboljševalnih del. Poudaril je nadalje tudi znaten prispevek, ki ga daje perutninarstvo kmečkemu gospodarstvu, kadar se vodi smotrno in po načrtu. V kategoriji za živinorejo so podelili 2 nagradi po 400 tisoč, 7 po 320 do 390 tisoč, 13 nagrad do 300 tisoč in druge manjše. Za perutninarstvo je bila ena nagrada 100 tisoč, 3 po 80 tisoč in še 26 manjših. Med nagrajenci je bilo v obeh kategorijah tudi 30 slovenskih živinorejcev odnosno kokošerejcev.

Po razdelitvi diplom je predsednik dr. Chientarolli zaključil svečanost z voščilom živinorejcem, da bi v svojih prizadevanjih za izboljšanje želi v novem letu nadaljnje uspehe in da bi bili v prihodnje deležni še drugih, po možnosti tudi večjih nagrad.

POGOVOR Z OBČINSKIM SVETOVALCEM DR. SANCINOM

Kaj smo v preteklem letu dosegli in kaj si obetamo od prihodnosti

V kratkem namestitev napisov na šole ter poimenovanje ulic
Zahteva po strokovnem zavodu - Pomoč občine slovenskim dijakom
Pomembnost demokratičnega razvoja za naše narodne potrebe

Zaprosili smo za pogovor dr. Petra Sancina, ki se v svojstvu manjšinskega delavca angažira tudi v javnem življenju ter v občinskem svetu v Gorici vodi skupino svetovalcev PSU, da bi nam ob zaključku leta 1967 razvil nekaj misli o delovanju občinske uprave v Gorici, zlasti pa o zadevah, ki se tičejo slovenske manjšine.

Odvetnik Sancin nam je v uvodu dejal, da se v zadnjih letih opažajo pomembne spremembe v delovanju občinske uprave v Gorici kakor tudi v samem mišljenju ljudi, ki se v njej udejstvujejo ter imajo v njej odločujoče položaje.

Gre za spremembe samega pojmovanja demokracije, ki se ne kažejo samo v splošnih vprašanjih, ampak tudi v odnosu do pripadnikov manjšine. V tej zvezi je potrebno gledati tudi zelo tesne stike med predstavniki oblasti našega mesta in Nove Gorice, ki niso zgolj na vljudnostni ravni, ampak posegajo na področja konkretnega reševanja skupnih vprašanj ter ustvarjajo nove odnose tako na relaciji med dvema obmejnima področjema kakor tudi na relaciji med večino in manjšino v našem življenjskem prostoru, kjer prisostvujemo naravnemu uveljavljanju slovenskega jezika ne le v trgovskih stikih, ampak tudi zavoljo spoznanja ljudi, da je slovenski jezik neuradni jezik, ki ga je pa potrebno govoriti. Ob tem morem razumeti, zakaj tako dobro uspevajo tečaji slovenščine, ki jih prireja železničarski klub ENAL ter ga obsikuje nad 20 obiskovalcev.

Delovanje občine kot samoupravnega organa v okviru pooblastil, ki jih zakon dovoljuje, se v odnosu do manjšine ne kaže samo v dejanjih, ki so strogo omejena na narodnostno vprašanje, ampak se manifestira tudi v reševanju splošnih vprašanj, med katere sodi — na primer — regulacijski načrt, ki bo odobren z upoštevanjem zahtev okoliškega prebivalstva, da se sprostijo nekatera območja, ki jih je zakon 167 sprava zasegel za potrebe ljudskih gradenj (Štandrež). Prav tako smo pazili, da niso bile izkoriščene zazidalne površine okoliških vasi, ki bi utegnile ogrožati njih narodnostno sestavo.

V zadnjih letih delovanja občinskega sveta nismo več prisostvovali načelnim diskriminacijskim poskusom proti manjšini; kot primer naj služi soglasna zahteva občinskega sveta po ustanovitvi strokovnih šol.

Novi odnos do Slovencev se kaže tudi v njihovem imenovanju v razne organe, na upravna mesta. Socialisti se pri tem ravnamo po sposobnosti, ne pa po narodnosti ter smo v nekatere organe že imenovali naše ljudi.

Ker je šolstvo eden izmed najpomembnejših faktorjev v narodnem izobraževanju ter utrjevanju, moram poudariti skrb, ki jo občina posveča šolstvu na splošno, in še posebej slovenskemu, je dejal dr. Sancin.

Dasiravno se vedno govori, da ustanove trošijo premalo sredstev za šolstvo, moramo vendarle objektivno priznati, da smo naleteli — kar zadeva potrebe slovenskih šol — na občini na razumevanje. Prenovili in uredili smo otroški vrtec v Ul. Randaccio, vzdržujemo pri življenju otroški vrtec v Podgori ter smo odprli vrtec v Šent Mavru, kar vse skupaj kaže načelnost občinske uprave do naših potreb. Glede šol moramo nadalje zabeležiti sklep o zasegi določene površine zemlje v severnem delu mesta, kjer bomo najprej zgradili osnovno šolo in otroški vrtec, v drugi fazi izvajanja petletnega načrta pa še vse ostale šole, ki so sedaj v Ul. Croce. Naše stališče je v razdelitvi mesta na dva šolska centra: severnega v Ul. Campi in južnega v Ul. Randaccio.

Nadalje naj omenim, da je nova občinska uprava prvič podelila — zaenkrat samo eni organizaciji in le simbolično vsoto — slovenskim kulturnim organizacijam javna sredstva za njihovo delovanje.

Občinska uprava je s prisotnostjo prvega meščana na skupnem zasedanju Slovenske kulturno gospodarske zveze in Italijanske unije za Istro in Reko pravilno ocenila važnost tega dogodka za našo manjšino ter se je tudi angažirala, da smo prvič dobili dvorano UGG za koncert slovenskih in italijanskih zborov obeh manjšin. S tem smo prelomili nacionalistično tradicijo v UGG, ki se je vedno smatrala za hram italijanstva, ter uveljavili enakopravno stališče občine, ki daje velika sredstva tej organizaciji.

Ko je dr. Sancin zaključil pregled lanskega leta, smo ga vprašali za načrte občinske uprave v prihodnjem letu in kaj bi sodilo — upoštevajoč naše potrebe — v prizadevanja njegove skupine, da bi zadostili mnogoterim potrebam naše skupnosti, o katerih bi bilo dobro informirati slovensko javnost.

«Številne zadeve slovenske skupnosti — je rekel — že dolgo let vnaša v svoje programe ter o njih slovensko časopisje že dolgo let piše. Z ozirom na naše potrebe se dela vse prepocasi. Pri tem pa je treba povedati, da smo šele pred dvema letoma prevzeli neposredno odgovornost za občinsko politiko, ko smo ustanovili odbor levega centra. Spremenili smo formulo in stvari, ki so dve desetletji imele pečat nacionalistične politike Krščanske demokracije. V stiku z njimi smo pričeli širiti svoj vpliv, da bi partner pričel razumevati potrebe, ki so bile za nas že poprej razumljive. Doseženi uspehi so rezultat politike levega centra in tudi kritičnega ocenjevanja s strani komunistov.

Pri uresničevanju naših potreb se nadejamo, da bomo v prihodnje ubrali hitrejši tempo. Tako sta za primer poimenovanja ulic po slovenskih možeh ter dvojezični napisi na slovenskih šolah že blizu uresničitve, zlasti napisi. Občinska uprava je že dala navodila svojim organom, da že v nekaj tednih namestijo v Ul. Croce in Randaccio napise na pročeljih *(o čemer smo pred niti mesecem dni pisali v nekem pismu uredništvu; opomba uredništva)*.

Tik pred rešitvijo je nadalje vprašanje razširitve liceja in učiteljišča v nove prostore, da bi šoli pridobili nove učilnice ter prostore za profesorje. Gre za nujno potrebne zasilne rešitve v pričakovanju izgradnje novega poslopja.

Pobudo SKGZ za ustanovitev strokovnega trgovskega zavoda so župan, uprava in druge ustanove že dvakrat zaporedoma podprle in svoje privoljenje poslale osrednjim oblastem, kar bomo storili tudi letos. Otvoritev šole ni v naši pristojnosti, mi lahko le povemo našo zahtevo.

Končno bi se hotel dotakniti še enega vprašanja, ki ga pri izdelovanju politike naše manjšine še nismo v podrobnostih obravnavali, ter zadeva dajanje socialne pomoči študentom iz revnih družin. Zahteva sodi v «paket», s katerim smo se socialisti predstavili na pogajanja za levi center in teži za tem, da bi slovenska mladina imela možnost študirati v slovenskih zavodih ob podpori občine, kakor ima italijanska revna mladina možnost študirati v «Lenassiju» s podporami občinske uprave. Sedaj se izvaja v tem pogledu diskriminacija, zakaj slovenski starši dobijo podporo samo v primeru, če pošljejo otroka v zavod «Lenassi». Jaz zahtevam, da se za slovenske otroke iz revnih družin daje občinska podpora slovenskim zavodom. To je docela upravičena zahteva, za katero upam, da jo bodo uresničili.

Vse naše zahteve po nadaljnjih ukrepih v korist manjšine pa so pogojene z demokratizacijo javnega življenja in tudi uspešnega vsestranskega delovanja občinske uprave.»

Dve žrtvi poledice na pevmskem mostu

Poledica na cestah, ki se je ponovno pojavila včeraj zvečer, je zahtevala ob 20.30 še dve žrtvi, od katerih je bila ena hudo ranjena.

Ob isti uri se je peljal 18-letni zidar Luciano Zotti iz Gorice Borgo Castello 28 z motociklom proti Oslavju. Z njim je bil na vozilu tudi 19-letni električar Germano Iacchini iz Gorice Ul. Pasubio 11. Na pevmskem mostu je Zotti zaradi hude poledice izgubil kontrolo nad vozilom, padla sta in se poškodovala. Z avtom Zelenega križa so ju odpeljali v civilno bolnišnico, kjer so Zottija pridržali za 40 dni na zdravljenju zaradi zloma leve noge in poškodbe v križu, Iacchini pa bo ostal v bolnišnici osem dni.

Kino

Gorica

VERDI. 14.30: «L'uomo, l'orgoglio, la vendetta», F. Nero in T. Aumont. Italijanski kinemaskop v barvah; mladini pod 14. letom prepovedan.

CORSO. 15.00: «Il dottor Faustus» R. Burton in E. Taylor. Ameriški barvni film; mladini pod 14. letom prepovedan.

MODERNISSIMO. 14.30—22: «A piedi nudi nel parco», Jane Fonda in R. Redford. Ameriški barvni film.

CENTRALE. 15.30: «Odio per odio» A. Sabato in J. Ireland, barvni kinemaskopski film; zadnja predstava ob 21.30.

VITTORIA. 15.00: «La feldmarescialla», Rita Pavone in A. Tieri. Italijanski barvni film.

Tržič

AZZURRO. 14—22: «Tre gendarmi a New York», L. De Funes in G. Grad, v kinemaskopu in barvah.

EXCELSIOR. 14 — 22: «Nataša» (Vojna in mir), S. Bondarčuk in L. Samojlova. Sovjetski film kinemaskope v barvah. — «Miao miao — arriba, arriba» — barvna slikanica.

PRINCIPE. 14-22: «Millie», Julie Andrews in J. Gavin, v kinemaskopu in barvah.

S. MICHELE. 14—22: «L'avventuriero della tortura», G. Madison. Kinemaskope v barvah. Sledi barvna slikanica.

Ronke

RIO. 15—21.30: «Il vostro agente Flit», R. Vianello in B. Sancho. Barvni film.

DEŽURNE LEKARNE

GORICA

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna SORANZO, Verdijev korzo 57 — tel. 28-79.

TRŽIČ

Danes ves dan in ponoči je odprta lekarna «S. Nicolo» — dr. Sergio Olivetti, Ul. 1. maggio 94 — tel. 73-328.

RONKE

Ves dan in ponoči je odprta lekarna «All'Angelo», dr. Olivetti, Ul. Roma 23, tel. 72393.

MALOOBMEJNI OSEBNI PROMET

Na Goriškem je število prehodov naraslo lani na skoro 8,5 milijona

Decembra je potovalo na drugo stran nad 967 tisoč ljudi, ali za 25 tisoč več kot novembra

Po podatkih obmejne policije v Gorici smo imeli na goriškem področju v preteklem mesecu decembru 967.099 prehodov oseb v obeh smereh na bloku pri Rdeči hiši in vseh blokih druge kategorije. Od tega je odpadlo največ na promet s potnimi listi pri Rdeči hiši, kjer so našteli 383.483 prehodov italijanskih in 250.735 tujih državljanov ali skupno 633.218 ljudi. Z dvolastniškimi dovoljenji se je okoristilo 7146 ljudi, od tega 2.066 italijanskih in 5.080 jugoslovanskih dvolastnikov. Z navadnimi in drugimi prepustnicami je šlo na drugo stran 187.597 italijanskih in 139.138 jugoslovanskih državljanov ali skupno 326.735.

V primerjavi s prejšnjim mesecem novembrom se je osebni promet na tem področju povečal za okrog 25.000 ljudi. Ker smo že ob zaključku starega leta naj navedemo še celokupni osebni promet na Goriškem v letu 1967, ki je dosegel zelo visoko številko 8.451.739 prehodov. Od tega je šlo na drugo stran s potnimi listi 3.736.112 italijanskih državljanov na prehodu pri Rdeči hiši ter 1.241.653 tujih državljanov. S prepustnicami in dvolastniškimi dovoljenji pa je potovalo 3.473.974 ljudi od tega 2.224.415 italijanskih in 1.249.559 jugoslovanskih državljanov.

Kmetovalci so prejeli bone za močno krmo

Kmetovalci na Goriškem so pred novim letom prejeli bone kmetijskega nadzorništva, s katerimi bodo lahko dvignili po 50 kg močnih krmil na vsako glavo živine. Sredstva za podpore kmetovalcem je dala deželna uprava, da bi pomagala živinorejcem, ki so bili prizadeti zaradi lanske suše.

Takšnih bonov, ki so jih razdelili občinski obhodniki, niso prejeli samo v Gorici, ampak tudi po okoliških vaseh. V Gorici blago razdeljuje kmetijski konzorcij, po okoliških občinah pa bodo razdeljevanje opravili na kraju samem. Navodil o tem kmetijsko nadzorništvo še ni poslalo in so zato kmetje iz okoliških občin prišli v trgovino kmetijskega konzorcija v Gorico, kjer so jim povedali, da nimajo blaga zanje, ampak da ga bodo dobili po devetem januarju v občini. Po tem moremo soditi, da bodo, na primer, sovodenjski upravičenci prejeli močno krmo v Sovodnjah.

Razdelitev darilnih zavojev na sedežu PSU v Gorici

Včeraj zjutraj so na sedežu združene socialistične stranke v Gorici razdelili približno sto darilnih paketov. Pakete je razdelil Italijanski center za socialno solidarnost (CISS), ki je za to priliko nabral denar pri članih socialistične stranke, pri nekaterih trgovcih in iz prihrankov stranke, ki ni dala za praznike dragocenih voščilnic; nekaj denarja pa je prišlo iz Rima po zaslugi podtajnika Ceccherinija.

Kratek nagovor je imel predsednik CISS Agostino Candussi. Med obdarovanci je bilo precej Slovencev iz mesta in okolice; v glavnem so bile to osebe, za katere skrbi slovensko Podporno društvo. Svečanosti so prisostvovali vodilni ljudje pri CISS, že imenovani predsednik Candussi, nato Delbago, Milutin, Waltritsch, Dell'Orco in Morselli.

Darilne zavoje so razdelili tudi po drugih sekcijah PSU na Goriškem vsega skupaj okrog 300.

Preveč segreta peč je povzročila 400.000 škode

Včeraj ponoči nekaj po 4. uri so poklicali goriške gasilce v stanovanje dr. Orzana Guglielma v Ul. Dante 12, kjer je povzročila ogenj preveč segreta peč za centralno kurjavo. V stanovanju so namreč imeli ogrevalno napravo za etažno ogrevanje. Ker pa so peč preveč segreli, so se vnele deske in tramovi poda, čeprav so bile prekrite s keramičnimi ploščicami. Gasilci so morali v stanovanje spodnjega nadstropja ter tam razpokati kos stropa, ker je ogenj zajel in uničil kakih 15 kv. metrov poda in tramov. Šele po več kot dveurnem delu so popolnoma pogasili ogenj. Škodo cenijo na okrog 400 tisoč lir, ki pa je krita z zavarovalnino.

Razna obvestila

VEČERI OB SREDAH — v klubu «S. Gregorčič» v Gorici bo v sredo, 10. t. m. ob 20.30 predaval ravnatelj Goriškega muzeja v Kromberku **prof. Branko Marušič** o temi **«Ob 100-letnici narodnostnega preporoda na Primorskem».** Ker je v tem preporodu v preteklem stoletju Gorica odigrala na Primorskem vodilno vlogo, bo predavanje za vsakogar zanimivo.

PRIZNANO MEDNARODNO AVTO PREVOZNIŠKO PODJETJE

LA GORIZIANA

GORICA — Ul. Duca d'Aosta 180 — Tel. 28-45 — GORICA

PREVZEMAMO PREVOZ VSAKOVRSTNEGA BLAGA

Konfekcija MONCARO

GORICA
Corso Verdi 113/117

pričenja veliko razprodajo vse zimske konfekcije po zelo znižanih cenah.

Velika izbira moških, ženskih in otroških modelov najboljše kvalitete.

MAJICE — SRAJCE — TRIKOTAŽA

V vašem interesu je, da nas obiščete!

MALA DRŽAVICA SREDI PIRENEJSKIH VRŠAKOV

Srečna dežela brez vojske in policije se preživlja s trgovino in turizmom

Skoraj vse blago stane polovico manj kot drugod - «Porto» je tu cenejši kot na Portugalskem
Ceneni japonski fotoaparati in transistorji - Pot iz Francije vodi čez 2407 m visok prelaz

Samo ena sodobna lepo asfaltirana cesta pelje skozi Andoro, eno izmed najmanjših republik v Evropi, od francoske do španske meje. Ko sem se pozanimal v turističnem uradu za izlet v to državico, so mi priporočili cesto, ki pelje iz Aiz les Thermes s francoske strani, saj je lepo urejena in speljana, čeprav precej strma in vijugasta. Do Hospitaleta je bila cesta še kar ravna, naprej pa se je začela strmo vzpenjati. Cesto so razširili in asfaltirali Francozi prav lani. Gre čez vse Pireneje ob prepadih in breznih in ves čas jo spremlja globoko na dnu reka Ariege. Pri vožnji sem moral zato zelo paziti, saj ni bilo nikoli konca ovinkov. Predvsem sem se bal francoskih avtomobilov, ker je za Francoze znano, da vozijo kot nori.

Pogled s prelaza Port d'Envalira

Okoli poldne smo končno prišli na mejo v Pas de la Casa, ki leži nad 2000 m visoko. Tu je reka Ariege le še pohleven potok, ob katerem poteka naravna meja med Francijo in Andoro. Na francoski strani je nekaj zgradb, ki služijo francoskim policijskim in carinskim organom. Prava vas pa je na andorski strani in v njej je nekaj čisto modernih zgradb, v katerih so hoteli in trgovine. Tu je še večji promet kot v Sežani ali Kopru, ker je blago v mali republiki za polovico bolj poceni kot v Franciji. Tudi veliko turistov prihaja sem poleti in pozimi, saj so tod tudi lepa smučišča. Čeprav je bil že september, so bila gorska področja polna cvetja, tako da so se zdela kot rožnata preproga. Po teh pobočjih so se pasle tudi črede goveda in ovc, ki seveda prehajajo mejo brez kakršne koli formalnosti. Čez dobrih deset minut vožnje smo prispeli na gorski prelaz Port de Envalira, visok 2407 m. Tu se nudi popotniku prekrasen razgled na Pireneje, na francosko, andorsko in špansko stran. Od tu do Španije teče dolina skozi vso andorsko državo, ki je dolga 44 km.

Vreme je bilo prekrasno, saj je v dolini peklo sonce, toda tu na vrhu je bilo zelo hladno, ker je pihal močan veter. Prav ob cesti stoji velik napis, ki vabi turiste, naj si ogledajo najvišjo radijsko postajo na svetu, ki leži kakih 150 m više od sedla. Ta radijska postaja je oddajala tudi med vojno in je zato delala preglavice Nemcem. Marsikdo se še spominja gesla «Aqui Radio Andorra», kateremu so sledile zanimive novice. Postaja je zelo močna, saj so jo dali okrepiti leta 1936 francoski industrijci in trgovci, potem ko so v Franciji prepovedali trgovsko reklamo po radiu.

Ko smo se vozili navzdol, smo začeli srečavati ob cesti starinske hiše, bajte in zelo stare cerkve. Čez pol ure vožnje smo dospeli v Les Escaldes, ki je skoraj predmestje glavnega mesta te državice. Kraj je znan po toplicah, ki privabljajo mnogo turistov. Tu smo zvedeli, da Andora ne živi več od pastirstva in mlekarstva ter od prodaje mlečnih izdelkov, ker je postala važno trgovsko in turistično središče, saj znajo prebivalci dobro vnovčiti poleg izdelkov svoje obrti, pri čemer so mojstri zlasti glede usnjenih izdelkov, tudi razne storitve, ki jih nudijo turistom. Nekoč je dobro cvetelo tudi tihotapstvo, toda sedaj so postali francoski in španski cariniki zelo strogi.

Vsekakor pa so trgovine polne raznovrstnega blaga in japonski transistorji ali televizijski aparati stanejo tu polovico manj kot pri nas. Zato je vedno polno kupcev, zlasti iz Francije. Smola pa je ta, da francoskim turistom na meji natančno pregledajo vozilo, medtem ko puščajo druge turiste mimo skoraj brez vsakega pregleda, ker vedo, da se jim ne ljubi tako daleč prevažati blaga. Tu dobiš vsega: italijanske kravate in srajce, francoski šampanjec in parfum, odlično špansko in portugalsko vino, japonske fotoaparate in transistorje itd. Zanimivo je tudi, da stane tu šampanjec manj kot v Franciji in je vse blago cenejše kot v državah, iz katerih prihaja. Jaz sem na primer kot previden šofer kupil posodo petih litrov olja BP za motor, toda med vožnjo sem stisnil posodo s sedežem, tako da se je vse olje razlilo. Čeprav je olje tam polovico cenejše, nisem torej s tem nič prihranil.

Tudi jedača je v tej državi zelo poceni. Tako smo v lepi in zelo značilni restavraciji v glavnem mestu jedli njihove specialitete in pili odlično svetovno znano portugalsko vino «Porto» zares po zelo nizki ceni.

Popoldne smo se vračali po isti poti proti Franciji. S tiste strani je cesta še bolj strma, tako da je avto le težko «sopihal» in «kihal» navzgor. Voziti sem moral vedno v prvi prestavi. Čutil sem, da motor ni dobro delal, kar se je kasneje maščevalo, ko smo prispeli v Nimes v Franciji. Tu sem moral dati popraviti avto in smo zaradi tega izgubili skoraj pol dneva. Na prelaz Port de Envalira smo prispeli proti večeru, ko je sonce že zahajalo in bilo je seveda še bolj mrzlo.

K temu naj dodam še kratek zgodovinski oris te male države. Zgodovinarji se ne strinjajo v tem, kako je postala ta država neodvisna. Več stoletij je pripadala španskim grofom v Urgelu, ki so jo odstopili polovico španski plemeniti družini Calveto. Neko dekle iz te družine se je poročilo z grofom iz Foixa in tako so nastale vezi tudi s Francijo. Kot običajno je nastal glede posesti državice prepir in 7. septembra 1278 so z razsodbo določili, da imata pravico do tega ozemlja tako španski škof v Urgelu kot francoska družina Foix. Kasneje je francoski del dediščine pripadel Burbonom, nato Napoleonu in sedaj je sovladar državice de Gaulle.

Za časa obeh vojn in španske državljanske vojne je bila Andora nevtralna, zaradi česar so andorske banke seveda obogatele. Za časa španske državljanske vojne je Francija poslala v Andoro veliko skupino orožnikov, da bi ščitili prebivalce in neodvisnost državice. Ko pa se je državljanska vojna nehala, so mirno zapustili ozemlje. Ko so Nemci zasedli vso Francijo, so hoteli tudi v Andoro, toda vso oblast je tedaj prevzel španski škof Seo de Urgel in s tem je preprečil nacistom njihove načrte.

De Gaulle je prvi francoski predsednik, ki je obiskal to državo, medtem ko jo je škof iz Urgela obiskal že trikrat. Državico upravlja državni svet «Consell General», sestavljen iz 24 članov, 4 za vsako občino, katerih je v tej državi 6. Andora nima lastne valute, zato se tu lahko plačuje s francoskim frankom in špansko pezeto. Seveda imajo Andorci še rajši dolarje. Ime glavnega mesta je Andorra la Vella, kar pomeni v katalonskem jeziku, katerega govorijo prebivalci, «stara». Katalonščina je tudi uradni jezik, medtem ko je v sami Kataloniji uradni jezik španščina. Sploh pa znajo v tej državici skoraj vsi prebivalci tri jezike, katalonskega, španskega in francoskega. Prebivalci ne služijo vojske in v državi niti ni policije. Vsega skupaj imajo deset redarjev. Za časa de Gaullovega obiska so jih dodali še pet, ki pa so sedaj postali brezposelni. Zato lahko rečemo: «Srečni Andorci!»

Mario Magajna

Tipična gostilna v Andori

Naš ubogi Kras

Kraševec sem. Na Krasu sem se rodil in zrasel. Ljubim Kras, kot ljubi človek zemljo, na katero je navezan iz otroških let. Redko najdeš človeka, ki bi znal ali mogel izraziti svoja čustva do rodne zemlje. Ljubezen je v njem prirojena in se pretaka iz roda v rod. Naši predniki so se borili z naravo, da so ustvarili trajne lepote, ki nas presenečajo v svoji elementarni ne izmaličeni ali preštudirani umetnosti. Te lepote nam danes uničujejo. Dovolj je, da človek pomisli, koliko žrtev so morali naši dedje pretrpeti, da so ustvarili iz pustega Krasa, ograjena polja in njive. Na prvi pogled se zdi, da niso to monumentalna dela, vendar so morali vsak kamen, vsako steno iztrgati iz tal, zgraditi grublje (kupi zidanega kamenja) in zide, ki v svoji obsežnosti poudarjajo trud in muke, ki so jih morali prenesti sorazmerno z velikostjo zemlje odtrgane divji naravi, spremenjene v obsežna polja in rodovitne njive.

Vsa ta dela, vse te lepote, ki nam kažejo na delavnost kraškega človeka, ki je živel na tem delu puste, uboge zemlje, nam sedaj uničujejo. Divja lepota Krasa samega izginja zaradi malomarnosti in nerazumevanja do naravnih lepot.

Sklicujejo konference, študije, razstave o Krasu, katerih smoter naj bi bil ohranitev kraških lepot. Čudno pa je to, da na vseh teh razpravah nikdar ne omenjajo ljudi, ki so tu živeli in ki še živijo. Človeku se zdi, ko bereš ali poslušaš njihova podajanja, da je Kras neobljuden, da so hiše, ki jih slikajo prazne. Nihče se ni še poglobil v življenje ljudi, ki živijo na Krasu, proučil njihove navade, običaje, značaj. Občudujejo Kras in njegove lepote. Kdo pa je te lepote ustvaril, ne vedo ali nočejo vedeti. Zakaj vsa ta brezbrižnost do kraškega človeka? Odgovor je preprost. Zato, ker žive in so vedno živeli tu Slovenci. In ker ne morejo tega neizpodbitnega dejstva odstraniti, Kraševce enostavno prezrejo.

Zbrali so skupino učenjakov in izvedencev, ki naj bi prestudirali kraški problem, ustvarili na področju Krasa narodni park in tako ustavili postopno uničenje teh lepot. Toda, kaj so naredili dokončnega, stvarnega? Nic! O tej bridki trditvi se lahko vsakdo prepriča. Dovolj je, da pride na Kras in bo osebno videl, kateri so dejavniki, ki pretijo njegovim lepotam, nadaljnjemu obstoju in ohranitvi.

Že vec kot deset let odmetavajo v kraške doline in na kraške gmajne smeti in odpadke vsega mesta. To ne dela samo podjetje mestne čistoče, ampak tudi vsa druga zasebna podjetja. Gora smeti, odpadkov vseh vrst, od gradbenega materiala pa do razpadajočih organskih snovi, ki okužujejo okolico z neznosnim smradom, raste iz dneva v dan. Kako je mogoče, da se oddelek za higieno in profilakso občinske uprave, ki se tolikokrat spotika ob malenkostne prekrške zasebnikov, in to tudi v kraških vaseh samih, ne zaveda in ne vidi, ali pa zavestno prezre, ogromno škodo in nevarnost za tu bivajoče ljudi in za zdravje vseh občanov sploh?

Dobro vemo, kako so kraška tla porozna in z lahkoto prepuščajo deževnico, ki se pretaka skozi kraške jame in globeli v podzemlje in napaja podzemeljsko reko Timavo, iz katere črpa tržaški vodovod vodc za potrebe vsega mesta. No, in ravno na to goro smeti, ki je v posredni bližini te podzemeljske reke, zlivajo ponoči in podnevi ogromne količine vode, da bi preprečili možne požare, ki se lahko razširijo v poletnih mesecih zaradi dnevne vročine in toplote, ki se razvijajo po razkrajanju organskih snovi. Vsa ta voda, potem ko je dobro premočila to smrdečo gmoto in delno raztopila njene snovi, nadaljuje svojo pot po kraških votlinah do podzemeljskih rek. Kontrolni organi sicer trdijo, da ne preti nobena nevarnost okuženja; glede te trditve pa marsikdo dvomi. Preteča nevarnost so tudi cele trume podgan, ki se posebno v poletnih mesecih bliskovito razmnožujejo in mrgolijo po tej gori smeti in po bližnjih gmajnah in poljih ter čestokrat pridejo tudi do vaških hiš. Vsi pa ne pripeljejo smeti na to goro smrada, ampak iz malomarnosti, ali pa nalašč praznijo svoje avtomobile, tovornjake, tik ob cesti, v jarek, na gmajno, blizu kraških vasi ob hišah. Tako da je skozi vso pot, od Trsta pa do Trebč vse naokrog posejano s smetmi in vsakovrstnimi odpadki. To pa se ne dogaja samo na poti proti smetišču, ampak nasploh po vsej kraški okolici v večji ali manjši meri.

Še večjo škodo pa delajo na Krasu z vojaškimi vajami. S temi so začele že angloameriške vojaške oblasti in jih sedaj nadaljujejo italijanske. Na teh predelih je kraška pokrajina popolnoma uničena in spremenjena. Uničili so nam stotine hektarov lepih senožeti, ki bi jih bilo skoraj nemogoče spet ustvariti. Oškodovali so tudi mnogo gozdnih predelov.

K vsemu temu naj še omenimo škodo, ki so jo povzročili z napeljavo naftovoda in voda visoke napetosti. Škodo povzročajo tudi nedeljski mestni izletniki, ki na razne načine kvarijo kraške lepote in povzročajo materialno škodo tu bivajočim kmetom.

Kdaj in kdo bo vso to škodo poravnal?

Renato Kralj

Fantastična znanost v SZ

MOSKVA, 6 — *Med sovjetskimi bralci je bila izvedena anketa, kaj menijo o tako imenovani fantastični znanosti. Med 1500 učencev osnovnih šol, dijakov in visokošolcev, delavcev, razumnikov in znanstvenikov v Moskvi, Leningradu, Bakuju, Sverdlovsku in Habarovsku so razdelili vprašalno polo z enajstimi vprašanji, ki se nanašajo na fantastično znanost. Anketo so organizirali klub ljubiteljev fantastične znanosti na moskovski univerzi, zveza sovjetskih književnikov in uredništva nekaterih časopisov in publikacij iz omenjenih petih mest.*

Anketa je povedala, da pretežna večina bralcev najraje bere dela s področja fantastične znanosti izpod peresa bratov Strugacki in I. Efremova. To velja za izbiro domačih avtorjev tovrstnega slovstva. Kar pa zadeva tuje pisatelje, so se sovjetski bralci najraje opredelili za Poljaka Lema in za Američana Bradburyja ter Asimova.

Le 2 odst. anketirancev je izjavilo, da v branju teh del iščejo le napeto vsebino, medtem ko pretežna večina sovjetskih ljubiteljev fantastične znanosti išče v branju teh del sliko bodočnosti, kar zadeva napredek v znanosti in družbi, medtem ko nekateri bralci iščejo v teh delih tudi nove ideje tehničnega in znanstvenega razvoja.

Na vprašanje, kaj od fantastične znanosti pričakujejo, je večina bralcev odgovorila, da se rade volje predajajo temu branju zato, da bi se otresli branja drugega tiska, ki preveč obdeluje v glavnem vedno iste teme, hkrati pa da prikazuje glavne junake «le v eni dimenziji».

KRIŽANKA

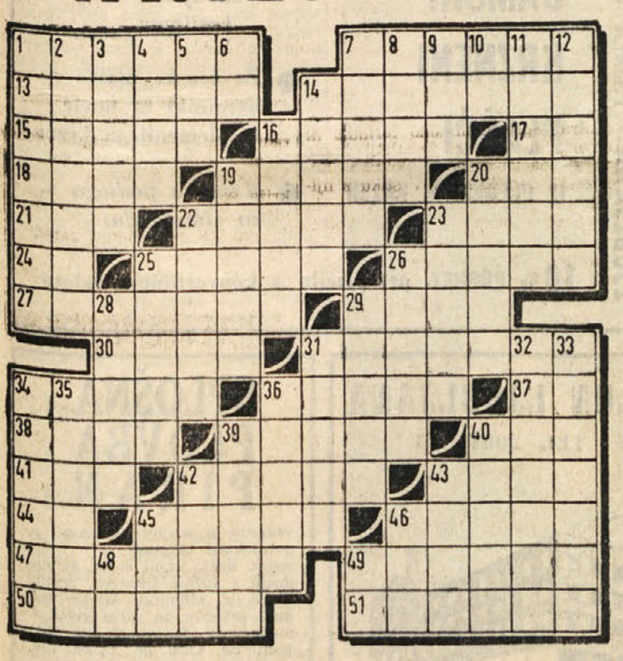

VODORAVNO: 1. narek, 7. vrtni škodljivec, 13. majhen delček iglavca, 14. kovaško orodje, 15. vrsta žita, 16. slovita madridska umetnostna galerija, 17. kratica za «izvršni svet», 18. deščica, 19. manira, lepo vedenje, 20. glavni števnik, 21. japonski televadec, ki se je proslavil na rimski olimpiadi, 22. kamnitna gmota, 23. beneško kopališče, 24. začetnici slovenskega književnika, ki je padel v NOB, 25. italijanski renesančni pesnik (Torquato), 26. sovjetski kozmonavt (German), 27. kamniti meteor, 29. dvanajst mesecev, 30. okvir, 31 belgijski zgodovinar (Henri, 1862-1935), 34. indijski fizik, Nobelov nagrajenec leta 1930, 36. star novec, 37. osebni zaimek, 38. židovsko moško ime, 39. ime ameriškega filmskega igralca Forda, 40. obrtnik živilske stroke, 41. sij. 42. travniki, livade, 43. steze, 44. okrajšava za «oziroma», 45. spodnji del glave, 46. drag kamen žolto zelenkaste barve, 47. vodilna načela kake znanosti, 49. država v severozahodni Afriki, 50 zlitina bakra, cinka in niklja, 51 kenguru.

NAVPIČNO: 1. v sokošolsko spričevalo, 2. muziciranje, 3. ena od sojenic v grški mitologiji, 4. pritok Donave pri Slankamnu, 5. ime srbskega pesnika Šopova, 6. kazalni zaimek, 7. majhna stoječa voda, 8. žensko ime, 9. ime slovenskega glasbenega pedagoga Dariana, 10. osebni zaimek, 11. mesto v severozahodni Španiji, 12. polmilijonsko mesto v SZ ob Donu, 14. žensko oblačilo, 16. sloj, 19. spojina kemične prvine s kisikom, 20 orjaška, toda nestrupena tropska kača, 22. manjša dvorana za umetniške razstave, 23. votla mera, 25. industrijska rastlina, 26. kraška črnina, 28. božjepotnik, vandravec, 29. švedski prirodoslovec, ki je določil latinska imena rastlin in živali (Karl), 31. znamenita Michelangelova skulptura, 32. nauk o spoznavanju, 33. najlonu podobno umetno vlakno, 34. jed iz riža, 35. Pregljeva drama, 36. ministrski svet, 39. ukor, oštevanje, 40. garant, 42. zvijačen prijem, ukana, 43. pisalna ali risalna potrebščina, 45. mesto v Piemontu južno od Torina, 46. družabna prireditev s plesom, 48. okrajšava za «opus», 49. začetnici sodobnega slovenskega pisatelja.

REŠITEV PREJŠNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. ekstrem, 7. Ljadov, 13. potres, 14. violina, 15. Ilion, 16. Grega. 17. KR, 18. golt, 19. snaga, 20. koš, 21. oni, 22. Skate, 23. bala, 24. Natalija, 26. Titov, 27. Mars, 28. zaloga, 29. Moreno, 32. Jane, 33. Akaba, 34. kolektiv, 38. srna, 39. kanec, 40. ENI, 41. tak, 42. polet, 43. žoga, 44. IS, 45. Šivic, 46. Pirot, 47. kenotaf, 49. Toledo, 50. skakač, 51. Miramar.

BELI PANTER

S A Š A D O B R I L A

HOROSKOP

Veljaven od 7. do 13. januarja

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) V čustvenih zadevah boste doživeli neko razočaranje, ker boste preveč zahtevali od ljubljene osebe. Zavedati se morate, da ni nihče popoln. Na delu boste napredovali, če boste trdno vztrajali pri uresničevanju svojih načrtov. Možen je lažji glavobol.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Neka oseba vas ima zelo rada, a to spretno prikriva, tako da misilte, da ste ji sploh antipatični. Zato poglejte natančno okoli sebe in boste morda končno le ugotovili, kakšno je resnično stanje. V poslovnih zadevah imate nekega nasprotnika in se morate paziti pred njim.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) Neupravičeno ste ljubosumni, ker sodite samo po zunanjih znakih. Ljubljeni osebi morate bolj zaupati. Čaka vas zanimivo potovanje. Na delu pojde vse dobro in neki prijatelj vam bo dal koristne nasvete. Bolelo vas bo grlo, zato se pazite pred prepihom.

RAK (od 21. 6. do 22. 7.) V začetku tedna se boste sprli z osebo, ki jo imate radi. Če pa boste potrpežljivi in vztrajni, se bo vse ugladilo. V poslovnih zadevah se bo vse dobro izteklo in od neke kupčije boste imeli precej dobička. Držite se diete, ki vam jo je predpisal zdravnik.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) V družini utegne nastati prepir in kot mnogokrat bo tudi tokrat kriv denar. Pri izdatkih se morate vsekakor sporazumeti, preden se odločite zanje. Žal velja pregovor, da gre ljubezen tudi nekoliko skozi želodec. Na delu se boste dobro razumeli s sodelavci. Prehladili se boste.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Iz neke trme in ponosa delate vedno nasprotno od tega, kar bi v resnici hoteli. Zaradi tega pa se odrekate drobtini sreče, ki se nikomur ne odreka. Prejeli boste zanimivo brzojavko. Na delu ne boste preveč zadovoljni s sodelavci. Zdravje bo izvrstno.

TEHTNICA (od 23. 9. do 23. 10.) V ljubezenskih odnosih pride do sprememb in ta teden bo res zelo srečen za vas. Skušajte to srečo ohraniti. Na delu pojde tudi vse dobro in čaka vas morebitno napredovanje, ki bo pomenilo gmotno korist. Bolela vas bodo jetra.

ŠKORPIJON (od 24. 10. do 21. 11.) V čustvenih odnosih ste preveč oholi in hočete imeti vedno prav. A za srečo je vedno treba biti v dvoje, kar zahteva popuščanje. Na delu vam bo nekdo zavidal vaš ugodni položaj. Strogo se morate držati diete, ki vam jo je zdravnik predpisal za želodec.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) Ljubosumnost je grobar ljubezni in resničnega prijateljstva. Ne mislite, da rojitjo vsem ljudem po glavi le ljubezenske muhe, saj življenje ni roman. Sklenili boste neko ugodno kupčijo. Z zdravjem boste zadovoljni, le pri pijači se morate nekoliko vzdržati.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Prejeli boste vabilo na neko zanimivo potovanje, na katerem se boste še bolj zbližali z osebo, ki jo imate radi. Na delu se je treba paziti pred nevoščljivostjo, ker utegnejo nastati neugodne posledice. Pazite na srce in skušajte malo več počivati.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) Teden bo glede čustev zelo lep in počutili se boste kot v sedmih nebesih. Prizadevajte si, da ne bo kaj skalilo sreče. Na delu boste zelo zaposleni, a bodite vedno prizadevni in ne bo vam žal. Bolele vas bodo nekoliko obisti.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) Ker ste precej jezljivi, se boste skušali znesti nad neko osebo, ki ni prav ničesar kriva. Razjezite se raje na pravem mestu. Zelo boste zadovoljni z nekim nakupom, ki so vam ga svetovali prijatelji. Zdravje bo ta teden naravnost izvrstno.

šport šport šport

ODBOJKA

MOŠKA B LIGA

Naši odbojkarji proti Bovoli v Bologni

Po večdnevnem premoru se bo jutri za Borove odbojkarje nadaljevalo prvenstvo B lige. Tokrat se bodo plavi spoprijeli z najmočnejšo šesterko B lige, in sicer z bolonjskim Bovolijem, ki v tem prvenstvu ni še doživel poraza in je tudi nemoteni favorit za prestop v A ligo.

Torej — objektivno — borovci bodo imeli le malo možnosti proti tej šesterki, ki bo poleg tega nastopila tudi na lastnih tleh.

Za današnjo srečanje bodo plavi nastopili s svojo običajno postavo: Učo Jurkič, Igor Orel, Radovan Fučka, Edi Plesničar, Žarko Uršič, Edi Vodopivec, Vojko Mijot in Klavdij Veljak.

NAMIZNI TENIS

5. KOLO MOŠKE B LIGE

Bor-Robur Rovigo Zmaga plavih?

Na stadionu «Prvi maj» z začetkom ob 10. uri se bodo danes Borovi namiznoteniški igralci spoprijeli z Robur Rovigo. Plavi bodo igrali s svojo standardno postavo, in sicer: Edi Bole, Edi Košuta in Adrijan Tavčar. Robur Rovigo ne bi smel delati preglavic borovcem, ki rabijo vsako točko, če hočejo še ostati v borbi za prestop v A ligo. Vsak spodrsljaj (in tokrat še na domačih tleh) bi lahko bil usoden za naše predstavnike.

Sicer pa mislimo, da bo, razen velikih presenečenj, Edi Bole osvojil vsa tri srečanja. Zadostuje torej, da bosta ostala Borova predstavnika osvojila vsak po eno zmago, pa bo stvar rešena.

NOGOMETNO PRVENSTVO II. AMATERSKE KATEGORIJE

Vesna-Libertas Nujni obe točki

Zopet na razpolago Silvano Sulčič in Boris Tence - Tekma bo v Nabrežini ob 14.30

Povsem težka naloga čaka danes kriško Vesno, ki bo na nabrežinskem igrišču sprejela v goste solidno enajsterico Libertasa, ki tudi potrebuje točke.

Vesna ni v najboljši formi. Križani namreč še vedno iščejo prave igre. Obramba je na blatnem igrišču povsem negotova, sredina igrišča, ki je bila še pred kratkim najboljši del moštva, se prav tako pod dežjem ne znajde. Napadalci pa nikakor ne morejo prodreti v nasprotne napade. Kriški navijači so sicer dosti pričakovali od Švaba, ki naj bi rešil najkočljivejše mesto ekipe — srednjega napadalca. Žal pa se fant ni še uigral z ostalimi. Tehnike mu ne manjka, strela tudi ne. Upajmo, da bo kmalu pokazal, česa je zmožen.

Žal pa je tudi to nedeljo Vesna zaradi izključitve izgubila enega igralca. Tokrat je namreč na vrsti Danilo Sulčič in zato bodo morali Križani uvesti v obrambi nekaj sprememb.

Za današnjo srečanje pa bodo Križani lahko zopet računali na Silvana Sulčiča in Borisa Tenceja, ki bi morala oživeti celotno igro Križanov, ki v nedeljo res niso navdušili.

Upajmo!

Današnji spored II. kategorije
(začetek tekem ob 14.30)

Edera - Sagrado
Romana - Torriana
Vesna - Libertas
Itala - Turriaco
S. Lorenzo - Rosandra
Farra - CRDA
S. Canciano - S. Pier D'Isonzo
Mariano - Romans

— edson —

MOŠKO KOŠARKARSKO PROMOCIJSKO PRVENSTVO

Borovi košarkarji proti tržiški POM

Tekma bo danes ob 18.30 v Ul. Della Valle

Borova peterka se bo danes spoprijela s tržiško ekipo POM. Za današnjo srečanje bo Borov trener Mari uvedel med plavimi nekaj sprememb, kajti prav v zadnjem trenutku sta zmanjkala dva stebra ekipe, in sicer Rudes ter Zavadlal. Nadomestiti ju gotovo ne bo lahka naloga, kajti plavi so vedno zadovoljivo zaigrali, le če so nastopili s prvo postavo. Vsaka menjava pa je znatno spremenila način igre ekipe. Tokrat pa bo s plavimi nastopil tudi naraščajnik Peter Starc, ki se je posebno izkazal kot strelec v naraščajniškem prvenstvu. Poleg tega bo že drugič nastopil s člani tudi mladinec Igor Sancin.

Borovo delo torej daje prve sadove. Ustanovitev naraščajniške ekipe se je pokazalo že prvo leto za zelo koristno. Trenutno je le en igralec na višini, da lahko prestopi med člane. Nedvomno pa se bo že to leto uveljavil kak drugi element.

Predvidevanje za današnjo srečanje je povsem tvegano. Borovci seveda, kljub okrnjeni postavi, upajo v zmago. Vsekakor pa bodo skušali odvijati tako igro, da bodo vključili v moštvo tudi najmlajše.

Tržiški košarkarji niso nič posebnega. Že lani so jih borovci obakrat premagali, toda vsako podcenjevanje bi plave lahko drago stalo. Pozor torej!

Za današnjo tekmo bo Bor nastopil z naslednjo postavo: Savo Spacal, Boris Fabjan, Borut Kodrič, Edi Čermelj, Aleksander Sirk, Peter Starc, Igor Sancin, Rajmund Kralj in Branko Laković.

Tekma Bor - POM bo danes ob 18.30 v Ulici Della Valle.

DOMAČI ŠPORT

Danes, 7. januarja

NOGOMET

II. kategorija
Ob 14.30 v Nabrežini
VESNA — LIBERTAS

* * *

III. kategorija
Ob 10. uri v Boljuncu
UNION — TECNOFERRAMENTA

* * *

Ob 10.30 v Nabrežini
PRIMORJE — RUPINGRANDE

* * *

Ob 14.30 v Boljuncu
BREG — LIB. PROSEK

KOŠARKA

Moško promocijsko prvenstvo
Ob 18.30 v Ul. Della Valle
BOR — POM (Tržič)

ODBOJKA

Moška B liga
Ob 10.30 v Bologni
BOVOLI — BOR

NAMIZNI TENIS

Moška B liga
Ob 10. uri «Prvi maj»
BOR — ROBUR ROVIGO

A SKUPINA CLIGE

(16. kolo)

TREVISO - TRIESTINA
Cantelli
ALESSANDRIA - LEGNANO
Menegali
ENTELLA - MONFALCONE
Zecchini
MARZOTTO - PAVIA
De Marco
PRO PATRIA - Como
Marchiori
SAVONA - RAPALLO (ob 14.45)
Pilotto
UDINESE - MESTRINA
Longi
VERBANIA - BIELLESE
Bellandi

ALIGA

(14. kolo)

BOLOGNA - ATALANTA
Barbaresco
L. R. VICENZA - BRESCIA
Lattanzi
MANTOVA - VARESE
Angonese
MILAN - ROMA
Gonella
NAPOLI - INTER
Lo Bello
SAMPDORIA - JUVENTUS
Carminati
SPAL - FIORENTINA
Acernese
TORINO - CAGLIARI
Genel

BLIGA

(18. kolo)

CATANIA - GENOA
FOGGIA - NOVARA
LAZIO - PADOVA
LECCO - VERONA
LIVORNO - BARI (v Firencah)
MONZA - VENEZIA
PALERMO MESSINA
POTENZA - CATANZARO
(v Tarantu)
REGGIANA - MODENA
REGGINA - PISA
PERUGIA — počitek

NAMIZNI TENIS — TE DNI V PROSTORIH CGS

V pokrajinskem turnirju 1. B. Košuta, 2. E. Bole

Te dni je bil na sedežu CGS prvi pokrajinski namiznoteniški absolutni turnir za moške posameznike in dvojice. Udeležili so se ga vsi najboljši tržaški pingpongaši, s prvokategornikom in državnim reprezentantom Borisom Košuto na čelu. Turnir je priredil deželni odbor GITeTA.

Na turnirju so nastopili 3 borovci, od katerih sta se kar dva uvrstila v polfinale in dva v finalne dvojice.

Po zanimivi in tehnično veljavni igri sta brata Boris in Edi Košuta premagala v finalu novo dvojico Edi Bole in Floreani s 3:1.

Sledila je tekma za 3. mesto med posamezniki, kjer je mladi Floreani s presenetljivo zrelo igro po ostri borbi premagal borovca Edija Košuto s 3:2. Sledil je finale za prvo mesto med posamezniki. Za mizo sta bila dejansko sedaj po tehniki in moderni igri najboljša deželska predstavnika: Edi Bole in Boris Košuta. Edi Bole je izgubil srečanje z 0:3 (8:21, 10:21, 18:21) in je tako razočaral. Kljub temu da Boris Košuta ni bil v najboljši formi, je s svojo izkušenostjo z lahkoto odpravil borovca.

Pred začetkom turnirja je številnemu občinstvu spregovoril novi deželni komisar namiznoteniške zveze (GITeT) Edi Košuta. V kratkem govoru je Edi Košuta med drugim izrazil željo, da bi mu predstavniki ostalih društev pomagali pri delu.

V kratkem bo deželni odbor priredil tudi prvi pokrajinski turnir za ženske posameznice, ženske dvojice in mešane dvojice.

Po vsej verjetnosti bo turnir na stadionu «Prvi maj».

AVTOMOBILIZEM

AUCKLAND, 6. — Povsem nepričakovano je Chris Amon z avtomobilom znamke Ferrari osvojil Veliko nagrado Nove Zelandije. Favorit za zmago Jim Clark je moral namreč osem krogov pred koncem zaradi okvar na svojemu «Lotus» odstopiti. Jim Clark je bil do tedaj vedno v vodstvu.

VRSTNI RED

1. Chris Amon (NZ), Ferrari
2. Frank Gardner (Avstral.), Alfa Romeo

KRZNA
SUPER ELEGANTNI MODELI
VIŠJA KAKOVOST
VELIK PRIHRANEK
PELLICCERIA CERVO
TRST
Viale XX Settembre 16/III

FRANKO PAHOR
ŽENSKA IN MOŠKA KONFEKCIJA
TRST
UL. IMBRIANI, 9
DREV. MIRAMARE 183

SEBOFLEX
VSE ZA KINO IN FOTOGRAFSKI MATERIAL
Trst, Ul. Mazzini 53 - Tel. 733-361
Prijatelje in znance naprošamo da nas obiščejo

Hotel «Krn» Tolmin

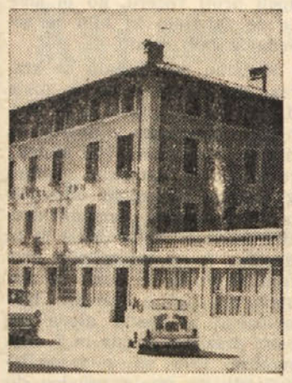

Moderniziran hotel B kategorije 54 ležišč V vseh sobah telefon, kopalnica delno lastni WC Centralna kurjava V vsakem nadstropju družabni prostor Velika restavracija s kvalitetno kuhinjo Specialitete na žaru Soške postrvi Kavarna Aperitiv bar Atraktivna, stilno opremljena grajska klet iz 17. stoletja Lepo urejen vrt. Ob torkih bar z mednarodnim artističnim programom

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA TEL. 21443
priporoča zimovanje na LOKVAH
dnevno obratujejo vse štiri vlečnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimsko - športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVEC z več kot 100 ležišči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

TRST Ul. Boccaccio 3
Telefon 28-373
POŽAR ARTEMIO
TOVORNI PREVOZI
v vse kraje tudi v inozemstvo

PARK HOTEL GORICA
NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462
s svojimi obrati: restavracijo, kavarno
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer razen torka in barski program
In gostilna «Pri hrastu» gostilna «Zvezda» telefon 21-239

POTREBUJETE GORIVO ZA OGREVANJE VAŠIH DOMOV?
LA COMBUSTIBILE
(Lovrečič Albin)
DOMJO, št. 38 — tel. 820-331

"DARWIL"
najnovejši izum moderne tehnike
SUPERAUTOMATIC s 57 rubini in z 88 rubini
«Luis D'Or»
najtanjša ura na svetu
Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»
Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-I. nadstropje
Import - Export
Prodaja na veliko in drobno
Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!
Izredni popusti - Garancije
NAJTRPEŽNEJŠA
NAJELEGANTNEJŠA
NAJCENEJŠA
ŠVICARSKA SUPERMARKA

SUPERMARKET
LJUBLJANA - PASAŽA NA AJDOVŠČINI
NOVA IZBIRA USNJENE KONFEKCIJE IZ
KOZJEGA in SVINJSKEGA VELURJA
DAMSKI KRZNENI PLAŠČI
IZ PLEMENITIH KRZEN
● Novi kroji plaščev suknjičev kostimov
● Za ženske plašče ovratniki in bovie iz plemenitega krzna
● Krznena podloga za zimske dni
10% POPUST pri plačilu s konvertibilno valuto

HOTEL SLON LJUBLJANA
TITOVA UL. 10 TEL. 20641-43

HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM ● PRIZNANA MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA ● NOČNI BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM ● KAVARNA ● SLAŠČIČARNA ● KLUBSKI IN BANKETNI PROSTORI

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN
vzdržuje s svojimi tovorno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta redno linijo z Južno Ameriko, redno linijo z zahodno Afriko ter nudi prevoze po vsem svetu z modernimi transportnimi ladjami od 8.000 do 18.000 ton nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite na upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA» Piran, Župančičeva ul. 24 in na naše agente po vsem svetu
Telexi: 341-23; 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477

CHARLES EXBRAYAT 24.

Drugič v Sevilli

Skratka, bili smo tako sijajno razpoloženi, da je bilo vse čudovito, bilo je tako, da bi šla z Marijo prav lahko na poročno potovanje na Luno — toda na poročno potovanje bova šla k niagarskim slapovom, kot to delajo vsi dobri državljani ZDA.

Odbila je že ena, ko sva z Alonsom vstala. Ko sva šla po stopnicah, sva pela. Juan, ki naju je spremljal do hišnih vrat, naju ni hotel zapustiti. Z nama je šel prav do hotela «Cecil-Orient». Pred hotelom je predlagal, da bi popili zadnji kozarec pri «Pascualu». Ker sem imel živce preveč izčrpane, da bi zaspal, sem fantovo ponudbo sprejel. Alonso pa je odšel spat. V resnici pa nisva izpila samo enega kozarca, temveč precej več. Ko sem zapustil Juana, ki je zaspal za mizo, z glavo naslonjeno na roke, sem bil močno zdelan. Ko sem se vračal po Ulici Zaragoza, sem zagledal avtomobil, ki se je počasi premikal ob pločniku in mi sledil. Takoj sem bil trezen. Lajolettova tolpa me bo ustrelila na pločniku — kot v gangsterskih filmih. Ves zmeden sem z očmi iskal odprta vrata, toda ponoči so v Sevilli vsi vhodi zaprti in — kot po vsej Španiji — tudi nočnega čuvaja ni bilo nikjer videti! Avto se mi je približal in v obupu sem se že hotel vreči na tla, ko sem zaslišal, da me nekdo kliče po imenu. Medtem se je avto ustavil.

«Señor Moralès, por favor?»

Obrnil sem se in spoznal inšpektorja Lucera, ki je odpiral vrata in mi dajal znak, naj pridem bliže.

Señor Moralès, komisar Fernandez bi bil zelo srečen, če bi vas videl.»

«Ob tej uri?»

«Saj veste, da v Španiji, zlasti pa v Andaluziji, ljudje raje delajo ponoči!»

«Gotovo se še nisem popolnoma vživel v vaše navade, toda raje bi šel spat. Ali bi bili tako dobri, da bi me pri señoru Fernandezu opravičili in mu rekli...»

Policist me je prijazno prekinil:

«Bojim se, da to ni mogoče, señor... Moj šef vas pričakuje že nekaj ur... Ni vam hotel pokvariti večera, toda kar naprej ne more čakati!»

Lucero je bil zelo prijazen, toda videl sem, da ima stroga navodila, da me v nobenem primeru ne sme pustiti v hotel «Cecil-Orient», preden se ne oglasim pri Fernandezu. Vdano sem skomizgnil:

«Naj bo...»

«Bil sem prepričan, da me boste razumeli, señor, res sem vam zelo hvaležen.»

Fernandez je sedel v svojem naslonjaču, po potezah na njegovem obrazu pa sem videl, da je utrujen. S pisalne mize se je kadila na pol ugašena cigara. Pokazal mi je, naj sedem. Lucero pa se je poslovil. Precej časa me je komisar opazoval, ne da bi spregovoril besedo, nato pa je rekel:

«Povedal sem vam že, señor Moralès, da čakam na prvo priložnost, da vas bi lahko poslal čez mejo. Žal mi je, toda za velikonočne praznike ne boste v Sevilli... Jutri zvečer boste sedli na brzovlak za Madrid, kjer boste imeli zvezo za Irun. Sedež bo rezerviran — in nikdar več ne boste stopili na španska tla.»

Bil sem tako osupel, da sem zajecljal:

«Toda... za... zakaj?»

«Ker ne dovoljujem, da bi prihajali tujci k nam za praznike z revolverjem v žepu!»

Povzdignil je glas, da bi me pobil do kraja:

«Gotovo si niste iz spoštovanja do Macarene ali Kristusa nabavili Lueger s številko 32834?»

Še enkrat sem bil zares presenečen!

«Kako ste...»

«Kako sem zvedel? Navadno anonimno telefonsko sporočilo — toda, kot sodim po vašem obrazu, to ni bila nikaka potegavščina. No, señor Moralès, dajte mi orožje.»

Izročil sem mu revolver. Vzel ga je, pogledal in ga povohal.

«Ameriško tihotapsko blago... Kje pa so saržerji?»

Dal sem mu tudi saržerje. Zažvižgal je. Od presenečenja, hlinjenega ali resničnega?

«Trije saržerji — kaj ste nameravali napraviti pokol?»

Vstal je, stopil k meni in se sklonil prav do mojega obraza. Iz oči v oči me je vprašal:

«Še enkrat... kdo ste, señor Moralès?»

Trenutek je čakal. Ker pa nisem odgovoril, se je zravnal.

«Kakor hočete... Lahko bi vas strogo kaznoval, toda raje vas bom izgnal.»

Spoznal sem, da se je Fernandez odločil, da sklepa ne bo spremenil, pa naj rečem to ali ono — razen če... Toda kaj lahko še tvegam? Videl sem, da me močno sovraži. Morda pa imam prav sedajle priložnost, da postane moj zaveznik? Ali naj zaigram odkrito igro? Vzdihnil sem kot tip, ki je spoznal svoj poraz in izgubil tla pod nogami.

«Dobro, señor komisar... zmagali ste...»

Oprezujoče me je pogledal.

«Kaj hočete s tem reči?»

«Da sem prišel v Sevillo zaradi mamil.»

Niti opazil nisem, da je zamahnil, tega res nisem pričakoval. Señor Fernandez me je udaril z vso močjo. Rana na licu se mi je znova odprla in skupaj z naslonjačem sem se prevrnil. Trdo tolče, žival. Medtem ko sem stresal z glavo, da bi si uredil svoje misli, in ko sem si s hrbtno stranjo roke brisal kri, ki mi je tekla po obrazu, je pljuval med zobmi:

«Arriba, cobarde! Vstanite podleži!...»

Nekako sem se izmotal iz naslonjača, toda komaj sem se dvignil, me je znova zbil na tla, čeprav sem skušal z desno ramo udarce odbiti. Zgrabila me je jeza in divje sem zakričal:

«Dovolj!»

Tisti hip so se odprla vrata in vstopil je prijazni Lucero. Tudi ta se je takoj spravil name. Brco, ki je bila namenjena mojemu trebuhu, sem komaj odbil; zadela me je v stegno. Ta dva me bosta ubila, če se ne bom pošteno uprl. Zgrabil sem inšpektorjevo roko, zbral vse svoje moči in uporabil enega dobrih prijemov judo. V loku je zletel inšpektor na pisalno mizo svojega predstojnika — in zdi se mi, da se ni več zanimal za svet, ki ga je obkrožal. Tedaj me je komisar, ki ni nameraval prekiniti borbe, udaril z revolverjevim držajem. Preden sem se zrušil, mi je zamigotal pred očmi kup zvezd.

«Pošten udarec, kaj?»

Fernandez se je režal in pačil — tako so se že večkrat režali in pačili ubijalci, ki so me hoteli ubiti! Na tako bedast način nisem hotel končati. Poskušal sem se znova postaviti na noge, toda na tla me je zbil nov udarec. Udaril me je Lucero, ki je prišel k sebi — kazalo je, da je Lucero specialist za napade izza hrbta! Besna človeka sta mi zares nevarna — toda zakaj me hočeta pobiti? Tedaj se je Fernandez obrnil k svojemu pomočniku in se postavil predme, kot da je uganil mojo misel.

«Ali še ne razumete — Moralès? No, dobro, povedal vam bom zgodbo: Nekoč je živel v tem mestu uradnik, ki je imel otroka, edinca, hčerko, Inès...»

Položaj, v katerem sem bil, je bil tako resen, da nisem niti pomislil, da bi vstal.

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, II., TELEFON 93-808 in 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24 Maggio 1/I. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANČIŠKA št. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir celoletna 8.100 lir — SFRJ posamezna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1, telefon 22-207 tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-210/1 OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — Mali oglasi 40 lir beseda — Oglasi za tržaško in goriško pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih pokrajin Italije pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst